

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

NA CESTĚ

ScioŠkola Holešovice - Střední škola, s. r. o.

Osnova

1. Identifikační údaje školy	3
2. Charakteristika školy	4
3. Charakteristika ŠVP	7
4. Učební plán	35
5. Učební osnovy	43
6. Školní hodnocení	90
7. Autoevaluace školy	92
8. Závěr	94

1. Identifikační údaje školy

1.1 Název ŠVP

„Na cestě“

1.2 Údaje o škole

Název školy: ScioŠkola Praha Holešovice – střední škola, s.r.o.

Adresa školy: Přívozní 1064/2a, 170 00 Praha 7 – Holešovice

IČO: 19592230

IZO: 181138701

REDIZO: 691016976

Identifikátor datové schránky: v3cyu4e

Telefon: 775 882 486

E-mail: holesovice-stredni@scioskola.cz

Webové stránky: <https://holesovice-stredni.scioskola.cz>

Právní forma: Společnost s ručením omezeným

Datum zahájení činnosti školy: 1. září 2024

Ředitelka školy: Mgr. Linda Bubínková

Zástupkyně vedení školy: Tea Debnárová

1.3 Údaje o zřizovateli

Název: scio.cz, s.r.o.

IČO: 27156125

DIČ: CZ27156125

Sídlo: Pobřežní 34, 186 00 Praha 8 – Karlín

Zapsaná v obchodním rejstříku: vedeném Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 100551

1.4 Kód a název oboru vzdělávání

79-41-K/41 Gymnázium – všeobecné

1.5 Stupeň poskytovaného vzdělávání

Střední

1.6 Délka a forma vzdělávání

Čtyřleté, denní / prezenční

1.7 Platnost dokumentu do 1. 9. 2024

Projednáno pedagogickou radou 28. 8. 2024, Školská rada schválila 10. 10. 2024

2. Charakteristika školy

2.1 Úplnost a velikost školy, vybavení školy

Střední ScioŠkola – Holešovice je čtyřleté všeobecné gymnázium, které poskytuje denní formu vzdělávání pro studenty a studentky ve věku přibližně 15 až 19 let. V současnosti má škola kapacitu 124 studujících, s výhledem rozšíření až na 300 míst v dalších letech. Výuka vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro gymnázia a klade důraz na rozvoj klíčových kompetencí, samostatnosti a osobní odpovědnosti studujících i na propojení vzdělávání s reálným světem.

Škola sídlí v inspirativních prostorách bývalé sodovkárny v pražských Holešovicích, na adrese Přívozní 1064/2a. Budovu sdílíme s dalšími třemi vzdělávacími institucemi: základní školou Flow, základní ScioŠkolou a základní uměleckou ScioŠkolou ScioArt. Toto soužití přirozeně vytváří prostředí, které podporuje mezistupňové propojení, spolupráci a komunitní charakter školy.

Výukové prostory školy jsou v současnosti rozmístěny ve dvou podlažích. Do budoucna plánujeme rekonstrukci třetího podlaží a jeho přizpůsobení pro potřeby dalšího rozvoje školy – jak z hlediska kapacity, tak nabídky specializovaných učeben a sdílených prostor. Všechny třídy jsou vybaveny základní IT technikou: počítači, projektory a reproduktory. V učebnách jsou k dispozici flexibilní nábytkové sestavy, které umožňují snadné přeskupení pro potřeby různých výukových formátů – skupinovou práci, individuální samostudium nebo diskusní kruhy.

Díky spolupráci se ScioArtem máme přístup ke specializovaným učebnám: hudební učebně, výtvarnému ateliéru a pohybové místnosti. Kromě těchto sdílených prostor se snažíme o rozvoj vlastního materiálně-technického zázemí. Postupně budujeme školní knihovnu a laboratorní výbavu – aktuálně disponujeme např. mikroskopy a lupami. Záměrem je vytvořit prostor, který bude nejen funkční, ale především podnětný, inspirativní a přizpůsobitelný různým vzdělávacím potřebám.

Pro relaxaci i praktické účely mají studenti a studentky k dispozici vlastní kuchyňku. Ta slouží nejen během přestávek, ale i v rámci výuky prakticky zaměřených předmětů. Školní prostředí vnímáme jako místo, kde by se studenti měli cítit dobře, mít možnost samostatně fungovat, a zároveň být v kontaktu s reálným světem.

V oblasti pohybových aktivit využíváme nejen vnitřní prostory, ale i veřejný prostor v okolí školy – blízkost parku U vody a Stromovky nám umožňuje pravidelný pohyb venku. Dále spolupracujeme s různými sportovišti, tělocvičnami a specializovanými centry v Praze. Z pohybových a výjezdových aktivit realizujeme každoročně adaptační kurz, lyžařský kurz a

pobyty v přírodě. Tyto výjezdy tvoří významnou součást života školy a naplňují naši představu o vzdělávání skrze zážitek, spolupráci a komunitu.

Věříme, že vzdělávání se nemá odehrávat pouze ve školní budově. Pravidelně vyrazíme za kulturními zážitky – do divadel, galerií, muzeí, kin a dalších kulturních institucí. Součástí vzdělávacího programu jsou rovněž návštěvy různých pracovišť a organizací – naším cílem je, aby studenti a studentky získali konkrétní představu o rozmanitých možnostech svého budoucího kariérního směřování. Využíváme každou příležitost propojit školní učení s realitou světa kolem nás.

Dlouhodobým cílem školy je vytvořit prostředí, které není pouze školou v tradičním slova smyslu, ale také místem setkávání, přemýšlení, společného růstu a hledání vlastních cest. Materiální podmínky proto vnímáme jako jeden z nástrojů naplňování této vize – nikoli jako cíl sám o sobě.

2.2 Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor Střední ScioŠkoly – Holešovice tvoří samostatný tým, který je plně zodpovědný za výuku v souladu s rámcovým vzdělávacím programem pro gymnázia i za naplňování specifické koncepce školy. Výuku zajišťují kmenoví průvodci a průvodkyně v odpovídajícím počtu a odborném zastoupení tak, aby bylo možné realizovat výuku ve všech vzdělávacích oblastech. U předmětů s nízkou časovou dotací nebo specializovaným obsahem využíváme i externí spolupracovníky a odborníky z praxe.

Jedinečnou výhodou je propojení s ostatními ScioŠkolami a společností Scio, která poskytuje silné odborné a metodické zázemí v oblasti vzdělávání. Průvodci mají možnost se zapojovat do oborových skupin (např. matematiků, jazykářů, přírodovědců), sdílet praxi napříč školami a účastnit se pravidelného systematického vzdělávání, včetně výjezdů do zahraničních inovativních škol.

Koncepčně budujeme stabilní tým průvodců, kteří jsou nejen odborně kvalifikovaní, ale také osobnostně vyzrálí, reflektující a motivovaní k dalšímu růstu. Při výběru nových kolegů dbáme na rozmanitost – věkovou, genderovou i profesní. V týmu se tak setkávají jak mladí lidé s čerstvým nadšením a originálními přístupy, tak průvodci s hlubší životní a pedagogickou zkušeností. Snažíme se, aby průvodci zastupovali rozličné přístupy a dovednosti, byli nositeli různých inspirací, a zároveň sdíleli společné hodnotové ukotvení.

Každý nový průvodce prochází vstupní Akademií pro nové průvodce, která je standardizovanou součástí systému přípravy a podpory pedagogů v síti ScioŠkol. Dále se účastní školení v oblasti BOZP, školní kultury a přístupu k hodnocení. Každý člen týmu má možnost dalšího profesního rozvoje formou stáží, konzultací či mentoringu – jak uvnitř školy, tak v rámci celého ekosystému ScioPolis.

Tým se pravidelně schází k provozním poradám, pedagogickým radám a sdílením nad konkrétními vzdělávacími situacemi. Udržujeme pravidelný rytmus setkávání zaměřených jak na chod školy, tak na její obsahový a hodnotový směr. Každý průvodce se podílí na vytváření školní koncepce, plánování projektů, a má přímý vliv na podobu a směřování školy.

Průvodci naší školy jsou lidé, kteří svým životem naplňují hodnoty, které chtějí zprostředkovávat studentstvu. Zajímají se o svět kolem sebe, dokážou vést druhé, ale neztrácejí ze zřetele ani vlastní růst a seberozvoj. Věříme, že kvalita školy vyrůstá z kvality jejího týmu. Proto je péče o tým – jeho rozvoj, soudržnost i schopnost společné práce – jednou z našich priorit.

2.3 Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce

Dlouhodobé projekty tvoří významnou součást vzdělávacího a kulturního života Střední ScioŠkoly – Holešovice. Jsou prostorem pro hlubší propojení studentstva napříč ročníky, příležitost k praktickému naplňování ScioCílů a důležitým nástrojem rozvoje klíčových kompetencí – samostatnosti, spolupráce, zodpovědnosti i kreativity.

Za jeden z pilířů v oblasti komunitní spolupráce považujeme propojení se základní ScioŠkolou Holešovice, se kterou sdílíme nejen fyzické zázemí, ale i část hodnotové a komunitní kultury. Pravidelně se setkáváme na společných shromážděních a tematických projektových dnech, které umožňují vzájemné učení mezi mladšími a staršími studenty, posilování mezigenerační spolupráce a vytváření širšího pocitu sounáležitosti.

Pro samotné studentstvo střední školy však organizujeme i vlastní projektové týdny, zaměřené na konkrétní ScioCíle a rozvoj vybraných dovedností nebo témat. Tyto týdny často vznikají ve spolupráci s externími partnery – neziskovými organizacemi, místními iniciativami, kulturními institucemi, útulky, domovy pro seniory, ekologickými centry nebo organizacemi jako je KRNAP. Projekty bývají praktické, mezioborové a směřují k reálnému dopadu mimo zdi školy. Významnou roli v nich hraje aktivita a odpovědnost samotného studentstva – podílí se na výběru témat, plánování, vedení aktivit i prezentaci výstupů. Průvodci zajišťují odborné vedení a oporu, ale výstupy projektů jsou vždy společným dílem.

Podobně je tomu i v případě výjezdů, jejichž tematické zaměření, formát a organizaci si studentstvo z velké části určuje samo. Cílem je umožnit mladým lidem osvojit si schopnost plánovat, spolupracovat, reflektovat a nést odpovědnost – za sebe i za skupinu. Průvodci slouží jako partneři, mentoři a zajišťovatelé bezpečí, nikoli jako hlavní organizátoři.

Dlouhodobě podporujeme také setkávání studentstva napříč školami v rámci ScioPolis. Klíčovou platformou jsou tzv. **Studentské Slety** – pravidelná setkání studentů a studentek ze všech ScioŠkol, při nichž dochází ke sdílení projektů, výměně inspirace, diskusím i vzniku

přátelství. Se Střední ScioŠkolou Žižkov udržujeme úzký kontakt a navštěvujeme se navzájem – jak během výjezdů, tak v rámci konkrétních výukových formátů.

V roce 2024 jsme se stali součástí konsorcia Erasmus+, které nám otevírá možnosti navazování mezinárodních partnerství. Plánujeme spolupráci s alternativně zaměřenými školami v zahraničí, které sdílejí podobné hodnoty – svobodu, zodpovědnost, otevřenost a důraz na autonomii studujících. Tato partnerství mohou mít podobu výměnných pobytů, společných projektů nebo sdílení pedagogických postupů. Mezinárodní rozměr výuky vnímáme jako přirozené rozšíření našeho pojetí světa – a jako cennou příležitost pro studentstvo i tým průvodců.

Dlouhodobé a mezinárodní projekty nejsou pro nás doplňkem výuky – tvoří její živé jádro. Umožňují studentům a studentkám zažít, že to, co dělají, má smysl. A že škola může být nejen místem učení, ale i prostorem, kde se reálně ovlivňuje svět.

3. Charakteristika ŠVP

3.1 Zaměření školy

Střední ScioŠkola – Holešovice je čtyřleté všeobecné gymnázium. Naším cílem je, aby škola byla místem, kde se mladí lidé učí poznávat svět i sami sebe, rozvíjejí své dovednosti a hledají vlastní cestu. Usilujeme o to, aby studium nebylo jen o získávání vědomostí, ale hlavně o rozvoji samostatnosti, zodpovědnosti, spolupráce a odvahy zkoušet nové věci.

Škola staví na důvěře ve vnitřní motivaci studentstva. Věříme, že když mají mladí lidé prostor rozhodovat o svém učení, rostou nejen ve vědomostech, ale i jako lidé. Dáváme jim možnost volit si témata, způsoby práce i cesty, jak dosáhnout svých cílů. Zároveň je vedeme k tomu, aby za svá rozhodnutí nesli odpovědnost.

Typickým rysem naší školy je rozmanitost výukových formátů. Výuka se odehrává v blocích zvaných **ateliéry**, v pravidelných **kurzech**, při **samostatné práci** (samorostu), v **mentorských kruzích**, **kolejích**, **službě** a na **shromážděních**, kde se společně rozhoduje o věcech důležitých pro chod školy. Tyto formáty podporují samostatnost, schopnost plánovat si učení, spolupracovat a reflektovat vlastní práci.

Zaměřujeme se na rozvoj tzv. **ScioCílů** – osmi oblastí, které považujeme za klíčové pro život v dnešním světě. Patří mezi ně například schopnost řídit vlastní učení, tvořit a udržovat kvalitní vztahy, zvládat tlak a nejistotu nebo jednat odpovědně vůči ostatním i světu. ScioCíle prostupují všemi částmi školního života a slouží i jako základ pro hodnocení.

Nevymezujeme se vůči konkrétnímu oboru – nejsme škola zaměřená výhradně na humanitní nebo přírodní vědy. Chceme studentstvu nabídnout široké všeobecné vzdělání, na jehož základě se mohou svobodně rozhodnout, jakým směrem se vydají dál.

Školu chápeme jako místo, kde je bezpečno zkoušet, ptát se a dělat chyby. Dbáme na kvalitu vztahů, vzájemný respekt a otevřenou komunikaci. Věříme, že když škola funguje jako komunitní prostředí, kde se lidé navzájem respektují a inspirují, vzniká prostor pro skutečný růst.

Pedagogická koncepce

Pedagogická koncepce Střední ScioŠkoly je založena na hlubokém respektu k individualitě studentů a jejich potřebám. Cílem je poskytnout prostředí, které podporuje autonomii, kritické myšlení a celoživotní vzdělávání. Výuka se zaměřuje na rozvoj kompetencí, které umožní studentům aktivně utvářet svou budoucnost a přispívat ke společnosti.

Klíčovou součástí koncepce jsou **ScioCíle**, které definují osm základních oblastí rozvoje studentů:

1. **Řídím a poháním své učení (učební autonomie)** – studenti se učí efektivně řídit svůj učební proces, stanovovat si cíle a reflektovat svůj pokrok.
2. **Vybírám si, co je (a koho) si pustím do mysli** – rozvoj schopnosti pracovat s informacemi, kriticky je hodnotit a vědomě si vybírat, co ovlivňuje jejich myšlení.
3. **Rozumím sám sobě** – sebereflexe, porozumění vlastním emocím a motivacím.
4. **Odolávám nejistotě, neúspěchu i stresu** – posilování psychické odolnosti a schopnosti zvládat náročné situace.
5. **Buduji a udržuji dobré vztahy** – schopnost efektivně komunikovat a spolupracovat s ostatními.
6. **Konám dobro a stavím se zlu** – odpovědnost za své jednání, etické uvažování a aktivní zapojení do společnosti.
7. **Jsem tvůrcem budoucnosti** – podpora proaktivního přístupu ke světu, inovací a iniciativy.
8. **Mám život ve svých rukou** – schopnost plánovat a organizovat svůj život, přijímat odpovědnost za svá rozhodnutí.

Výuka probíhá formou **projektového a mezioborového učení**, kde studenti pracují na reálných problémech a propojují různé vzdělávací oblasti. Důležitou roli hraje také **reflektivní přístup**, který podporuje schopnost sebehodnocení a osobního rozvoje.

Mentorství je integrální součástí výuky – studenti mají pravidelné schůzky s mentory, kteří je provází jejich vzdělávací cestou, pomáhají jim stanovovat cíle a reflektovat pokroky. Tento přístup umožňuje individualizované vedení a podporu.

Důraz je kladen na **aktivní zapojení studentů** – nejen do vlastního vzdělávání, ale i do rozhodovacích procesů školy prostřednictvím shromáždění a komunitního života. Díky tomu se studenti učí odpovědnosti, demokratickým principům a spolupráci.

3.2 Profil absolventa Střední ScioŠkoly

Absolvent Střední ScioŠkoly je sebevědomý, odpovědný a aktivní člověk, který je připraven na další vzdělávání i život v dynamické společnosti. Během čtyř let studia absolvoval vzdělávací program zaměřený na komplexní rozvoj znalostí, dovedností a postojů, které mu umožní aktivně utvářet svou budoucnost.

Klíčové kompetence absolventa

1. Schopnost učit se a rozvíjet se

- Umí samostatně vyhledávat, zpracovávat a kriticky hodnotit informace.
- Reflektuje svůj učící proces a aktivně hledá možnosti vlastního zlepšení.
- Je otevřený novým zkušenostem a neustále se rozvíjí.

2. Odpovědnost a autonomie

- Dokáže přebírat odpovědnost za své rozhodnutí a chování.
- Efektivně řídí svůj čas a plánuje si svou práci.
- Je schopen pracovat samostatně i v týmu.

3. Komunikace a spolupráce

- Umí jasně a stručně formulovat své myšlenky.
- Aktivně naslouchá a konstruktivně reaguje.
- Respektuje rozdílné názory a umí s nimi pracovat.

4. Kritické myšlení a kreativita

- Dokáže analyzovat a hodnotit různé informace a situace.
- Hledá originální a inovativní řešení problémů.
- Zkouší nové postupy a neobvyklé přístupy.

5. Občanská odpovědnost a etika

- Vědomě přispívá ke společenské odpovědnosti a udržitelnému rozvoji.
- Je si vědom svých práv a povinností a aktivně se podílí na dění ve společnosti.
- Rozumí etickým aspektům rozhodování a jedná v souladu s nimi.

Prostředky k dosažení profilu absolventa

Profil absolventa odráží specifické formáty vzdělávání na Střední ScioŠkole:

- **Kurzy** – studenti si vybírají z široké nabídky témat, které jim umožňují individuální rozvoj.
- **Ateliéry** – zaměřené na kreativní a projektovou práci, podporují hluboké porozumění a tvořivost.
- **Shromáždění** – příležitost pro sdílení, reflektování a demokratické rozhodování ve škole.

- **Kolej** – dlouhodobé skupiny podporují společenství, spolupráci a osobnostní rozvoj.
- **Mentorský kruh** – průvodci podporují studenty v sebereflexi a stanovování osobních cílů.

Návaznost na maturitní zkoušku

Profil absolventa se odráží i ve formátu maturitní zkoušky, která kombinuje:

- **Týmovou maturitní práci** – důraz na spolupráci, projekty s reálným dopadem a postaveny na jednom vybraném ScioCíli.
- **Individuální maturitní projekt** – důraz na samostatnou práci, autonomii studenta a hluboký ponor na téma, s reálným dopadem a postavený na jednom vybraném ScioCíli.
- **Zkoušku z českého jazyka, matematiky nebo cizího jazyka**, podporující komunikativní a analytické dovednosti.

Díky tomuto komplexnímu přístupu absolvent Střední ScioŠkoly nejen splňuje standardy RVP G, ale je také vybaven pro život v moderní společnosti, který vyžaduje samostatnost, odpovědnost a schopnost se neustále učit a reagovat.

Profil absolventa odpovídá klíčovým kompetencím definovaným RVP G: kompetenci k učení, řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské i pracovní. Díky důrazu na samostatné projekty, týmovou spolupráci a reflexi vlastního vzdělávání naši studenti nejen splňují, ale i rozvíjejí tyto kompetence nad rámec běžných požadavků.

3.3 Organizace přijímacího řízení

Přijímací řízení ke studiu na Střední ScioŠkole – Holešovice se řídí školským zákonem č. 561/2004 Sb., příslušnými prováděcími vyhláškami a každoročně zveřejněnými kritérii přijímacího řízení. Ta stanovuje vedení školy a zveřejňujeme je v zákonem daném termínu, nejpozději do 31. ledna daného roku.

Na přijímací řízení se díváme jako na možnost se navzájem poznat – stejně jako my se snažíme porozumět uchazečům a jejich motivaci, i oni mají šanci zjistit, jak naše škola funguje a co od ní mohou očekávat. Kromě zákonem dané jednotné přijímací zkoušky (CERMAT) proto zařazujeme i naši vlastní školní část, která lépe odráží to, co je pro nás důležité.

V naší školní části se zaměřujeme na několik klíčových oblastí, které považujeme za důležité pro fungování v prostředí naší školy:

- zajímá nás, proč chtějí uchazeči studovat právě u nás,
- sledujeme, jak přemýšlí o učení, o sobě, o světě,
- vnímáme jejich přístup ke spolupráci a zpětné vazbě,
- a také to, jak dokážou převzít odpovědnost za svá rozhodnutí a práci.

Školní část může mít různou podobu – většinou se jedná o kombinaci motivačního materiálu (např. video nebo písemný podklad) a společného setkání ve škole, kde uchazeči zažijí týmovou aktivitu nebo krátký rozhovor. Děláme maximum pro to, aby tato část probíhala v přátelské a bezpečné atmosféře – chceme, aby se uchazeči mohli skutečně projevit.

Součástí celkového hodnocení je také výsledek jednotné přijímací zkoušky z českého jazyka a matematiky, kterou zajišťuje CERMAT.

Uchazečům a uchazečkám se speciálními vzdělávacími potřebami umožňujeme přizpůsobení podmínek přijímacího řízení – vždy na základě doporučení školského poradenského zařízení a v souladu s platnou legislativou.

Přijímací řízení vnímáme jako začátek společné cesty. Je to první krok k tomu, aby se studenti a studentky stali součástí školy, kterou si z velké části tvoří sami.

Nejčastěji kladené otázky týkající se přijímacího řízení

Kolik procent výsledného hodnocení tvoří jednotná přijímací zkouška (JPZ)?

Podíl JPZ na celkovém hodnocení uchazeče stanovuje zákon. V případě čtyřletých gymnázií

tvoří výsledek JPZ povinně **60 % celkového hodnocení**. Zbýlých 40 % tvoří školní část přijímacího řízení, jejíž podobu a hodnocení každoročně upřesňujeme v rámci kritérií.

Mohu podat přihlášku dodatečně, pokud se rozhodnu až v průběhu přijímacího řízení?

Bohužel ne. Přihlášku je třeba podat v řádném termínu prostřednictvím systému DiPSy. Pokud by škola neobsadila všechna místa, může vyhlásit **další kolo přijímacího řízení** – v takovém případě je možné podat novou přihlášku, ale to se neděje automaticky. Doporučujeme sledovat naše webové stránky.

Naplníte každý rok plnou kapacitu?

Ne vždy. Pro nás je důležité, aby do školy nastupovali uchazeči, kteří během přijímacího řízení ukážou, že se dokážou v našem systému zorientovat a využít ho ve svůj prospěch. Pokud takových uchazečů není dost, raději ponecháme místa volná, než abychom slevovali ze svých očekávání.

Jaká je šance, že se dostanu?

Záleží na počtu přihlášek v daném roce a na celkových výsledcích uchazečů. Přijímací řízení je nastaveno tak, abychom rozpoznali uchazeče, kteří jsou připraveni převzít odpovědnost za své učení a aktivně pracovat s příležitostmi, které škola nabízí. Nehledáme dokonalost, ale schopnost učit se, spolupracovat a růst.

Zohledňujete známky ze základní školy?

Ne. Znamky z předchozího studia nezohledňujeme ani jako doplňkové kritérium. Pro přijetí je rozhodující výsledek jednotné přijímací zkoušky a školní část přijímacího řízení, ve které sledujeme především motivaci, způsob uvažování a schopnost zapojit se do našeho typu vzdělávání.

Mohu se ucházet o přijetí i v případě, že nemám výborné známky nebo jsem introvertnější?

Ano. Hledáme různorodé uchazeče – tiché i hlasité, přemýšlivé i tvořivé, praktické i teoretické. Důležitá je vnitřní motivace, chuť se učit a schopnost sebereflexe. Neposuzujeme jen výkon, ale i přístup a potenciál.

3.4 Organizace maturitní zkoušky

Vzdělávání je u nás ve škole ukončeno maturitní zkouškou. Konání maturitní zkoušky se řídí zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším a jiném vzdělávání (školský zákon), a příslušnými prováděcími předpisy v platném znění. Dokladem o získání středního vzdělání s maturitní zkouškou je vysvědčení o maturitní zkoušce.

Studentstvo se může po úspěšném složení zkoušky ucházet o studium v navazujících studijních programech na vyšších odborných a vysokých školách a je připraveno dále rozvíjet své znalosti, dovednosti a postoje v rámci celoživotního učení.

Společná část maturitní zkoušky

Společná část maturitní zkoušky je jednotná pro celé území České republiky a je organizována státem prostřednictvím Centra pro zjišťování výsledků vzdělávání (CERMAT).

Studentstvo skládá dvě zkoušky:

- Český jazyk a literatura (povinná),
- Cizí jazyk nebo matematika (povinně volitelná).

Obě zkoušky probíhají formou didaktického testu, který se hodnotí centrálně. Výsledky jsou vyjádřeny slovně („uspěl(a)“ / „neuspěl(a)“) a procentuálně.

Profilová část maturitní zkoušky

Profilová část maturitní zkoušky je organizována školou a reflektuje její vzdělávací filozofii, cíle školy, důraz na osobní rozvoj a práci se smysluplnými výstupy. Obsahuje čtyři zkoušky:

1. Zkouška z českého jazyka a literatury

Bude specifikována v následujícím školním roce (2025/26) v souladu s platnou legislativou a potřebami školy.

2. Zkouška z cizího jazyka (angličtiny) nebo matematiky

Podrobnosti budou upraveny v návaznosti na vývoj legislativy a školní praxi v příštím školním roce (2025/26).

3. Týmový maturitní projekt

Studentstvo ve skupinách po 4-6 lidech navrhuje, realizuje týmový projekt. Projekt má vždy jednoznačné propojení s jedním ze vzdělávacích cílů školy (tzv. ScioCílů) a slouží jako příležitost k integraci osobního a akademického růstu.

Maturitní práce má následující části:

- a) Věcná část: Realizace týmového projektu projektu, jehož výstup je užitečný a postavený na jednom ze vzdělávacích cílů školy (na jednom ScioCíli). Cílem je přimět studentstvo k týmové spolupráci, řešení společného problému, rozdělení rolí v týmu, základům projektového řízení.
- b) Písemná část obsahuje zadání maturitní práce, popisuje způsob, jakým maturitní tým došel k předkládanému výsledku a jak si poradil s problémy. Reflektuje zapojení jednotlivých členů*ek týmu do práce. Obsahuje autoevaluaci týmu na základě předem stanovených kritérií hodnocení a také zpětnou vazbu, kterou si tým vyžádá od osob dotčených realizací jejich projektu. Písemnou část vypracuje a odevzdá tým společně.

4. Individuální maturitní projekt

Každý student*ka si volí téma, které pro něj*ni představuje výzvu a zároveň osobní smysl v oblasti poznávání, tvořivosti nebo služby druhým. Projekt má vždy jednoznačné propojení s jedním ze vzdělávacích cílů školy (tzv. ScioCílů) a slouží jako příležitost k integraci osobního a akademického růstu.

Maturitní práce má následující části:

- a) Věcná část: Realizace individuálního maturitního projektu, který má pro studentstvo přínos a je pro něj výzvou. Nemá to tedy být něco, co studentstvo už zvládá. Cílem je, aby student*ka ukázal*a, že se zabývá nějakým tématem do hloubky. Povinností je mít projekt postaven na jednom ze vzdělávacích cílů školy (na jednom ScioCíli)
- b) Písemná část: obsahuje zadání maturitní práce, popisuje způsob, jakým žák došel k předkládanému výsledku a jak si poradil s problémy. Obsahuje autoevaluaci žáka na základě předem stanovených kritérií hodnocení.

Profilová část je koncipována tak, aby ověřovala nejen znalosti, ale zejména dovednosti studentstva myslet samostatně, spolupracovat, tvořit a reflektovat svou cestu vzděláváním. Obě formy projektů – týmová i individuální – jsou povinnou součástí maturitní zkoušky jako výstup ze vzdělávacího předmětu X.

Aktualizované a podrobnější informace pro daný školní rok lze naléznout na webových [stránkách školy](#).

3.5 Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací strategie v naší škole vycházejí z filozofie ScioŠkol a jsou postaveny na čtyřech pilířích vzdělávání, jak je formuloval Jacques Delors. Tyto pilíře zároveň rámuji rozvoj klíčových kompetencí dle RVP G.

Čtyři pilíře vzdělávání ve ScioŠkolách

1. Učit se poznávat – rozvíjíme schopnost studentstva hledat, zkoumat, chápat a interpretovat informace. Podporujeme zvědavost, hlubší porozumění a kritické myšlení.
2. Učit se být a odolat – pomáháme studentstvu budovat vztah k sobě samému, vnitřní stabilitu, seberegulaci a odolnost vůči tlakům a nejistotě.
3. Učit se žít společně – vytváříme prostředí spolupráce, otevřenosti a vzájemného respektu. Učíme se komunikovat, naslouchat a řešit konflikty.
4. Učit se jednat – vedeme studentstvo k činorodosti, odpovědnosti a vlivu na svět. Učíme se převzít iniciativu, plánovat a realizovat vlastní záměry.

Propojení čtyř pilířů, kompetencí RVP G a ScioCílů

Rámcový vzdělávací program pro gymnázia pilíře konkretizuje ve formě sedmi klíčových kompetencí, které by si mělo studentstvo v průběhu vzdělávání osvojit. Ve ScioŠkolách jsme z těchto dvou vrstev – filozofického rámce Delorsových pilířů a národní kurikulární specifikace kompetencí – odvodili ScioCíle. Ty slouží jako konkrétní a srozumitelná mapa rozvoje.

Níže uvedená tabulka ukazuje provázanost mezi Delorsovými pilíři, kompetencemi RVP G a ScioCíli školy.

Delorsův pilíř	Kompetence RVP G	ScioCíle
Učit se poznávat	Kompetence k učení Kompetence digitální	1 – Řídím a poháním své učení 2 – Vybírám si, co si pouštím do mysli
Učit se být	Kompetence sociální a personální	3 – Rozumím sám/sama sobě 4 – Odolávám neúspěchu, tlaku i nejistotě
Učit se žít společně	Kompetence komunikativní Kompetence občanské	5 – Vytvářím a udržuji dobré vztahy 6 – Konám dobro a stavím se zlu
Učit se jednat	Kompetence k řešení problémů Kompetence k podnikavosti	7 – Jsem tvůrcem budoucnosti světa 8 – Mám život ve svých rukou

Co znamenají jednotlivé kompetence definované RVP G v naší škole:

	STUDENT*KA	PRŮVODCE*KYNĚ
Kompetence k řešení problémů	nahlíží problémy a situace z různých úhlů pohledu vhodně reaguje na změny dokáže analyzovat a vyvozovat adekvátní závěry, plánovat pracuje s logikou, empatií, strategií má odvahu realizovat své plány dokáže reflektovat výsledky svých postupů	předkládá žákům problémy z nejrůznějších oblastí zapojuje žáky do řešení různých situací a pomáhá jim s reflexí jejich počinání vede žáky k tomu, aby problémy nahlíželi v co největší šíři
Kompetence komunikativní	dovede se ptát, zvládne zjišťovat informace z různých zdrojů efektivně komunikuje i v emočně náročných situacích dokáže formulovat své myšlenky srozumitelně pro různé věkové a zájmové skupiny poradí si se situací, kdy má hovořit před skupinou lidí ovládá pravidla bezpečné komunikace na internetu	vytváří situace vedoucí žáky k diskusi a komunikování o názorech, myšlenkách, zážitcích a problémech poskytuje zpětnou vazbu na srozumitelnost žákova mluveného i psaného projevu respektuje rozličnost osobnostních typů při zadávání úkolů spojených s vystoupením před lidmi

Kompetence sociální a personální	dovede pracovat ve skupině a je si vědom specifík této situace orientuje se ve vztazích ve skupině/společnosti přemýšlí o své roli ve skupině/společnosti dokáže reflektovat své chování ve vztahu k ostatním lidem přemýšlí o sobě, o svých silných a slabých stránkách dovede dělat rozhodnutí na základě vědomostí o sobě a své osobnosti	poskytuje žákům dostatek prostoru pro interakci mezi sebou garantuje proces sdílení a reflexe prožitků spojených s interakcí mezi žáky či vlastním prožíváním nabízí různé příležitosti k sebepoznávání žáků a k sebezkušenostním zážitkům vede žáky k přemýšlení o sobě
Kompetence k učení	přijímá odpovědnost za své učení zná a efektivně volí různé strategie učení vzhledem k okolnostem reflektuje proces svého učení dokáže si stanovovat cíle a naplňovat je dokáže identifikovat a ověřovat informace, které se týkají aktuálního tématu zvládá předávat své poznatky a prožitky ostatním pochopitelnou formou	vede žáky k přijetí odpovědnosti za své učení vede žáky k reflektování zvolených učebních strategií podporuje žáky v přemýšlení o smyslu jejich učení zprostředkovává žákům nejnovější poznatky vědy týkající se lidského učení a provádí je možnostmi využití těchto poznatků

Kompetence občanská	rozumí významu role každého občana v demokraticky řízené zemi orientuje se v základních hodnotách západní civilizace zná základní milníky vývoje naší země na cestě k demokracii respektuje názorové odlišnosti ve společnosti a umí na ně reagovat	umožňuje žákům reagovat na aktuální dění v naší zemi přináší do školy témata občanského života reflektuje s žáky jejich zkušenosti týkající se života v našem státě
Kompetence k podnikavosti	dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní/studijní podmínky rozvíjí svou kreativitu a podnikavost přistupuje k výsledkům pracovní činnosti i s ohledem na ochranu životního prostředí, ochrany kulturních a společenských hodnot	umožňuje žákům rozvoj podnikavosti a zodpovědnosti za sdílený prostor vědomě předává zodpovědnost dětem aplikací východiska „co mohou udělat studenti, udělají studenti“

Přístupy, výchovné a vzdělávací strategie ve škole dle ScioCílů

V naší škole se výchovné a vzdělávací strategie realizují skrze formáty výuky, které propojují osobní a akademický rozvoj studentstva. Těmi formáty jsou: ateliéry, kurzy, služba, shromáždění, koleje, mentorský kruh, samorost a mentoring, individuální projekty.

1 Řídím a poháním své učení

Svět bude čím dál složitější a změny budou přicházet rychleji. Proto je a bude nezbytné se učit celý život, zůstat zvědavý*á a mít potěšení z poznávání a současně brát změny jako výzvu a příležitost k učení. Už dnes jsou ve výhodě ti, kdo se rádi učí, rozumí svému učení, umí ho řídit, pohánět, plánovat i reflektovat. Umět se učit to je v 21. století naprostá nezbytnost.

Průvodce*kyně ve škole:

- vede žáky k přijetí odpovědnosti za své učení
- vede žáky k reflektování zvolených učebních strategií
- podporuje žáky v přemýšlení o smyslu jejich učení

- podporuje studentstvo v reflektování procesu učení a zhodnocování plnění stanovených kritérií

2 Vybírám si, co (a koho) si pustím do mysli

Informace a jiné vjemy se na nás hrnou ze všech stran. Je jich mnohem víc, než co je náš mozek schopen zvládnout. Hodně jich je zbytečných, mnohé jsou manipulativní, lživé nebo dokonce škodlivé. Ale i zajímavých a užitečných informací je moc. Proto je třeba se naučit mezi nimi aktivně vybírat ty nejdůležitější, nejužitečnější a průběžně filtrovat záplavu těch ostatních. Bez téhle kompetence se v narůstajícím přívalu informací nedá přežít.

Průvodce*kyně ve škole:

- vede studentstvo k vědomému přemýšlení o vlivu informací a zdrojů
- poskytuje studentstvu nástroje pro kritické myšlení a rozlišování faktů a manipulace
- podporuje tvorbu vlastního informačního filtru a práci s informační hygienou
- vytváří prostor pro otevřenou diskuzi a konfrontaci různých názorů

3 Rozumím sám sobě

Pro spokojený život je třeba mít pevné body, něco jistého, stálého. Jedinými trvalými průvodci našich životů jsme my sami. Je třeba, abychom se na sebe mohli vždycky spolehnout, nejen dnes, ale i za 50 let. A to se nám povede, když se naučíme rozumět sami sobě a jak být svými pány. Bez toho se nebudeme umět v proměnlivé a nejisté budoucnosti rozhodovat a ztratíme vnitřní svobodu. Rozumět sám sobě vždy bylo, stále je a čím dál víc bude základem spokojeného života.

Průvodce*kyně ve škole:

- pomáhá studentstvu rozpoznávat jejich emoce, hodnoty a motivace
- klade otázky, které vedou k sebepoznání a reflexi
- vede k pravidelnému sdílení zážitků a pocitů v bezpečném prostředí
- modeluje autentický vztah k sobě samému

4 Odolávám nejistotě, neúspěchu i stresu

Současnost přináší mnoho nejistoty a stresu. Koronavirus všem ukázal, že to, co jsme pokládali za jisté, se může během pár dnů úplně změnit. Čeká nás složitý a nepředvídatelný svět, budeme se muset rozhodovat pod tlakem, často v nejistotě. Budeme čelit chybám svým i jiných, zažijeme stres, neúspěchy, nepřízeň osudu. Mohou přijít i prudké a zcela nečekané změny, díky kterým dojde i ke zhoršení kvality života. Je třeba se na všudypřítomnou nejistotu připravit, zvyšovat svou odolnost, otužovat se.

Průvodce*kyně ve škole:

- podporuje zvládání chyb a zklamání jako součást učení
- vytváří prostředí, kde je bezpečné experimentovat a selhat
- povzbuzuje ke zvládnutí stresu skrze dovednosti seberegulace
- reflektuje spolu se studentstvem náročné situace a hledá strategie zvládnutí

5 Buduji a udržuji dobré vztahy

Doba života bude delší. Bude třeba umět dobře fungovat nejen v dlouhodobých vztazích s rodinou a přáteli, ale také vytvářet a udržovat dobré korektní vztahy se širším okruhem lidí. Třeba ve škole, v práci, se sousedy, v komunitě, na sociálních sítích, se svými oponenty*kami, nebo i s úplně cizími lidmi. Každý přemýšlí a prožívá svět jinak, umí jiné věci, pokud se naučíme dobře vycházet s různými lidmi, můžeme se od každého z nich něco naučit. Dobré vztahy byly, jsou a budou pro plnohodnotný život nezbytné a jejich význam v proměnlivé budoucnosti poroste.

Průvodce*kyně ve škole:

- podporuje spolupráci a aktivní naslouchání
- zadává úkoly do skupin, výstupy z nich se pak prezentují
- modeluje respektující komunikaci a empatii
- vede k hledání konstruktivních cest řešení konfliktů
- posiluje dovednosti v oblasti nehodnotícího sdílení

6 Konám dobro a stavím se zlu

“Nejvíce se vyplatí, když člověk člověku pomáhá,” píše Jan Werich v pohádce Královna koloběžka. A platí i opak, přehlížet nebo tolerovat zlo se nakonec vždy vymstí, i když postavit se zlu vyžaduje často velkou odvahu i osobní oběti. vést smysluplný život to znamená i být užitečný pro své okolí i pro společnost. Celý život ti bude pomáhat zkušenost, že dobré skutky přinášejí dobrý pocit a že je radost pomáhat ostatním.

Průvodce*kyně ve škole:

- motivuje studentstvo k aktivitám, které přinášejí prospěch druhým
- dává prostor pro etické diskuze a hodnotové dilemata
- podporuje odvahu postavit se nespravedlnosti a nesouhlasu
- umožňuje studentstvu zažít smysluplnost skrze službu a pomoc druhým

7 Jsem tvůrcem budoucnosti světa

Každý nese svůj kousek odpovědnosti za budoucnost světa, každý může přispět k řešení problémů, ať už jsou lokální nebo i globální, malé i velké. A každý by si měl být vědom, že i neúčastí či nezájem se podílí na podobě budoucnosti. Připravujeme děti budoucnost nejen přijmout a zvládnout, ale také ji aktivně ovlivňovat a spolu-vytvářet. Ať už se svět vyvíjet jakkoliv, je povinností každého usilovat o to, aby byl lepší

Průvodce*kyně ve škole:

- vede studentstvo k hledání věcí, které chtějí změnit
- podporuje schopnost převzít iniciativu a odpovědnost
- pomáhá formulovat vize a proměnit je v reálné kroky
- zapojuje studentstvo do projektů s dopadem mimo školu

8 Mám život ve svých rukou

Každý člověk chce vést smysluplný, naplněný a spokojený život a plnit si své sny. Těžko můžeme být v životě svobodní, pokud budeme ve vleku náhod osudu, obětí okolností či hříčkou v rukou technologií a umělé inteligence. Proto je důležité umět se svobodně rozhodovat, mít autonomii, zvládat překonávat překážky, dosahovat své cíle, a spoustu dalších věcí, které rozvíjíme skrze všechny naše ScioCíle. Zkrátka umět si (vždy) najít vlastní cestu jak mít život ve svých rukou.

Průvodce*kyně ve škole:

- vede studentstvo k vědomému rozhodování a stanovování cílů (zápis rozvrhu, výběr studijních témat)
- pomáhá plánovat cestu a sledovat pokrok
- podporuje vytrvalost při překonávání překážek
- rozvíjí sebedůvěru a vědomí vlivu na vlastní život

Více podrobněji o [ScioCílech](#), jejich dílčích kompetencích a stavebních kamenech na webových stránkách.

Hodnoty a principy ScioŠkoly

Hodnoty vzdělávání

Vzdělávací program vychází z hodnot svobody, morálky, aktivity, optimismu, odvahy a otevřenosti. Tyto principy se promítají do fungování školy, kde je kladen důraz na partnerský vztah mezi studenty a průvodci, kritické myšlení, osobní odpovědnost a radost z poznávání.

Člověka chápeme jako svobodného, odpovědného a aktivního jedince, který by měl aktivně usilovat o dobro nejen své, ale i druhých a světa. Má přispívat k tomu, že svět bude o něco lepším místem. Z tohoto přesvědčení vychází hodnoty ScioŠkol: svoboda, morálka, aktivita, optimismus, odvaha, otevřenost.

Svoboda

Bez odpovědnosti není svoboda. Proto se snažíme studentstvu dávat svobodu v takové míře, která odpovídá tomu, jak velkou odpovědnost jsou schopni a ochotni unést.

Morálka – směřování k dobru

Morálka pro nás znamená schopnost nezávisle uvažovat o dobrém a zlém, volit dobro, respektovat práva druhého člověka, prosazovat dobro a postavit se zlu. Vycházíme z morálních zákonů: neubližovat, nekrást, nepodvádět, dodržovat dohody, pomáhat druhým.

Aktivita

Vítáme a podporujeme každou aktivitu studentů a studentek (kromě těch, které nerespektují druhé nebo škodí). Škola je místem, kde jde leccos vyzkoušet. Vytváříme podmínky pro aktivitu, nabízíme možnosti, vytváříme příležitosti, zkoušíme, nebojíme se

něco zkazit. Dáváme studentstvu čas, aby zkoušelo, přemýšlelo, vymýšlelo a také čas, aby s nějakou aktivitou přišlo samo.

Optimismus

Věříme, že vše se dá změnit k lepšímu. A hlavně věříme, že je možné změnit k lepšímu sám sebe, vyrůst, naučit se cokoli bude třeba. A totéž předáváme studujícím. Sklenici se snažíme vidět raději z poloviny plnou, hledáme cesty, jak ji naplnit.

Odvaha

Odvahu projevil už každý rodič, který dal dítě do ScioŠkoly. To je naše výhoda, do ScioŠkol chodí děti odvážných rodičů. Podporujeme odvážná rozhodnutí studentů a studentek. Neshazujeme je, nezpochybňujeme jejich schopnosti a nebráníme jim je plně využívat, případně i testovat. K odvaze ovšem nejde nikoho nutit, natož se posmívat, že ji třeba někdy nemá. Věříme, že žáci zpravidla sami dobře odhadnou míru nebezpečí, proto jim umožňujeme vyzkoušet i věci s jistou mírou rizika.

Otevřenost

Otevřenost chápeme ve dvou rovinách: 1.) jako pravdivost a transparentnost – otevřeně a pravdivě informovat o všem, i o nepříjemných věcech, nebát se pravdu vyslovit a nebát se ji přijmout. 2.) jako otevřenost k podnětům ze všech stran, otevřenost ke světu – vyhledávat podněty kdekoli, ve všech oblastech života, kdekoli ve světě okolo nás a přijímat je.

Principy vzdělávání

Každý člověk se chce a umí učit

Lidé mají přirozenou, vrozenou a evolucí rozvinutou chuť a potřebu učit se a rozvíjet. Jen tak se naučili chodit, mluvit, jednat s okolím a spoustu dalších věcí. Proto důvěřujeme studujícím, že se chtějí učit a že vědí, jak se učit.

Víme ovšem také, že tato potřeba a schopnost učit se je dosti křehká a lze ji snadno pokazit. Snažíme se proto hledat cestu, jak ji podpořit, vyhýbat se postupům, které by ji mohly poškodit, a pokud už je porouchaná, snažíme se ji napravit.

Vyhýbáme se vnější motivaci učení, a to rozhodně té negativní (trest či hrozba trestu)). Nenutíme studující k učení a spoléháme na vnitřní motivaci. Dopřáváme jim maximální možnost zažít radost z poznání a objevování. Ve ScioŠkolách studentům nabízíme možnost volby obsahu, cílů, úrovně, které chtějí dosáhnout, včetně volby metod a postupů, které pro dosažení cíle použijí. Limitem je samozřejmě vždy to, aby volba neomezovala ostatní studenty a studentky. S velkou opatrností nabízíme studujícím i témata, která pokládáme my za důležitá a v dané chvíli nezbytná.

Každý člověk je jiný

Každý člověk má svou individualitu, jedinečnou strukturu osobnosti, své silné i slabší stránky, své zájmy, potřeby a cíle. Každý člověk se vyvíjí jinak rychle, různá vývojová období a různé učící instinkty se objevují v různém věku. Každý člověk si přináší jiné znalosti, jiné prekoncepty a teorie získané na základě dosavadních zkušeností.

Významná polská psycholožka Edyta Gruszczyk-Kolczyńska například doložila, že připravenost na výuku matematiky se u dětí v první třídě liší až o 4 roky, a teprve ve čtvrté třídě je 95 % dětí (pořád ještě ne všechny!) schopno plně zvládat tu matematiku, která se běžně učí v první třídě. Některé děti si potřebují věci osahat, mít spoustu příkladů, jiné jsou už v nižším věku schopny abstraktního uvažování, některé děti se rychle orientují v chaosu, nepotřebují plán a přece dosáhnou cíle, jiné potřebují řád a vedení. Některé děti přicházejí do školy a umějí číst i psát (třebaže jen na klávesnici), jiné pocítí potřebu umět číst až v osmi letech. Některé vyrůstaly v bilingvní rodině a umějí anglicky, jiné ještě nezačaly atd. Bylo by naivní se domnívat, že žáci střední školy by na tom měli být jinak. Pravděpodobně se jejich znalosti a dovednosti odlišují mnohem více v důsledku jejich různých zkušeností a zájmů.

Odlišnosti a individualitu nepotlačujeme, ale naopak oceňujeme a rozvíjíme. Na úrovni studujících, průvodců i celých ScioŠkol. Ve ScioŠkolách se především snažíme všechny rozdíly mezi studenty respektovat a podmínky jejich učení maximálně přizpůsobit možnostem a potřebám každého studujícího.

Různost obsahu, náročnosti, času, metod a cest, cílů, výsledků a soustavné přizpůsobování potřebám a možnostem jednotlivých studentů a studentek pochopitelně omezuje možnosti nějakého přesného společného pro všechny stejného plánu, co se kdy naučí nebo co kdy přesně budou umět.

Otevřenost světu mimo školu

Studující se učí všude, nejen ve škole, a učí se pořád. Většinu toho, co umíme a známe, se naučíme jinde než ve škole a často úplně jinak, než záměrným a uvědomělým učením. Proto je důležité podporovat a mít na mysli i učení mimo školu.

ScioŠkola není uzavřené prostředí (viz též hodnota Otevřenost). Víme, že mnoho věcí, které jsou pro studenty důležité, se odehrává mimo školu. Pracujeme i s tím, že mnoho důležitých věcí jim nemusíme vysvětlovat a učit je, protože je pochytí i bez nás – ze svého okolí, z médií, ze světa.

Za samozřejmé pokládáme využívání všech dostupných informačních a vzdělávacích zdrojů. K tomu je ovšem nezbytné ovládnout čtyři důležité nástroje: čtení, angličtinu, komunikační technologie a komunikaci.

Ve ScioŠkolách se snažíme přinést svět do škol. Rádi do školy vneseme cokoliv zajímavého, podnětného či inspirativního z okolního světa. Zejména necháváme studující, aby své zájmy, znalosti a zkušenosti přinášely do školy. Seznamovali ostatní s tím, co sami dělají doma či jinde, do čeho se sami pustili, co zažili.

A obráceně se snažíme propojit ScioŠkoly se světem. S tím, co se děje ve škole, rádi vyrazíme do světa, ukážeme to ostatním. Ať už jde o něco, co udělali žáci, nebo o něco, co jsme vyzkoušeli ve ScioŠkole a může to být inspirací pro ostatní školy. Hledáme možnosti, jak se žáci mohou „zapojit“ do skutečného světa mimo školu.

Rozmanité a motivující prostředí

Lidé touží učit se a poznávat, aby rozuměli světu kolem sebe. To, co je obklopuje, podněcuje jejich zvědavost a zájem. Proto usilujeme, aby prostředí ve škole bylo přehledné, bohaté na podněty a aby poskytovalo zdroje a nástroje, které studujícím umožní bádat, učit se a tvořit. Ale ještě důležitější je, jak žáci s danými zdroji a nástroji pracují, zda je využívají ke skutečnému porozumění... Proto je pro nás primární podporovat podnětnost, kterou do školy přináší lidé jako jedinečné osobnosti – žáci i průvodci.

Prostředí, které obklopuje studenta ve škole, a samozřejmě i každého z nás kdekoliv jinde, má vždy dvě stránky. První je ta čistě materiální, druhou stranou je, jak s „materiálem“ pracujeme. Jedna věc je, že máme doma plno knih, druhá, zda si v nich čteme nebo ne. Jedna věc je, že máme doma plno krásných věcí, druhá, zda jsou uklizené nebo je v nich nepořádek... První jde zpravidla snadno popsat, doložit a třeba i vykázat, druhou je těžké zachytit a přesně popsat. První lze „koupit“, druhá patří k věcem, které se za peníze koupit nedají.

Ve ScioŠkolách není tím nejdůležitějším mít co nejrozsáhlejší knihovnu, ale vést mladé lidi ke skutečnému zájmu o svět, třeba i o ten v knihách. A proto je nejdůležitější nikoli materiální vybavení, ale ta nehmotná stránka věci – podnětnost, jejímiž nositeli jsou lidé, ve škole tedy zejména průvodci a žáci. Bohatost a rozmanitost věcí i informací mají všude kolem, škola by jim o to víc měla nabídnout rozmanitost ve světě lidí.

K mnohotvárnosti prostředí ve ScioŠkolách přispívá propojování studentstva v rámci celé školy, aby se mohli navzájem obohacovat, inspirovat, napodobovat, učit od sebe navzájem – starší od mladších, mladší od starších. Důležitý je výběr průvodců tak, aby to byli různí lidé různých zájmů, dovedností a schopností, různých způsobů uvažování i různých temperamentů.

Nejdůležitějším prvkem prostředí školy je ovšem všudypřítomná chuť, touha a potřeba se učit. Chuť k učení sice mají mladí lidé vrozenou, ale rozvíjet ji stěží mohou s někým, kdo se sám neučí. Naopak, pokud na průvodcích vidí, že je vzdělávání součástí jejich života, přijmou je snáze i do svého.

Směřující prostředí

Podnětnost prostředí nemůže být bezbřehá, aby se žáci v záplavě informací a různých lákadel neztratili. Ve ScioŠkolách hledáme rovnováhu mezi podnětností a přehledností tak, aby se žáci mohli učit sice co nejvíce rozmanitých věcí, ale měli zároveň dostatek prostoru se na ně soustředit. Důraz klademe na to, aby prostředí bylo nejen podnětné, ale i směřující, a to zejména k hodnotám důležitým pro život v dnešní době a s druhými lidmi.

V době lovců a sběračů bylo smyslem všeho učení v dětství porozumět co nejlépe světu kolem. Všichni ve skupině vlastně uměli skoro totéž, možná někdo lépe sestavoval luky a jiný lépe brousil hroty šípů, někdo lépe stopoval zvěř a jiný byl šikovnější v lezení po stromech, ale v zásadě všichni uměli všechno. Univerzálnost byla nutná pro přežití. A přestože svět a společnost se od dob lovců sběračů proměnily, naše mozky nikoli. Za pouhých 5000 let neměly čas se změnit. Učící instinkty, kterými jsou lidé vybaveni, jsou evolucí nastaveny tak, že jsou připraveni učit se všechno.

V dnešním světě přesyceném informacemi, nejrůznějšími podněty a lákadly máme tedy vlastně opačný problém, než na který si některé školy stěžují. Ne že se žáci nechtějí učit nic, oni jsou spíš nastaveni na to, učit se všechno. A toho je až příliš mnoho...

Učící instinkty nejsou adaptovány na složitost tohoto světa a na vybírání z tolika možností. Mnohotvárné a motivující prostředí nemůže být bezbřehé a nepřehledné. Má být takové, aby učící instinkty našly vždy něco, co potřebují, ale výběr nemusí být velký. Např. mladí lidé se potřebují učit sociálnímu chování a k tomu potřebují dostatečně bohaté prostředí různých lidí. Ale potřebují také vytvářet dlouhodobější vztahy jen s omezeným počtem. Kdyby se ve škole každý den setkávaly s jinými lidmi, jistě by to byl problém. Proto hledáme rovnováhu mezi pestrostí, podnětností a stabilitou, srozumitelností.

Bezpečné a přívětivé prostředí

Bezpečné prostředí je pro učení nezbytné. Řčení o tom, že nejlepší výkon podáváme pod tlakem, platí totiž pouze pro rutinní opakování toho, co již umíme. Naopak osvojování nových poznatků, dovedností, bádání a objevování je ve stresu velice obtížné. Proto je pro nás bezpečné prostředí naprostým základem.

Za bezpečné prostředí ve škole se pokládá takové, kde studentstvu nehrozí žádné přímé nebezpečí. Neohrožují je spolužáci např. šikanou, posměchem ani učitelé např. křikem. A samozřejmě, že stres ve škole působí i zkoušení, písemka či neudělaný domácí úkol.

Skutečně bezpečné prostředí však vyžaduje mnohem více než nepřítomnost přímé hrozby. Důležité je uspokojení všech potřeb mladého člověka, mezi které dle Maslowovy pyramidy potřeb patří: fyziologické potřeby, potřeba bezpečí, lásky a úcty. A nad těmi všemi stojí potřeba seberealizace, kterou žáci nachází právě v učení, bádání a vlastním růstu. Seberealizovat se a pracovat na sobě je možné teprve tehdy, jsou-li naplněny potřeby stojící v pyramidě níže.

Ve ScioŠkolách vytváříme prostředí, které lze nazvat nejen bezpečné, ale i příjemné či přívětivé. Nezapomínáme na to, že dospívání je plnohodnotná část života, nikoli jen příprava na něj. Je to už život sám. Přejeme si, aby ho mladí lidé prožili příjemně.

Bezpečí znamená prostředí, ve kterém žáci vědí, jak se v něm orientovat a jak se v něm chovat. Klíčová pro pocit bezpečí jsou proto jasná a srozumitelná pravidla života školy, psaná i nepsaná, ale hlavně předvídatelná. A důvěra. Důvěra v průvodce, ve spolužáky,

důvěra, že se věci vyvinou správným směrem. V takovém prostředí se lépe přijímají výzvy a přiměřené riziko, které je pro efektivní učení nezbytné.

Všichni se chceme cítit přijímání druhými lidmi, být užiteční. Navzájem se respektujeme, vytváříme prostředí, ve kterém je oceňována práce každého studenta i průvodce. Studenty bereme takové, jací jsou, jejich případné chyby a slabé stránky nekritizujeme, ale bereme je vždy jako podnět ke zlepšení a výzvu.

Hlavním aktérem učení je student

Učení je vždy aktivní proces, probíhá v hlavě studenta či studentky. Do té ale nevidíme. Můžeme sledovat jen nějaké vnější projevy toho, co se v jeho hlavě děje. A když i těm tiše sedícím dáme čas, často nás přesvědčí, že v jejich hlavách probíhala neviditelná aktivita – učení. Podporujeme takové učení, kdy žáci aktivně zkoumají své okolí a snaží se mu porozumět.

Umožňujeme studujícím, aby se učili, zpracovávali informace a přemýšleli o nich tak, jak je jim vlastní. Zároveň podporujeme takovou formu učení, která je studentstvu přirozená a vede k vyšší míře aktivity. A tímto nejpřirozenějším způsobem učení je, když mladý člověk zkoumá své okolí, snaží se ho ovládnout, porozumět jeho zákonitostem. Zde je iniciátorem aktivity student či studentka, plánuje ji, řídí. Jejich činnost se vlastně vůbec vědomě neorientuje na zapamatování informací (byť k tomu samovolně dochází), ale směřuje k porozumění.

Ve ScioŠkolách uplatňujeme zásadu: Cokoliv mohou udělat žáci, ať to udělají žáci – od úklidu, přes plánování výuky své či pro ostatní, nákup materiálu, zpětnou vazbu až třeba po vyřizování správné agendy školy a odpovídání na emaily. Dopřáváme studentstvu přiměřeně jejich možnostem autonomii v tom, jak a kdy se učí, co dělají, dáváme jim možnost si volit, čemu se budou věnovat.

Průvodce se upozaďuje. Není tím, kdo aktivně do studujících vědění tlačí, ale ani referentem zábavy, který je celou dobu musí bavit. Jeho úkolem je spíše nabízet studentkám a studentům příležitosti, otevírat jim dveře. Ve všech případech je ale důležité, aby všichni – vedení škol, průvodci, rodiče a hlavně žáci – vnímali, že zodpovědnost za učení mají žáci.

Zpětná vazba, ne známky

Jak se dítě naučí z kostek postavit věž? Staví – věž spadne, dítě dostalo zpětnou vazbu. Staví líp, věž je vyšší – spadne, a tak dál. Dítě nepotřebuje známku, srovnávání, ale zpětnou vazbu, která mu pomůže se zlepšovat a motivuje jej. A to platí i pro studentstvo střední školy. Ne u všech typů práce tato bezprostřední zpětná vazba funguje. Rolí průvodce proto je mimo jiné i to, aby pomohl studentovi zhodnotit vlastní práci a hledat cesty k dalšímu zlepšování, aby jej ocenil, případně ho upozornil i na to, co se mu nedaří, co odbyl apod.

Projekt v jedné ScioŠkole, kde děti postavily boudu pro psa, do které se pes nevešel, ukázal, že samotné výsledky vlastní práce mohou být samy o sobě zpětnou vazbou. Nebylo nutné

jim říkat, že to je špatně, nebo snad srovnávat, že třeba já bych to postavil lépe. Měly snad dostat pětku, že to bylo špatně, trojku, že to byla sice bouda, ale ne pro tohohle psa, anebo jedničku za snahu? Nebo doma známkujete svoje děti? Jistě že je pozorujete a máte radost, jak se učí, rostou, zrají... Vedle toho samozřejmě děti opravujete, když něco udělají špatně, a pochválíte, když je to dobré. Dáváte jim zpětnou vazbu, ta je důležitá. Proč by to ve škole mělo být jinak?

Ve ScioŠkolách žáky neznámkujeme, nenálepkujeme, vyhýbáme se srovnávání, ať už jde o srovnávání s normou danou předpisem, standardem, či ostatními spolužáky. To, co je pro učení důležité, je navést studující na hledání chyby, ukázat jim lepší postup.

Dáváme studentstvu zpětnou vazbu (pozitivní i rozvojovou), oceňujeme je, poskytujeme jim hodnocení v podobě a míře, kterou potřebují. Nezaměřujeme se ve zpětné vazbě jen na proces učení, ale i výsledky, znalosti apod. Ostatně sami studující ocenění vlastních znalostí vyžadují.

Podporujeme schopnost mladých lidí navzájem si poskytovat zpětnou vazbu a také zpětnou vazbu přijímat. Zároveň věnujeme dostatek času individuálním rozhovorům se studujícími, reflexi jejich práce, cílů, cest ke zlepšení.

Zóna nejbližšího rozvoje

Když děláme něco, co už dokonale ovládáme, neučíme se. Když se pokoušíme o něco, co je zcela mimo naše schopnosti, neučíme se. A v obou případech ztrácíme motivaci. Motivující a nejefektivnější je učení v takzvané zóně nejbližšího rozvoje – tam, kde je pro nás úkol již výzvou, ale stále jsme schopni jej zvládnout.

Ve ScioŠkolách se snažíme, aby se každý student pohyboval v zóně svého nejbližšího rozvoje. Proto jim nebráníme pustit se do obtížných úkolů. Klademe před ně velké výzvy. Samozřejmě že když žáci překážky překonají, necháváme je naplno prožít radost a uspokojení z překonané překážky. Na druhou stranu, pokládáme za normální, když se něco nepovede. Především však nepovažujeme za nutné, aby student každou výzvu a úkol přijal. Možná je právě teď nad jeho síly.

My víme, že o učení toho hodně nevíme

O samotném procesu učení toho (zatím) ví věda jen málo. Uvědomujeme si, že ani my nevíme o učení vše. Snažíme se držet krok s nejnovějšími vědeckými poznatky, mít kritický odstup k vlastní práci a hlavně se nebráníme tomu učit se od mladých lidí. Jejich učení, chování, reakce nás toho učí nejvíc.

Problém není jen v tom, že toho o učení mnoho nevíme. Větší problém je, že většina lidí si vůbec neuvědomuje, co všechno nevíme.

Ve školách v minulosti platila pravidla a učilo se způsobem, který je v rozporu s nejnovějšími poznatky kognitivních věd. A ano, naprostá většina lidí školu nějak přežila, většina z nich ve

zdraví a mnozí se ve školách i leccos naučili. Člověk je totiž tvor velmi adaptabilní a lidé jsou schopni se učit i ve velmi nevhodném a někdy i nepřátelském prostředí. Téměř vždy jsou schopni se adaptovat, pravda někdy adaptace (učení) nemá s původními cíli vzdělavatelů nic společného. Třeba když se žáci místo látky naučí opisovat.

Ve ScioŠkolách víme, že toho mnoho nevíme. Hledáme nejlepší možné řešení. Proto se i my pouštíme do různých experimentů s učením, ale vždy s velkou opatrností a vždy dobře sledujeme, jaké jsou reakce studujících. Nuda, nezájem, nespokojenost mladých lidí jsou pro nás vždy signálem, že něco děláme špatně a hledáme nápravu. Jelikož jsme si vědomi toho, že o učení mnohé nevíme, dokážeme pružně reagovat, měnit, vylepšovat.

Bez ohledu na všechny teorie o učení se zdá, že jednou z nejstarších a nejosvědčenějších metod učení je napodobování, a to se u člověka netýká zdaleka jen nějakých jednoduchých vnějších činností. Mladí lidé napodobují výrazy, chování, způsoby myšlení, přístup k problémům, hodnotové rámce, koníčky, kde co. Proto jsme přesvědčeni, že i přes všechno, co o učení nevíme, je jednou ze záruk úspěchu výběr průvodců. Ti studentstvu ve ScioŠkole předají celou řadu věcí, většinou aniž o tom průvodci a žáci vědí, ale předají.

3.6 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Podpora studujících se speciálními vzdělávacími potřebami je běžnou součástí každodenního života školy. Vycházíme z přesvědčení, že kvalitní vzdělávání má být dostupné a smysluplné pro každého – bez ohledu na zdravotní stav, znevýhodnění nebo jiný typ odlišnosti.

Pracujeme s principem individualizace a snažíme se nastavit takové podmínky, které umožní každému studentovi a každé studentce naplno rozvinout svůj potenciál – ať už jde o úpravu způsobu výuky, formy hodnocení, časového rozvržení nebo komunikace.

Naši školu běžně navštěvují studenti se specifickými poruchami učení, chronickým onemocněním, poruchami autistického spektra nebo jinými obtížemi. V rámci podpory pracujeme s pětistupňovým systémem podpůrných opatření podle legislativy, přičemž nejčastěji uplatňujeme opatření prvního stupně – například přizpůsobení výukových metod, pracovního tempa nebo organizačního zajištění výuky.

Pokud běžné úpravy výuky nestačí a situace studujícího si vyžaduje cílenější podporu, zpracováváme **Plán pedagogické podpory (PLPP)**. Ten vytváříme zpodnětu mentora na základě pozorování nebo sdílených podnětů od průvodců. PLPP slouží k přesnějšímu popsání obtíží studujícího, pojmenování jeho vzdělávacích potřeb, navržení vhodných opatření a stanovení cílů, kterých chceme společně dosáhnout.

Plán připravuje mentor ve spolupráci s koordinátorem podpory (např. školní psychologkou nebo jiným členem týmu), a je s ním seznámeno jak studentstvo, tak i zákonní zástupci a další relevantní průvodci. PLPP není závazný dokument podle doporučení poradenského zařízení, ale interní podpůrný nástroj školy – přesto s ním pracujeme systematicky a pravidelně jej vyhodnocujeme.

Pokud studující získá doporučení školského poradenského zařízení (PPP nebo SPC), zpracováváme **individuální vzdělávací plán (IVP)**. Ten sestavujeme v úzké spolupráci se studentem, rodinou, odborníky i příslušnými průvodci. IVP stanovuje konkrétní formy podpory, způsoby hodnocení, časové nebo organizační úpravy a je pravidelně vyhodnocován a upravován podle aktuální situace.

Nedílnou součástí systému podpory je **školní poradenské pracoviště**, jehož členy jsou školní psychologka, výchovná poradkyně a metodik prevence. Společně s mentory a průvodci tvoří podpůrný tým, který pravidelně sdílí informace, konzultuje obtížnější situace a hledá co nejvhodnější řešení s ohledem na potřeby konkrétního studujícího. Mezi běžné úpravy patří například jiná forma zadání, flexibilní časové limity, doplňující zpětná vazba nebo přizpůsobení prostředí. Věnujeme se i průběžnému vzdělávání týmu v oblasti inkluzivního přístupu a základů speciální pedagogiky.

V případě potřeby spolupracujeme s odborníky zvenčí (poradny, terapeuti, lékaři) a veškeré osobní informace zpracováváme citlivě a v souladu s platnou legislativou.

Naším cílem je, aby studenti a studentky se speciálními vzdělávacími potřebami mohli plnohodnotně využívat všechny prvky vzdělávací nabídky školy – výuku, projekty, výjezdy i maturitní zkoušku – v prostředí, které podporuje jejich růst, bezpečí a důvěru.

Nejčastěji kladené otázky týkající se zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Můžu studovat na škole, i když mám diagnostikovanou poruchu učení nebo jiné znevýhodnění?

Ano. Naše škola je otevřená studentům se specifickými vzdělávacími potřebami a běžně je přijímá. Vzdělávání přizpůsobujeme podle individuálních potřeb a hledáme cesty, jak vytvořit smysluplné a férové podmínky pro každého.

Jak se dozvím, že moje dítě potřebuje nějakou podporu?

Pokud během výuky nebo jiných školních aktivit zjistíme, že student nebo studentka potřebuje větší oporu, vstupujeme do komunikace s mentorem, rodinou a případně školním psychologem. Společně hledáme další kroky – může jít o úpravu přístupu ve výuce, zpracování Plánu pedagogické podpory nebo doporučení k poradenskému zařízení.

Co je to Plán pedagogické podpory (PLPP)?

Je to nástroj, který používáme v rámci tzv. prvního stupně podpůrných opatření. Sestavujeme ho ve škole bez potřeby doporučení z poradny. Popisuje vzdělávací potřeby studujícího a konkrétní formy podpory, které ve škole zavádíme. Pravidelně ho vyhodnocujeme a upravujeme.

Co když má student doporučení z PPP nebo SPC?

V takovém případě vytvoříme Individuální vzdělávací plán (IVP) na základě doporučení odborného zařízení. Ten stanoví přesné úpravy výuky, hodnocení nebo prostředí. Plán tvoříme ve spolupráci s rodinou, studentem a týmem průvodců.

Kdo bude s mým dítětem ve škole pracovat?

Všichni průvodci mají přístup k potřebným informacím i podpoře – např. od mentora, školního psychologa nebo vedení školy. Podpora není závislá na jedné osobě, ale je sdílena napříč týmem, aby se student mohl cítit bezpečně a měl stabilní oporu.

Má škola vlastní poradenské pracoviště?

Ano. Ve škole funguje školní poradenské pracoviště, jehož součástí jsou školní psycholožka, výchovná poradkyně a metodik prevence. Společně s průvodci a mentory hledají cesty podpory tak, aby byly smysluplné, citlivé a přizpůsobené potřebám každého jednotlivce.

Znamená podpora výjimky nebo úlevy z nároků?

Ne nutně. Cílem není snižovat nároky, ale hledat takovou formu výuky, která umožní studujícímu se naplno rozvíjet. Může jít například o jinou formu zadání, více času nebo upravené hodnocení, ale základní vzdělávací cíle zůstávají zachovány.

Je možné využívat podporu jen dočasně?

Ano. Podpora může být krátkodobá, například při zátěžové situaci, nebo dlouhodobá – podle aktuálních potřeb. Průběžně sledujeme, zda nastavená opatření stále dávají smysl, a upravujeme je podle vývoje situace.

3.7 Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Mimořádné nadání vnímáme jako specifickou vzdělávací potřebu, která si zasluhuje individuální přístup stejně jako jakákoliv jiná odlišnost. Nadaní studující mohou ve škole zažívat výzvy spojené s tempem výuky, hloubkou zadání, způsobem hodnocení nebo sociálním zapojením. Naším cílem je tyto potřeby včas rozpoznat a nabídnout takové podmínky, které umožní každému a každé z nich své nadání smysluplně rozvíjet.

Výuka ve škole je nastavena tak, aby umožňovala průběžné přizpůsobení každému jednotlivci. I díky pravidelným individuálním rozhovorům a sebehodnocení v rámci mentorství můžeme rozpoznávat silné stránky, specifické zájmy i nadání studujících a dále s nimi pracovat. V rámci běžné podpory upravujeme obsah, tempo a metody výuky tak, aby odpovídaly potřebám konkrétní osoby. Pokud běžné přizpůsobení nestačí, můžeme vytvořit **Plán pedagogické podpory (PLPP)** nebo, na základě doporučení odborného pracoviště, **Individuální vzdělávací plán (IVP)**.

Možnosti podpory mimořádně nadaných zahrnují například:

- zadávání náročnějších úkolů a rozšířených témat,
- individuální výzkumné nebo tvůrčí projekty,
- možnost účasti na soutěžích, olympiádách a dalších odborných akcích,
- spolupráci napříč ročníky nebo s externími odborníky,
- výběr specifických volitelných předmětů nebo formátů výuky,
- individuální konzultace a mentoring ze strany průvodců,
- prostor k navrhování vlastních projektů a výukových témat.

Naší snahou je, aby se nadané osoby mohly ve škole rozvíjet bez ohledu na věk, gender, oborový zájem nebo způsob projevu. Školní kultura je otevřená přemýšlení, tvořivosti a hledání vlastních cest – nadání proto vnímáme nejen jako výsledek, ale především jako možnost. Možnost jít do hloubky, klást si otázky, tvořit něco nového a být součástí komunity, která to umožňuje.

Podpora mimořádně nadaných není vnímána jako výjimka, ale jako součást běžné praxe. Hledáme rovnováhu mezi výzvou a bezpečím – tak, aby nadání nebylo zátěží, ale přirozenou součástí cesty každého a každé, kdo má chuť se rozvíjet.

3.8 Začlenění průřezových témat

Na začátek této kapitoly je nutno upřesnit, že ve škole nevyučujeme jednotlivé tradiční předměty odděleně. Všechna výuková témata jsou u nás ve škole součástí předmětu **X** a jsou ve pak rozvíjena v různých výukových formátech – jako jsou ateliéry, kurzy, mentoring, koleje, shromáždění, samorost a další. Průřezovým tématem je tedy u nás z podstaty věci každé téma. V této a následující kapitole se tedy zaměříme na vysvětlení principu začleňování témat, která jsou v RVP G definována jako průřezová.

V tomto kontextu nejsou průřezová témata pojímána jako samostatné složky učiva, ale jako **integrální součást vzdělávání**, které se přirozeně objevují v různých oblastech života školy. Každé průřezové téma je tak naplňováno prostřednictvím konkrétních vzdělávacích cílů školy (ScioCílů), výukových formátů a zkušeností studentstva.

Osobnostní a sociální výchova (OSV) Toto průřezové téma se ve škole rozvíjí především skrze formáty jako jsou koleje, mentorské kruhy, mentoring, specializované kurzy a workshopy. Zaměřuje se na:

1. Rozvoj schopnosti poznávání
2. Sebepoznání a sebepojetí
3. Seberegulace a sebeorganizace
4. Psychohygienu
5. Kreativitu

Napojení na ScioCíle a stavební kameny:

- *ScioCíl 3 – Rozumím sám/sama sobě*
- *ScioCíl 4 – Odolávám nejistotě, neúspěchu i stresu*
- *ScioCíl 5 – Vytvářím a udržuji dobré vztahy*
- *ScioCíl 8 – Mám život ve svých rukou*

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS) Toto průřezové téma se u nás přirozeně rozvíjí v každodenním životě školy – zejména skrze shromáždění, koleje, služby, ateliéry a zapojení studentstva do rozhodovacích i výzkumných procesů. Cílem je pěstovat vnímavost k odlišnostem, solidaritu a odpovědnost vůči společnosti i planetě. Podporujeme schopnost studentstva:

1. Porozumět komplexnosti světa,
2. Vnímat svou roli jako občanů a spoluvůrců společnosti a světa, ve kterém žijí.

Napojení na ScioCíle a stavební kameny:

- *ScioCíl 2 – Vybírám si, co si pouštím do mysli:* 2.1.2 Principiální poznatky mi pomáhají porozumět tomu, jak svět funguje i pochopit další principy
2.2.1 Bráním se zkreslenému vnímání a uvažování, 2.3.2 Buduji si široký přehled, z čeho mohu vybírat

- *ScioCíl 5 – Vytvářím a udržuji dobré vztahy: 5.2 Spolupracuji - 5.2.2 Umím řešit konflikty*
- *ScioCíl 6 – Konám dobro a stavím se zlu: 6.1.1 Pomáhám lidem ve svém okolí, 6.2.1 Konám společenské dobro a stavím se zlu, 6.2.2 Chráním přírodní a kulturní dědictví a pečuji o ně*
- *ScioCíl 7 – Jsem tvůrcem budoucnosti světa: 7.1.1 Promyšleně si vybírám, v čem se chci angažovat, 7.2.1 Umím nastartovat, organizovat a řídit změnu*
- *ScioCíl 8 – Mám život ve svých rukou: 8.2.6 Jsem právně gramotný*

Environmentální výchova (EVV) Environmentální témata se přirozeně objevují ve vybraných ateliérech, kurzech, službě a výjezdech, kde se studentstvo věnuje například dopadům lidské činnosti na životní prostředí, udržitelnosti nebo ekologickým inovacím. Důraz klademe na aktivní zapojení, vlastní výzkum, praktická řešení a osobní propojení s tématem prostřednictvím exkurzí a projektů.

Jako škola se propojujeme s organizacemi, které podporují udržitelnost, sociální odpovědnost a aktivní přístup k environmentálním tématům. Spolupracujeme například s úklidovou firmou používá ekologicky šetrné prostředky, jimiž pak ve škole uklízí i studentstvo ve službě. Na školní výjezdy nelétáme, ale cestujeme pokud možno vlakem. Jezdíme uklízet národní parky ČR, jsme ve spolupráci s KRNAPem a do budoucna dalšími organizacemi. Otevíráme kurzy v přírodě, kde se učíme o ni pečovat. Vedeme studentstvo k přemýšlení o dopadech vlastního chování i ve svém mimoškolním životě a ke hledání cest, jak jednat v souladu s udržitelnými principy.

Napojení na ScioCíle a stavební kameny:

- *ScioCíl 6 – Konám dobro a stavím se zlu: 6.2.1 Konám společenské dobro a stavím se zlu, 6.2.2 Chráním přírodní a kulturní dědictví a pečuji o ně,*
- *ScioCíl 7 – Jsem tvůrcem budoucnosti světa: 7.1.1 Promyšleně si vybírám, v čem se chci angažovat, 7.2.1 Umím nastartovat, organizovat a řídit změnu, 7.2.2 Inspiruji a získávám lidi pro změnu*

Multikulturní výchova (MKV) Multikulturní výchova je v naší škole rozvíjena přirozeným způsobem – skrze dialog, otevřenost různorodým perspektivám a reflexi vlastních postojů a předsudků. V tematických ateliérech, kurzech i na výjezdech se studentstvo setkává s rozmanitými příběhy, identitami a kulturami. Klíčový je důraz na respekt, empatii, otevřenost a schopnost vnímat jinakost jako příležitost k učení.

Napojení na ScioCíle a stavební kameny:

- *ScioCíl 2 – Vybírám si, co (a koho) si pouštím do mysli: 2.1.2 Principiální poznatky mi pomáhají porozumět tomu, jak svět funguje i pochopit další principy*
- *ScioCíl 3 – Rozumím sám/sama sobě: 3.3.1 Zním svoje kořeny*

- *ScioCíl 5 – Vytvářím a udržuji dobré vztahy: 5.1.3 Vyjadřuji své potřeby a vnímám potřeby ostatních*

Mediální výchova (MV) Mediální výchova je rozvíjena především skrze ateliéry, kurzy a samorost, kde studentstvo pracuje s aktuálními informacemi, analyzuje zdroje, vytváří vlastní mediální výstupy (např. podcasty, plakáty, příspěvky), Studentstvo u nás ve škole tvoří webové stránky a další sociální sítě školy. Učí se rozpoznávat manipulativní techniky. Důraz klademe na kritické myšlení, vlastní úsudek, zodpovědné sdílení obsahu a schopnost orientovat se v digitálním prostředí.

Napojení na ScioCíle a stavební kameny:

- *ScioCíl 2 – Vybírám si, co si pouštím do mysli: 2.1.1 Posoudím pravdivost informací, 2.2.1 Bráním se zkreslenému vnímání a uvažování, 2.2.2 Odolávám manipulacím, 2.3 Aktivně si vybírám, co si pouštím do mysli*
- *ScioCíl 7 – Jsem tvůrcem budoucnosti světa: 7.1.1 Promyšleně si vybírám, v čem se chci angažovat*

Závěrem Průřezová témata nejsou ve škole uchopena jako samostatné výukové bloky, ale jako přirozená součást každodenního života školy. Vstupují do práce na projektech, do kolejí, mentoringu, ateliérů, kurzů i do vztahů a atmosféry školy. Průvodci a průvodkyně vědomě vytvářejí prostředí, ve kterém mohou tato témata růst skrze zkušenost, odpovědnost, spolupráci a vlastní angažovanost studentstva.

Nejčastěji kladené dotazy týkající se začlenění průřezových témat

Jak jsou průřezová témata začleňována, když nemáte tradiční vyučovací předměty?

Průřezová témata nejsou v naší škole vyčleňována jako samostatné části výuky. Místo toho jsou přirozeně rozvíjena ve výukových formátech jimiž jsou ateliéry, koleje, mentoring, samorost, kurzy nebo služba.

Kdo zajišťuje, že se průřezová témata skutečně naplňují?

Zodpovědnost nesou průvodci*kyně, kteří výuku plánují s ohledem na ScioCíle. Zároveň studentstvo samo do značné míry přispívá k výběru témat i jejich realizaci, například v ateliérech nebo v rámci projektů.

Jak škola sleduje, že průřezová témata nejsou opomíjena?

Každý ateliér a kurz má anotaci, která obsahuje příslušné ScioCíle a vzdělávací oblasti. Pravidelná reflexe a porady průvodců*kyň zajišťují rovnoměrné pokrytí témat a jejich vyhodnocování, plánování.

Jak je zapojeno studentstvo do rozvoje průřezových témat?

Studentstvo se přímo podílí na návrzích a plánování ateliérů, má hlas na shromážděních,

podílí se na rozhodování ve škole. Tím je zajištěn prostor pro práci na rozvoji průřezových témat a přispění do koncepčních debat.

Musí být jednotlivá průřezová témata zastoupena v každém ročníku?

Ne. Podle RVP G nemusí být každé průřezové téma zastoupeno v každém jednotlivém ročníku. Důležité je, aby se s nimi studentstvo během čtyřletého vzdělávání systematicky setkávalo a aby byla témata přirozeně integrována do vzdělávacího programu. Na naší škole se průřezová témata vyskytují opakovaně napříč formáty výuky, čímž je zajištěno jejich kontinuální rozvíjení.

4. Učební plán

4.1 Poznámky před uvedením učebního plánu

Hlavní odpovědnost za učení má student*ka – tak zní hlavní zásada ScioŠkoly. Prakticky k naplňování této zásady dospíváme dobrou organizací toho, jak studentstvo rozhoduje o distribuci výstupů ze ŠVP, v jakém pořadí je plní, v jakých formátech výuky, v jakém ročníku. Tím, kdo vyvíjí aktivitu, by tedy vždy měl*a být student*ka. Průvodce*kyně nabízí konzultaci, pomáhá řídit proces výběru. ŠVP proto neurčuje studentstvu, v jakém ročníku má dosáhnout kterých výstupů a v jakých formátech má dané vzdělávací oblasti naplnit. Dále nechává na jejich zvážení, které vzdělávací oblasti se student*ka bude věnovat nad rámec povinných hodin.

Výuka ve škole není strukturována do tradičních předmětů, ale probíhá skrze různé formáty výuky (např. ateliéry, kurzy, koleje, samostat, mentoring atd.), kde se propojují poznatky z různých tradičních předmětů, které dohromady tvoří jeden vzdělávací předmět **Svět v souvislostech**. Ten je rámován školním kurikulem postaveným na ScioCílech a zároveň zajišťuje možnost naplnění vzdělávacích oblastí definovaných v RVP G.

4.2 Přehled vyučovacích forem a jejich charakteristika

Ateliéry

Velký prostor v rozvrhu nabízí **ateliéry**. Jsou to 3 až 4 učební bloky, jimž je během týdne věnováno celkem 10 hodin (jeden ateliér má tedy dotaci 30 až 40 vyučovacích hodin). Cílem je společně se vzdělávat a zkoumat svět z různých úhlů pohledu.

V ateliéru se studentstvo kromě samotného obsahu tématu osvojuje jak:

- pracovat v týmu a vést skupinu;
- pracovat projektově;
- dobře stanovit cíl společné práce;
- stanovit a dobře popsat, jak vypadá výsledek, se kterým budou spokojeni;
- stanovit kritéria;
- naplánovat a rozdělit práci, vytvořit harmonogram;
- dohodnout se, dělat kompromisy;
- prezentovat výsledky práce týmu;
- společně práci reflektovat (a to jak obsah, tak proces), dávat a přijímat zpětnou vazbu.

S návrhem na téma ateliéru přicházejí jak studentstvo a to v čase k tomu určeném v rozvrhu pro koordinaci ateliérů. Měli by přitom brát v úvahu:

- zásadu multidisciplinarity - typický ateliér je kombinací více různých vzdělávacích oblastí či témat
- zásadu aktuálnosti - zabýváme se aktuálními tématy, která hýbou světem (např. AI, 3D tisk, volby atd..)
- zásadu pestrosti - témata ateliérů by se měla co nejméně opakovat a co nejvíce doplňovat tak, aby byl zajištěn rovnoměrný rozvoj znalostí, schopností a dovedností všech studentů
- zásadu praktičnosti - vždy by se měli ptát, co budou během ateliéru **dělat a jak to souvisí s naplňováním školní plánu**

V první části plánování, tzv. **velké koordinaci a následném veletrhu návrhů** (2-3 vyučovací hodiny), představí studenti samostatně nebo ve skupinách své návrhy na ateliéry.

Návrh musí obsahovat:

- téma ateliéru
- učební cíl (O co nám jde? Co se chceme naučit?)
- popis výstupu či výsledku ateliéru (Co bude na konci?)
- a zejména co nejkonkrétnější odpověď na otázku "Co budeme v ateliéru dělat?"
- nepovinně je možné navrhnout, kam se ateliér půjde podívat nebo koho pozve do školy.
- výpis ScioCílů a dílčích kompetencí
- související vzdělávací oblast, ze které bude při úspěšném ukončení ateliéru získán 1 kredit.

Následuje online vyjádření zájmů studentstva k navrhovaným tématům ateliérů. Výsledky se zpracovávají s cílem najít kombinaci témat, která by pokryla zájem co největšího počtu studentů*ek.

V momentě, kdy ateliér začíná, následuje tzv. **malá koordinace** (2-3 vyučovací hodiny), které se účastní studentstvo zapsané na vybraný ateliér. Jejím účelem je vytvořit základní časový plán ateliéru, rozdělit si práci, kterou je nutné udělat hned v začátku ateliéru, jako např. zajištění výjezdů a exkurzí, zvaní hostů, zajištění materiálu, apod.

Malá koordinace by měla odpovědět a zpřesnit odpovědi na všechny dosud nevyřešené otázky:

1. Co bude cílem ateliéru?
2. Jak se ateliér bude jmenovat?
3. Jaký bude harmonogram ateliéru
4. Co v něm budeme dělat společně? A co bude dělat každý zvlášť?
5. Koho pozveme do školy?
6. Kam se půjdeme podívat?
7. Jaké pomůcky, materiál budeme potřebovat?

8. Jak bude vypadat společný výstup a jak ho budeme prezentovat ostatním?
9. Jaká jsou kritéria pro úspěšné dokončení ateliéru?

Úkolem průvodců*kyň v ateliéru není vymýšlet, jak by měl ateliér probíhat, ale spíše moderovat diskusi tak, aby studentstvo pokud možno samo dospělo k realistickému plánu a měřitelným výstupům. Jejich hlavním úkolem není vyučovat, dělat rozhodnutí za studenty*ky, organizovat návštěvy a exkurze, hodnotit. Neměli by si brát slovo častěji než kdokoli ze studentstva. Jejich úkolem je vést studenty*ky k pravidelné reflexi a sebereflexi výsledků práce v ateliérech. **Zodpovědnost za výsledek práce nesou výhradně studenti*ky.**

Žádoucí je, aby výstupy z ateliérů byly co nejpestřejší a neomezovaly se na obligátní powerpointové prezentace a výukové plakáty. V ideálním případě se má aktivita studentstva nějak odrazit ve světě mimo zdi školní budovy. Trváme ale na tom, aby součástí výstupů byly vždy tyto věci:

1. Krátká **prezentace** ateliéru - všechny týmy, které pracují paralelně na různých ateliérech představí ostatním výsledky svojí práce. Forma prezentace není stanovena, může jít o divadelní scénku, výstavu výrobků, nebo třeba běžnou prezentaci. Tak se s výstupy mohou seznámit také studenti, kteří absolvovali ve stejném čase jiný ateliér.
2. Dokumentace ateliéru - všechny studované materiály, prameny a výstupy v digitální podobě uložené na v portfolio studentstva.

Kurzy

Kurzy jsou pravidelné 90 minutové učební bloky, které se opakují každý týden po dobu 8 týdnů (čtvrtletí). Témata a kritéria splnění kurzu určuje průvodce*kyně. Studentstvo si vybírá z nabídky kurzů podle svého uvážení, ale vždy tak, aby celkový počet hodin v jejich osobním rozvrhu pohyboval v průměru za školní rok minimálně 27 hodin týdně (v součtu s ostatními povinnými formáty výuky). Vyváženost výuky se studentem*kou konzultuje jeho mentor*ka. V 1. roce studia necháváme studentstvu ve výběru velkou volnost, aby si mohli vyzkoušet a zažít plné důsledky svých voleb. V dalších letech více sledujeme vyváženost a zastoupení zejména maturitních témat.

Každá anotace kurzu obsahuje výpis ScioCílů a dílčích kompetencí a je označena související vzdělávací oblastí, ze které bude při úspěšném ukončení kurzu získán 1 kredit.

Shromáždění

Shromáždění všech studentů a zaměstnanců je místem přijímání důležitých rozhodnutí, která se týkají života školy. Shromáždění rozhoduje shodou (konsensem) všech přítomných

členů. Shromáždění může k řešení jednotlivých záležitostí vytvářet pracovní skupiny. Shromáždění:

- rozhoduje o pravidlech vzájemného soužití;
- rozhoduje o pravidlech využití školního majetku;
- rozhoduje o prezentaci školy na veřejnosti;
- rozhoduje o využití prostředků na vybavení a investice;
- rozhoduje o využití prostor;
- rozhoduje o právech a povinnostech služby nad rámec manuálu;
- rozhoduje o spolupráci školy s jinými subjekty;
- podává návrhy a vyjadřuje se k jakýmkoliv jiným záležitostem týkajícím se školy.

Probíhá 1x týdně 45 minut. Podmíněno 70% účastí a aktivitou. Spadá do vzdělávací oblasti Člověk a společnost. Má hodnotu 1 kreditu za pololetí.

Koleje

Kolej je stálá skupina složená ze studentů*ek všech ročníků a nejméně jednoho průvodce*kyně, jejíž složení se v průběhu roku mění jen minimálně nebo se nemění vůbec. Kolej je primární sociální skupinou studenta*ky, mělo by se jednat o prostředí, které je bezpečné, podpůrné a kam se student*ka těší. V koleji se buduje komunita.

Kolej má celkem tři funkce:

- sociální (jde o skupinu lidí, kteří se znají, podporují, zažívají věci společně a tvoří komunitu),
- politickou (navrhuje a předjednává body na shromáždění),
- organizační (např. deleguje skupinu studentů, kteří mají službu, v koleji probíhají preventivní programy, apod.).

Kolej se setkává pravidelně 45 minut každý týden. Kolej je také místem, kde se učíme komunikovat spolu s respektem, kultivovaně diskutovat, probíráme celoškolní témata.

Podmíněno 70% účastí a aktivitou. Spadá do vzdělávací oblasti Člověk a společnost. Má hodnotu 1 kreditu za pololetí.

Mentorské kruhy

Každý **mentorský kruh** je unikátní skupinou vedenou mentorem*kou. Tato skupina má svá vlastní pravidla fungování, návyky i záměry. Obsah těchto setkání ladí mentor*ka v návaznosti na to, co probírá s jednotlivými mentorčaty (studenty, které mentoruje). Zpravidla se věnují tématům sebeřízeného učení, time managementu, sebehodnocení, sebereflexe aj. Formát kruhu umožňuje mentorovi využívat skupinovou dynamiku a zkušeností starších studentů*ek. Studentstvo v mentorském kruhu pracuje před koncem pololetí na sebehodnocení, které bude základem jejich vysvědčení.

Probíhá 1x týdně 45 minut. Podmíněno 70% účastí a aktivitou. Spadá do vzdělávací oblasti Člověk a společnost. Má hodnotu 1 kreditu za pololetí.

Samorost

Čas určený především pro samostatnou práci studentstva a konzultace. Studentstvo v tomto čase pracuje na svých individuálních projektech, dodělávají práci z ateliérů a kurzů, účastní se pracovních skupin a mentorských kruhů. Mohou se dopředu zapsat na konzultaci s kterýmkoliv průvodcem*kyní. Pravidelně se scházejí se svým mentorem*kou.

Probíhá 1x týdně 3 vyučovací hodiny. Neuděluje se za něj kredity.

Služba

Nejdůležitější hodnotou Střední ScioŠkoly je aktivita. Od studentů očekáváme, že budou svojí aktivitou chtít měnit svět, v němž žijí, k lepšímu. Součástí tohoto přístupu je zvládnutí praktických činností, které vyžaduje každodenní chod školy.

Službu vykonává tým složený ze studentů a jednoho průvodce. Týmy se střídají po dvou až třech týdnech. Studenti, kteří vykonávají službu, se tedy v daném období neúčastní ateliérů či hubů. Každý student plní službu nejméně dvakrát ročně.

Povinnosti služby jsou následující:

- Úklid školy.
- Nákupy spotřebního materiálu, drobné kancelářské práce.
- Zvelebování školy - služba navrhuje změny a v případě schválení shromážděním je realizuje, montuje.
- Knihovna - evidence nových knih.
- Vnitřní informovanost: služba je zodpovědná za to, že všichni vědí, co se kdy děje a kde má kdo být, jaká kde platí pravidla. K tomu slouží domluvené formy elektronické komunikace, nástěnky, popřípadě ústní oznámení.
- Organizace prezentací ateliérů a shromáždění.
- Další případné práce pro zajištění chodu školy, úkoly zadané pracovními skupinami.
- Poslední den služby předat agendu nastupující službě.

Služba dostává zpětnou vazbu ke své práci prostřednictvím reflexe na shromáždění. Služba prezentuje svoji práci při prezentaci ateliérů.

Probíhá ve stejné časové dotaci jako ateliér (30 - 40 hodin) a každý student*ka je jí má povinnost účastnit 1x za školní rok místo ateliéru. Spadá do oblasti Člověk a svět práce. Má hodnotu 1 kreditu.

Individuální projekt (IP)

Individuální projekt je studentská **práce**, která má jasný cíl nebo vizi, je časově ohraničená (zhruba jedno pololetí, 50 hodin času) a má jasně popsany výsledek a kritéria hodnocení.

Student*ka si pro individuální projekt vybere téma nebo způsob zpracování, které je pro něj **přínosem** a **výzvou**. Nemá to tedy být něco, co student už zvládá. Téma, cíl, způsob, jakým k němu dojde, a kritéria kvality student obhájí před průvodcem*kyní, kterého si vybral jako garanta. Student*ka má právo zvolit si ještě externího konzultanta*ku svého IP.

Svůj projekt student*ka pravidelně po celé období zadání a řešení konzultujte s garantem*kou. Práce na IP má definované **kroky**, které je nutné dodržet:

1. Formulování vize a cíle.
2. Formulování způsobu řešení projektu (jak k cíli dojdou, co budu dělat).
3. Uvědomění si, kam mě projekt posune, co se na něm naučím.
4. Harmonogram kroků.
5. Písemné souhrnné zadání projektu (typicky k němu student dojde při druhé konzultaci): obsahuje téma, co je cílem, kritéria kvality (jak poznáš, že je to hotové), harmonogram.
6. Pravidelné konzultace s průvodcem nad pokračující prací, překážkami, změnami a problémy.
7. Student*ka uloží výsledek práce (dokumentaci, záznam apod.) do svého portfolia, včetně reflexe a sebehodnocení.
8. Odevzdání práce má a respektuje předem domluvený termín.
9. Prezentace IP před publikem Prezentuje se před spolužáky, případně i před veřejností.

Do konce 3. ročníku musí každý student*ka úspěšně dokončit alespoň 1 individuální projekt - v rámci přípravy na maturitní zkoušku.

Expedice a výjezdy

Charakter expedičních výjezdů bývá různý. Jedná se zpravidla o pětidenní akce rozmanitého charakteru. Může jít o přechod hor, sjíždění řeky, pobyt v přírodě na chatě, či prozkoumávání kultury, přírody a historie konkrétního města. Často mají charakter spolupráce s jinými organizacemi, pomoci okolí, budování lepšího světa. Někdy se jedná o blokovou výuku tělesné výchovy - lyžařský kurz. Mohou se odehrávat v ČR i v zahraničí.

Studentstvo se aktivně podílí na plánování a organizaci expedic. Každý si volí expedici dle svého zájmu. Expedice má také svůj edukativní charakter.

V 1. roce fungování školy testujeme různé režimy začleňování expedičních týdnů do harmonogramu školního roku. Vizí je prokládat jednotlivá čtvrtletí expedičními týdny.

Důležité jsou pro nás každoroční celoškolní adaptační výjezdy a volitelné sportovní nebo odborné expedice.

4.3 Tabulace učebního plánu

Rovnoměrnost, vyváženost a splnění očekávaných výstupů každého jednotlivého studenta*ky je součástí a klíčovým úkolem mentoringu. Pro přehlednost a snadnější získání podkladů pro individuální rozhovory student*ka – mentor*ka využíváme rozdělení výstupů do 8 modulů dle jednotlivých vzdělávacích oblastí RVP G.

Výstupy studentstvo plní v rámci různých forem výuky popsanych v předchozí podkapitole. Hodinová dotace jednotlivých forem výuky a jejich předepsaný počet pro studenta*ku ve standardním školním roce pro 1. – 4. ročník je patrný z následující tabulky.

Využívání disponibilní časové dotace a princip volitelnosti

Celý vzdělávací program je založen na volitelnosti. Všechny kurzy a ateliéry jsou volitelné v tom smyslu, že si je studentstvo vybírá na základě vlastního zájmu, ale zároveň v rámci pravidelného mentoringu reflektuje, zda je jejich volba v souladu s naplňováním požadavků ŠVP a RVP G. Velký prostor oblasti Člověk a společnost, která je pro školu charakteristickou oblastí, kterou se profiluje. Velký počet komunitních formátů výuky je prostředkem pro rozvoj oblasti.

Celý učební plán je vypracován pro jeden průřezový předmět **Svět v souvislostech**, který v sobě integruje všechny vzdělávací oblasti a obory.

Vzdělávací oblast	1. ročník		2. ročník		3. ročník		4. ročník			Průměrný počet hodin/týden za 4 roky	Počet kreditů celkem za 4 roky	RVP G časová dotace počtu hodin/týden za 4 roky
	Průměrný počet hodin/týden	Počet kreditů	Průměrný počet hodin/týden	Počet kreditů	Průměrný počet hodin/týden	Počet kreditů	Průměrný počet hodin/týden	Počet kreditů	Počet kreditů			
Jazyk a jazyková komunikace	Česká jazyk a literatura	3	4		4		4					
	Cizí jazyk - AJ	3	4		4		4					
	2. Cizí jazyk - Š/J/FJ	2	2	10	2	10	2	8	8	36	36	36
Matematika a její aplikace	4	4	4	3	3	3		-	-	10	10	10
Člověk a příroda	5	5	5	5	5	5	3	3	3			
Člověk a společnost	11	11	11	11	11	11	9	9	9	60	60	36
Člověk a svět práce	1	1	1	1	1	1	1	1	1	4	4	X
Umění a kultura	1	1	1	1	2	2	-	-	-	4	4	4
Člověk a zdraví	2	2	2	2	2	2	2	2	2	8	8	8
Informatika	1	1	2	2	1	1	-	-	-	4	4	4
Povinně volitelné												
Individuální	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-
maturitní projekty												
Týmový	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	8
Celkový počet hodin/týden	33		35		35		27			134	126	132
Adaptační												0
Sportovní												0
Odborné												0

5. Učební osnovy

5.1 Tvorba učebních osnov

Učební osnovy vznikají na základě Rámcového vzdělávacího programu pro gymnázia a zároveň reflektují naši vlastní vzdělávací koncepci. Ta stojí na předpokladu, že studentstvo se rozvíjí v rámci osmi ScioCílů a zároveň naplňuje výstupy všech vzdělávacích oblastí RVP. Všechny výstupy jsou propojeny do jednoho komplexního předmětu, který je naplňován prostřednictvím různých formátů výuky – jako jsou ateliéry, kurzy, samorosty, mentorský kruh, shromáždění či koleje. Tyto formáty jsou záměrně rozvrstvené tak, aby podporovaly nejen přenos poznatků, ale i rozvoj kompetencí a osobnostní růst.

Naše učební osnovy tedy nejsou členěny podle tradičních školních předmětů, ale reflektují mezioborový a tematický přístup. Každý výukový formát (např. kurz nebo ateliér) má svou anotaci, která obsahuje jasně formulované napojení na vzdělávací oblasti, rozvíjené ScioCíle i kritéria úspěšnosti. Studující získávají kredity v jednotlivých oblastech, a to na základě naplnění výstupů daného formátu, nikoli za samotnou docházku.

Učební osnovy jsou tak živým dokumentem, který průběžně doplňujeme a upravujeme dle toho, jak se vyvíjí potřeby studujících, aktuální společenský kontext a také nabídka samotných průvodců. Studenti a studentky se na plánování tematických celků často přímo podílejí – zejména v případě ateliérů. Obsah i výstupy proto v mnoha případech vznikají v přímé spolupráci studentstva a pedagogického týmu. Díky tomu je výuka autentická, propojená s reálným světem a vede ke skutečnému porozumění i vlastnímu zaujetí.

Rozvrh každého a každé ze studujících může vypadat velmi odlišně. **Studentstvo si samo volí, kdy a v jakém formátu se bude jednotlivým tématům věnovat**, a přebírá tak odpovědnost za plánování vlastní vzdělávací cesty. Abychom v této rozmanitosti zachovali přehled a směřování, pracujeme s **digitálním portfoliem**, v němž studující sledují vlastní pokroky a získané výstupy. Sami si vedeme **přehledovou tabulkou pokrytí výstupů**. Díky těmto nástrojům je možné plánovat, reflektovat a koordinovat vzdělávací cestu každého jednotlivce v souladu s požadavky RVP i vlastními cíli.

5.2 Název vyučovacího předmětu

Ve školním vzdělávacím programu pracujeme sjedíněným integrovaným vyučovacím předmětem, který zahrnuje všechny vzdělávací oblasti vymezené rámcovým vzdělávacím programem. Tento předmět nese název: **Svět v souvislostech**.

Komplexní vzdělávání ve ScioŠkole

Všechny vzdělávací výstupy RVP jsou v jeho rámci naplňovány prostřednictvím různých formátů výuky, zejména ateliérů, kurzů, samorostů, mentorských kruhů, shromáždění a kolejí.

Rozdělení učiva do **8 vzdělávacích oblastí** odpovídá struktuře rámcového vzdělávacího programu pro gymnázia. Toto členění nám umožňuje garantovat, že během čtyř let studující

projdou všemi zásadními tematickými okruhy, a zároveň si zachováváme prostor pro mezioborové propojení, volbu a práci s reálnými problémy.

Cílem tohoto uspořádání je nejen získávání znalostí, ale především rozvoj dovedností a kompetencí, které studující umožní orientovat se v rychle se měnícím světě. Studium není rozčleněno do samostatných „předmětů“, ale probíhá napříč vzdělávacími oblastmi, v rámci formátů, které propojují obsah s praxí, spoluprací a osobním růstem.

5.3 Charakteristika vyučovacího předmětu,

společně s 5.4 Vzdělávací obsah

Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace zahrnuje výuku českého jazyka, literatury a cizích jazyků. Rozvíjí schopnost porozumět psanému i mluvenému textu, formulovat myšlenky ústně i písemně, pracovat s jazykem v různých komunikačních kontextech a rozlišovat jeho estetické, kulturní i funkční roviny. Důraz klademe na aktivní používání jazyka, tvořivé psaní, práci s reálnými texty a situační jazykové dovednosti.

V českém jazyce se studenti věnují jazykové, komunikační i literární složce. Kultivují svůj projev, rozvíjejí bohatou slovní zásobu, učí se rozpoznávat jazykové prostředky v různých typech textů a reflektují jazyk jako nástroj myšlení i jako kulturní dědictví. Získávají dovednosti nezbytné pro respektující a funkční komunikaci, ovládají pravopis, argumentaci a zásady tvořivého i odborného psaní. Pracují s médii, umí ověřovat informace a kriticky posuzovat vliv médií a digitálního prostředí. Čtou s porozuměním, tvoří souvislé texty a dokáží samostatně vyhledávat i zpracovávat informace. Věnují se také čtenářství, literatuře a autorské tvorbě.

Výuka cizích jazyků navazuje na poznání mateřského jazyka a sdílí s ním cíle jako jsou schopnost dorozumět se, porozumět textu, tvořit jej a reagovat v různých situacích. Zároveň rozvíjí specifické kompetence, jako je interkulturní porozumění, jazyková citlivost nebo orientace v mezinárodním prostředí. Výuka směřuje k tomu, aby každý student dosáhl v anglickém jazyce minimálně úrovně B1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, u druhého cizího jazyka pak úrovně A2 (navazující na RVP ZV), případně A1/A2, pokud jde o jazyk bez předchozí návaznosti. Studenti nejsou děleni podle ročníků, ale podle dosažené jazykové úrovně.

Výuka probíhá formou kurzů, ateliérů, projektových bloků a v některých případech i formou Samorostu. Jazyk a jazyková komunikace prostupuje i dalšími formáty – psaní portfolia, vysvědčení, veřejné prezentace, komunikace v koleji či při mentorských setkáních. Studenti mají možnost zapojit se do autorských projektů, překladů, moderování či mediálních výstupů. Důležitým cílem této oblasti je také vědomá reflexe jazyka jako nástroje myšlení, identity i moci.

Propojení vzdělávací oblasti s rozvojem ScioCílů

Výuka českého i cizího jazyka a rozvoj komunikačních dovedností je úzce propojen s následujícími stavebními kameny ScioCílů:

ScioCíl 2 – Vybírám si, co si pouštím do mysli

- 2.1.1 Posoudím pravdivost informací
- 2.2.2 Odolávám manipulacím

ScioCíl 5 – Vytvářím a udržuji dobré vztahy

- 5.1.1 Umím se vyjádřit
- 5.1.2 Umím naslouchat
- 5.1.3 Vyjadřuji své potřeby a vnímám potřeby ostatních
- 5.1.4 Vím, jak komunikovat ve speciálních situacích (porady, diskuse, online)

ScioCíl 6 – Konám dobro a stavím se zlu

- 6.2.2 Reaguji, když vidím nespravedlnost nebo manipulaci

Tabulka s časovou dotací a rozložením v jednotlivých ročnících:

Forma výuky	Ročník	Počet jednotek za rok (orientačně)	Odhad hodinové dotace	Kredity (ročník)	RVP – min. dotace (hod)
Kurzy – český jazyk a literatura	1.–4.	4–6 kurzů / ročně	~64–96 hod / ročně	8 / 10 / 10 / 8	
Kurzy – cizí jazyky (AJ, ŠJ, FJ)	1.–4.	3–5 kurzů / ročně / jazyk	~48–80 hod / jazyk		
Ateliéry – jazyková a literární tvorba	1.–4.	1–2 / ročně	40–80 hod		
Samorost / individuální projekt	2.–4.	individuálně	individuální		
CELKEM			~1100–1250 hodin	36 kreditů	1188 hod

Učivo:

- obecné poučení o jazyku a řeči – jazyk a řeč, jazyková komunikace; myšlení a jazyk; národní jazyk a jeho útvary; čeština a slovanské jazyky; jazyková kultura; základní vývojové tendence českého jazyka
- zvuková stránka jazyka – zásady spisovné výslovnosti; zvukové prostředky souvislé řeči
- grafická stránka jazyka – písmo, jeho vznik a druhy; základní principy českého pravopisu a nejčastější odchylky od nich
- slovní zásoba, sémantika a tvoření slov – jednotky slovní zásoby (včetně frazeologických); významové vztahy mezi slovy; rozšiřování slovní zásoby; způsoby tvoření slov
- tvarosloví (morfologie) – slovní druhy a jejich mluvnické kategorie a tvary
- skladba (syntax) – základní principy větné stavby (větné členy, věty, souvětí a jejich vztahy); aktuální členění výpovědi; základy valenční a textové syntaxe
- slohová charakteristika výrazových prostředků
- text a styl, slohotvorní činitelé objektivní a subjektivní
- text (komunikát) a komunikační situace – prostředí, účastníci komunikace, jejich ro
- funkce komunikátů – sebevyjádření, apel, přesvědčování, argumentace, kontakt aj. jako dominantní funkce komunikátu
- míra připravenosti, oficiálnosti, formálnosti, veřejnosti komunikace; mluvenost a psanost
- komunikační strategie – adresnost, volba jazykového útvaru, prostředků verbálních a neverbálních s ohledem na partnera; vyjadřování přímé a nepřímé, jazyková etiketa
- monolog a dialog – výstavba dialogu, vztah otázka-odpověď; druhy literárního dialogu; subjekty mimotextové a vnitrotextové (autor, čtenář, vypravěč, lyrický hrdina, postavy); narativní postupy (řeč přímá, nepřímá, nevlastní přímá, polopřímá)
- rétorika – druhy řečnických projevů, příprava a realizace řečnického vystoupení
- základní vlastnosti textu, principy jeho výstavby – koherence textu (navazování, odkazování, tematické posloupnosti); členění textu a jeho signály; odstavec a další jednotky, vzájemné vztahy textů (intertextovost)
- funkční styly a jejich realizace v textech

Literární komunikace

Očekávané výstupy:

- rozliší umělecký text od neuměleckého, nalezne jevy, které činí text uměleckým
- objasní rozdíly mezi fikčním a reálným světem a vysvětlí, jakým způsobem se reálný svět promítá do literárního textu, jaký vliv může mít svět fikce na myšlení a jednání reálných lidí
- na konkrétních příkladech popíše specifické prostředky básnického jazyka a objasní jejich funkci v textu

- rozliší a specifikuje jednotky vyprávění (časoprostor, vypravěč, postavy) a zhodnotí jejich funkci a účinek na čtenáře
- rozezná typy promluv a vyprávěcí způsoby a posoudí jejich funkci v konkrétním textu
- při interpretaci literárního textu ve všech jeho kontextech uplatňuje prohloubené znalosti o struktuře literárního textu, literárních žánrech a literárněvědných termínech
- identifikuje využití jednoho textu v textu jiném (intertextovost) a objasní jeho funkci a účinek na čtenáře
- postihne smysl textu, vysvětlí důvody a důsledky různých interpretací téhož textu, porovná je a zhodnotí, odhalí eventuální dezinterpretace textu
- rozliší texty spadající do oblasti tzv. literatury vážné, středního proudu a literárního braku a svůj názor argumentačně zdůvodní
- samostatně interpretuje dramatické, filmové a televizní zpracování literárních děl

Učivo:

- základy literární vědy – literární teorie, literární historie, literární kritika, poetika; interdisciplinárnost literární vědy; literatura a její funkce
- metody interpretace textu – interpretační postupy a konvence, význam a smysl, popis, analýza, výklad a vlastní interpretace textu; čtenářské kompetence; interpretace a přeinterpretování
- způsoby vyjadřování zážitků z literárních děl a soudů nad nimi (osobní záznamy, anotace, kritika a recenze, polemiky)
- jazykové, kompoziční a tematické prostředky výstavby literárního díla – tropy; figury; rytmus, rým a zvukové prostředky poezie; monolog, dialog, přímá a nepřímá řeč, nevlastní přímá a polopřímá řeč; typy kompozice; motiv, téma
- text a intertextovost – kontext, vliv a způsoby mezitextového navazování a mezitextové komunikace (motto, citát, aluze), žánry založené na mezitextovém navazování (parodie, travestie, plagiát), hraniční rysy textu (předmluva, doslov, ilustrace, obálka; autorský komentář, recenze)

Literární komunikace

Ročník 4.

Výstupy:

- vystihne podstatné rysy základních period vývoje české i světové literatury, významných uměleckých směrů, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury a literárního myšlení
- vysvětlí specifickou vývoj české literatury a vyloží její postavení v kontextu literatury světové (vzájemná inspirace, příbuznost, odlišnosti a jejich příčiny)
- tvořivě využívá informací z odborné literatury, internetu, tisku a z dalších zdrojů, kriticky je třídí a vyhodnocuje
- získané schopnosti a dovednosti tvořivě využívá v produktivních činnostech rozvíjejících jeho individuální styl

Učivo:

- vývoj literatury v kontextu dobového myšlení, umění a kultury – funkce periodizace literatury
- vývoj kontextu české a světové literatury
- tematický a výrazový přínos velkých autorských osobností
- literární směry a hnutí
- vývoj literárních druhů a žánrů s důrazem na moderní literaturu

Účinky mediální produkce a vliv médií

- vliv médií na uspořádání každodenního života (od denního rytmu přes rozestavění nábytku po výběr konverzačních témat)
- předpokládané či skutečné vlivy některých mediálních obsahů na vnitřní rozpoložení jedince (násilí, pornografie)
- příprava televizní či rozhlasové diskuse na téma „vliv médií“ (vliv násilných obsahů, vliv médií na rodinný život, vliv médií na podobu sportu apod.)

Role médií v moderních dějinách

- čím se liší postavení člověka v tradiční a moderní společnosti: význam knihtisku, význam vysílání,
- význam digitalizace, kontinuální využívání tradičních a digitálních médií
- moderní společnost a svoboda projevu: zda mohou být média nezávislá a odpovědná

Jazyky

Výstupy a učivo:

Náročnost učiva je přizpůsobena aktuální úrovni studentů v dané skupině, kterou může představovat konkrétní kurz či ateliér. Je přirozené, že studenti do školy přicházejí s různou úrovní cizích jazyků a je snahou se podle možností na tyto úrovně navazovat v dalším studiu. Učivo se opakuje cyklicky, ovšem s důrazem na aktuální témata. Učivo i rozvíjené kompetence jsou obdobné u angličtiny a cizích jazyků, proto jsou níže předkládány společně. Hloubka učiva se však liší vzhledem k rozdílným očekávaným výstupům, které jsou na úrovni B2 u angličtiny a B1 u dalších cizích jazyků.

Cizí jazyk (Angličtina)
Ročník 1. – 3.

Výstupy:

Receptivní řečové dovednosti

- porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického ústního projevu složitějšího obsahu na aktuální téma, postihne jeho hlavní a doplňující informace
- rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různý styl, citové zabarvení, názory a stanoviska jednotlivých mluvčích
- porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického čteného textu či písemného projevu složitějšího obsahu na aktuální téma
- identifikuje strukturu textu a rozliší hlavní a doplňující informace
- vyhledá a shromáždí informace z různých textů na méně běžné, konkrétní téma a pracuje se získanými informacemi
- odvodí význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby, kontextu, znalosti tvorby slov a internacionalismů
- postihne zápletku i sled událostí ve filmu či hře

Produktivní řečové dovednosti

- formuluje svůj názor srozumitelně, gramaticky správně, spontánně a plynule
- volně a srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý autentický text se slovní zásobou a jazykovými strukturami odpovídajícími náročnějšímu textu
- přednese souvislý projev na zadané téma
- sestaví souvislý text na širokou škálu témat a vyjádří své stanovisko
- podrobně popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související
- logicky a jasně strukturuje formální i neformální písemný projev různých slohových stylů
- využívá výkladové a odborné slovníky při zpracování písemného projevu na neznámé téma

Interaktivní řečové dovednosti

- vyjádří a obhájí své myšlenky, názory a stanoviska hodnou písemnou i ústní formou
- adekvátně a gramaticky správně okomentuje a prodiskutuje odlišné názory různých faktografických i imaginativních textů
- reaguje spontánně a gramaticky správně v složitějších, méně běžných situacích použitím vhodných výrazů a frazeologických obrátů

Učivo:

Jazykové prostředky a funkce

- fonetika – zvuková výstavba slova, zvuková stránka věty, fonetická redukce, fonetické rysy
- pravopis – pravidla u složitějších slov, zákonitosti vyplývající z psané podoby jazyka pro frázování a intonaci, konvence používané k prezentaci výslovnosti
- gramatika – jmenné a verbální fráze, morfémy, prefixy, sufixy, další vyjádření minulosti, přítomnosti a budoucnosti, rozvité věty vedlejší, složitá souvětí, odvozování, transpozice, transformace, valence

Komunikační funkce jazyka a typy textů

- postoj, názor, stanovisko – souhlas, nesouhlas, svolení, prosba, odmítnutí, možnost, nemožnost, nutnost, potřeba, zákaz, příkaz
- emoce – libost/nelibost, zájem/nezájem, radost/zklamání, překvapení, údiv, obava, vděčnost, sympatie, lhostejnost, strach
- morální postoje a funkce – omluva, odpuštění, pochvala, pokárání, lítost, přiznání, odsou
- kratší písemný projev – pozdrav, vzkaz, přání, blahopřání, pozvání, odpověď, osobní dopis, úřední dopis, žádost, inzerát, strukturovaný životopis
- delší písemný projev – podrobný životopis, vypravování, úvaha, esej, podrobný popis, odborný popis
- čtený či slyšený text – jazykově nekomplikované a logicky strukturované texty, texty informační, popisné, faktografické, dokumentární, imaginativní i umělecké
- informace z médií – tisk, rozhlas, televize, internet, film, audionahrávky, videonahrávky, veřejná hlášení, telefon

Tematické okruhy a komunikační situace

- oblast veřejná – veřejné instituce, veřejná oznámení, úřady, úřední dopisy, hlavní politické strany a orgány, veřejná jednání, veřejné služby, pasy, oprávnění, vystoupení, soutěže
- oblast pracovní – státní správa, firmy, průmysl, zemědělství, méně časté profese, nástroje a zařízení, pracovní události, pracovní smlouva, obchodní dopis, reklamní materiály, návody, popis práce, bezpečnost práce
- oblast osobní – cizí domov, krajina, společenské vztahy, blízcí lidé, spolupracovníci, umělecké předměty, domácí potřeby, vybavení pro sport a zábavu, zdraví, nehody, životní styl, netradiční dovolená, netradiční koníčky, recepty, romány, časopisy
- oblast společenská – příroda, životní prostředí, ekologie, globální problémy, věda a technika, pokrok

Reálie zemí studovaného jazyka

- politické a ekonomické postavení ve světě

- stručná charakteristika ekonomiky, společnosti a kultury
- vztahy s Českou republikou
- literatura, významná díla a autoři
- věda, technika, sport, umění, významné osobnosti, díla, úspěchy
- život a tradice, rodina, vzdělávání, národní záliby a zvláštnosti
- jazykové zvláštnosti a odlišnosti
- média a jejich účinky na jednotlivce a společnost
- aktuální události a dění většího významu
- autentické materiály – tisk, rozhlas, film

Ročník 4.

Výstupy:

Receptivní řečové dovednosti

- využívá různé druhy slovníků, informativní literaturu, encyklopedie a média
- čte s porozuměním literaturu ve studovaném jazyce

Produktivní řečové dovednosti

- s porozuměním přijímá a srozumitelně i gramaticky správně předává obsahově složitější informace
- používá bohatou všeobecnou slovní zásobu k rozvíjení argumentace, aniž by redukoval to, co chce sdělit

Interaktivní řečové dovednosti

- komunikuje plynule a foneticky správně na témata abstraktní i konkrétní v méně běžných odborných situacích
- při setkání s rodilými mluvčími zahájí, vede a zakončí dialog a zapojí se do živé diskuse na různá témata týkající se odbornějších zájmů

Matematika a její aplikace

Výuka matematiky je u nás postavena na hledání smyslu a propojení s reálným světem. Nejde nám pouze o zvládnutí postupů a algoritmů, ale především o rozvoj myšlení, schopnosti řešit problémy, argumentovat a vnímat matematiku jako nástroj pro porozumění každodenním situacím i abstraktním vztahům.

Oblast Matematika a její aplikace zahrnuje práci s čísly, veličinami, závislostmi, geometrickými představami, kombinatorikou, pravděpodobností a statistikou. Důraz klademe na to, aby studující rozuměli nejen postupu, ale i významu jednotlivých pojmů a dovedli je použít v různých kontextech – od osobních financí po data ve veřejném prostoru.

Matematika se ve škole objevuje ve formě tematicky zaměřených **kurzů** (např. finanční matematika, logika, datová gramotnost) a **ateliérů** (např. umění vydělat, logika v praxi, šachy). Prakticky matematiku využívají také při plnění povinností práce pro školu.

Studentstvo má možnost volit mezi různými typy kurzů podle úrovně i zájmu – od upevnění základů po přípravu na maturitu nebo vysokou školu. V rámci mentoringu a portfoliové práce se reflektuje nejen zvládnutí jednotlivých výstupů, ale i posun v matematickém uvažování a strategii řešení.

Propojení vzdělávací oblasti s rozvojem ScioCílů

Matematika v naší škole není jen oborem, ale především způsobem přemýšlení o světě. Při její výuce využíváme řadu stavebních kamenů ScioCílů, které podporují rozvoj logiky, přesnosti, analytického myšlení, práce s chybou i praktického uvažování nad reálnými jevy.

ScioCíl 2 – Vybírám si, co si pouštím do mysli

- 2.1.2 Principiální poznatky mi pomáhají porozumět tomu, jak svět funguje i pochopit další principy
- 2.1.3 Pracuji s limity svého poznání
- 2.2.1 Bráním se zkreslenému vnímání a uvažování

ScioCíl 4 – Odolávám neúspěchu, tlaku i nejistotě

- 4.3.1 Posiluji svou odolnost vůči neúspěchu
- 4.5.1 Jsem odolný/odolná vůči nejistotě

ScioCíl 8 – Mám život ve svých rukou

- 8.2.1 Počítám a odhaduji
- 8.2.2 Jsem finančně gramotný/á
- 8.3.1 Nakládám se svým časem

Tabulka s časovou dotací a rozložením v jednotlivých ročnících:

Forma výuky	Ročník	Počet jednotek za rok	Odhad hodinové dotace	Kredity (ročník)	RVP – min. dotace
Kurzy – matematika	1.–4.	3–5 (1. roč.), 2–4 (2.–3.), vol. (4.)	~112–208 hod celkem	4 / 3 / 3 / (vol.)	
Ateliéry – aplikovaná matematika	1.–4.	0–1 / ročně	0–40 hod / ročně		
Samorost / individuální projekt	1.–4.	individuálně	individuální		
CELKEM			~400–500 hod	10 kreditů + vol.	330 hod

Ročník 1. – 3.

Práce s daty, kombinatorika, pravděpodobnost, posloupnosti

Očekávané výstupy:

- řeší reálné problémy s kombinatorickým podtextem (charakterizuje možné případy, vytváří model pomocí kombinatorických skupin a určuje jejich počet)
- využívá kombinatorické postupy při výpočtu pravděpodobnosti, upravuje výrazy s faktoriály a kombinačními čísly
- diskutuje a kriticky zhodnotí statistické informace a daná statistická sdělení
- volí a užívá vhodné statistické metody k analýze a zpracování dat (využívá výpočetní techniku)
- reprezentuje graficky soubory dat, čte a interpretuje tabulky, diagramy a grafy, rozlišuje rozdíly v zobrazení obdobných souborů vzhledem k jejich odlišným charakteristikám

Učivo:

- kombinatorika – elementární kombinatorické úlohy, variace, permutace a kombinace (bez opakování), binomická věta, Pascalův trojúhelník
- pravděpodobnost – náhodný jev a jeho pravděpodobnost, pravděpodobnost sjednocení a průniku jevů, nezávislost jevů

- práce s daty – analýza a zpracování dat v různých reprezentacích, statistický soubor a jeho charakteristiky (vážený aritmetický průměr, medián, modus, percentil, kvartil, směrodatná odchylka, mezikvartilová odchylka)
- posloupnost – určení a vlastnosti posloupností, aritmetická a geometrická posloupnost

Argumentace, ověřování, číslo a proměnná

Očekávané výstupy:

- čte a zapisuje tvrzení v symbolickém jazyce matematiky
- užívá správně logické spojky a kvantifikátory
- rozliší definici a větu, rozliší předpoklad a závěr věty
- rozliší správný a nesprávný úsudek, vytváří hypotézy, zdůvodňuje jejich pravdivost a nepravdivost, vyvrací nesprávná tvrzení zdůvodňuje svůj postup a ověřuje správnost řešení problému
- užívá vlastnosti dělitelnosti přirozených čísel
- operuje s intervaly, aplikuje geometrický význam absolutní hodnoty
- provádí operace s mocninami a odmocninami, upravuje číselné výrazy
- odhaduje výsledky numerických výpočtů a efektivně je provádí
- účelně využívá kalkulátor
- upravuje efektivně výrazy s proměnnými

Učivo:

- základní poznatky z matematiky – výrok, definice, věta, důkaz
- množiny – inkluze a rovnost množin, operace s množinami
- Výroková logika
- číselné obory – přirozená, celá, racionální a reálná čísla
- mocniny – mocniny s přirozeným, celým a racionálním exponentem, odmocniny

Funkční vztahy a rovnice

Očekávané výstupy:

- určuje definiční obor výrazu
- rozkládá mnohočleny na součin vytýkáním a užitím vzorců, aplikuje tuto dovednost při řešení rovnic a nerovnic
- řeší lineární a kvadratické rovnice a nerovnice, řeší soustavy rovnic, v jednodušších případech diskutuje řešitelnost nebo počet řešení
- rozlišuje ekvivalentní a neekvivalentní úpravy
- geometricky interpretuje číselné, algebraické a funkční vztahy, graficky znázorňuje řešení rovnic, nerovnic a jejich soustav
- analyzuje a řeší problémy, v nichž aplikuje řešení lineárních a kvadratických rovnic a jejich soustav

- využívá poznatky o funkcích při řešení rovnic a nerovnic, při určování kvantitativních vztahů
- modeluje závislosti reálných dějů pomocí známých funkcí
- řeší aplikační úlohy s využitím poznatků o funkcích a posloupnostech
- interpretuje z funkčního hlediska složené úrokování, aplikuje exponenciální funkci a geometrickou posloupnost ve finanční matematice
- načrtne grafy požadovaných funkcí (zadaných jednoduchým funkčním předpisem) a určí jejich vlastnosti formuluje a zdůvodňuje vlastnosti studovaných funkcí a posloupností

Učivo:

- výrazy s proměnnými – mnohočleny, lomené výrazy, výrazy s mocninami a odmocninami rovnice a nerovnice – lineární rovnice, nerovnice a jejich soustavy, kvadratická rovnice
- (diskriminant, vztahy mezi kořeny a koeficienty), rovnice a nerovnice v součinném a podílovém tvaru, rovnice a nerovnice s absolutní hodnotou, rovnice s neznámou ve jmenovateli a pod odmocninou, logaritmické, exponenciální a goniometrické rovnice
- obecné poznatky o funkcích – pojem funkce, definiční obor a obor hodnot, graf funkce, vlastnosti funkcí
- funkce – lineární funkce, kvadratická funkce, funkce absolutní hodnota, lineární lomená funkce, mocninné funkce, funkce druhá odmocnina

Geometrie

Očekávané výstupy:

- používá geometrické pojmy, zdůvodňuje a využívá vlastnosti geometrických útvarů v rovině a v prostoru, na základě vlastností třídí útvary
- určuje vzájemnou polohu lineárních útvarů, vzdálenosti a odchylky
- využívá náčrt při řešení rovinného nebo prostorového problému v úlohách početní geometrie aplikuje funkční vztahy, trigonometrii a úpravy výrazů, pracuje s proměnnými a iracionálními čísly
- řeší polohové a nepolohové konstrukční úlohy užitím všech bodů dané vlastnosti, pomocí shodných zobrazení a pomocí konstrukce na základě výpočtu
- užívá různé způsoby analytického vyjádření přímky v rovině (geometrický význam koeficientů)
- řeší analyticky polohové a metrické úlohy o lineárních útvech v rovině
- využívá charakteristické vlastnosti kuželoseček k určení analytického vyjádření
- z analytického vyjádření (z osové nebo vrcholové rovnice) určí základní údaje o kuželosečce řeší analyticky úlohy na vzájemnou polohu přímky a kuželosečky

Učivo:

- geometrie v rovině – rovinné útvary (klasifikace), obvody a obsahy; shodnost a podobnost trojúhelníků;

- Pythagorova věta a věty Euklidovy; množiny bodů dané vlastnosti; úhly v kružnici, shodná zobrazení
- trigonometrie – sinová a kosinová věta; trigonometrie pravoúhlého a obecného trojúhelníku
- analytická geometrie v rovině – vektory a operace s nimi; analytická vyjádření přímky v rovině; kuželosečky (kružnice, elipsa, parabola a hyperbola)

Ročník 4.

Očekávané výstupy:

- zobrazí ve volné rovnoběžné projekci hranol a jehlan, sestrojí a zobrazí rovinný řez těchto těles řeší planimetrické a stereometrické problémy motivované praxí
- aplikuje vztahy mezi hodnotami exponenciálních, logaritmických a goniometrických funkcí a vztahy mezi těmito funkcemi

Učivo:

- geometrie v prostoru – polohové a metrické vlastnosti; základní tělesa, povrchy a objemy, volné rovnoběžné promítání
- exponenciální, logaritmické a goniometrické funkce, vztahy mezi goniometrickými funkcemi

Člověk a příroda

Vzdělávací oblast Člověk a příroda zahrnuje obory fyzika, chemie, biologie, geografie a geologie, ale zasahuje také do oblasti ekologie a zdraví člověka z biologického hlediska. Cílem této oblasti je vést studující k pochopení základních přírodních zákonitostí, schopnosti pozorovat přírodní jevy, klást si otázky a hledat odpovědi prostřednictvím samostatného i týmového bádání.

Výuka je strukturovaná tak, aby studující v průběhu všech čtyř let opakovaně a v různých formátech prohlubovali své přírodovědné poznání. Teoretická témata se objevují v kurzech, praktické uchopení a mezioborové propojení přinášejí ateliéry, výjezdy a samostatné výzkumné projekty. Výuka často probíhá přímo v terénu a v kontaktu s přírodou. Tematické celky se plánují i podle ročního období a příležitostí k přirozenému zkoumání.

Přírodovědné vzdělávání chápeme jako příležitost k rozvoji zvědavosti, systematického myšlení, práce s nejistotou i odpovědnosti vůči světu, jehož jsme součástí. Vedeme studující k porozumění propojenosti biologických, fyzikálních a chemických jevů a k vnímání přírody jako dynamického systému, na který svým jednáním bezprostředně působíme.

Propojení vzdělávací oblasti s rozvojem ScioCílů

Přírodovědné poznávání světa rozvíjí nejen vědomosti a dovednosti, ale také postoje, hodnoty a odpovědnost za svět kolem nás. Výuka v oblasti Člověk a příroda přirozeně staví na těchto stavebních kamenech ScioCílů:

ScioCíl 1 – Řídím a poháním své učení

- 1.1.2 Umím získat poznatky ze zkušenosti, z pozorování i z experimentu
- 1.1.3 Vyznám se ve zdrojích i nástrojích učení a umím s nimi pracovat

ScioCíl 2 – Vybíráám si, co si pouštím do mysli

- 2.1.2 Principiální poznatky mi pomáhají porozumět tomu, jak svět funguje i pochopit další principy
- 2.1.3 Pracuji s limity svého poznání
- 2.2.1 Bráním se zkreslenému vnímání a uvažování

ScioCíl 6 – Konám dobro a stavím se zlu

- 6.2.2 Chráním přírodní a kulturní dědictví a pečuji o ně

ScioCíl 7 – Jsem tvůrcem budoucnosti světa

- 7.1.1 Promýšlím, jak tvořit lepší budoucnost

ScioCíl 8 – Mám život ve svých rukou

- 8.2.4 Starám se o zdraví
- 8.2.5 Zacházím s nebezpečím a rizikem

Díky těmto kompetencím se studující učí nejen chápat přírodní zákonitosti, ale také nést odpovědnost za jejich využívání a ochraňovat přírodní prostředí pro další generace.

Tabulka s časovou dotací a rozložením v jednotlivých ročnících:

Forma výuky	Ročník	Počet jednotek za rok	Odhad hodinové dotace	Kredity (ročník)	RVP – min. dotace
Kurzy – přírodní vědy	1.–4.	3–5 kurzů / ročně	~48–80 hod / ročně	7 / 8 / 8 / 7	
Ateliéry – přírodní témata	1.–4.	1–2 / ročně	40–80 hod / ročně		
Samorost / individuální projekt	2.–4.	individuálně	individuální		
CELKEM			~900–1000 hod*	30 kreditů	1188 hod

*Časová dotace této oblasti je částečně naplňována prostřednictvím výjezdů do přírody, expedic a terénních projektů, které nejsou vždy evidovány jako samostatné kurzy, ale významně přispívají k naplnění výstupů RVP.

Fyzika

Fyzikální veličiny, síly v tekutinách, termika

Očekávané výstupy:

- měří vybrané fyzikální veličiny vhodnými metodami, zpracuje a vyhodnotí výsledky měření, rozliší skalární veličiny od vektorových a využívá je při řešení fyzikálních problémů a úloh
- aplikuje s porozuměním termodynamické zákony při řešení konkrétních fyzikálních úloh
- porovná zákonitosti teplotní roztažnosti pevných těles a kapalin a využívá je k řešení praktických problémů
- využívá zákony zachování některých důležitých fyzikálních veličin při řešení problémů a úloh
- objasní procesy vzniku, šíření, odrazu a interference mechanického vlnění

Učivo:

- soustava fyzikálních veličin a jednotek – Mezinárodní soustava jednotek (SI)
- absolutní a relativní odchylka měření
- termodynamika – termodynamická teplota; vnitřní energie a její změna, teplo; první a druhý termodynamický zákon; měrná tepelná kapacita; různé způsoby přenosu vnitřní energie v rozličných systémech

Země jako vesmírné těleso a její přírodní prostředí

Očekávané výstupy:

- porovná postavení Země ve vesmíru a podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy
- porovná na příkladech mechanismy působení endogenních (včetně deskové tektoniky) a exogenních procesů a jejich vliv na utváření zemského povrchu a na život lidí
- objasní mechanismy globální cirkulace atmosféry a její důsledky pro vytváření klimatických pásů objasní velký a malý oběh vody a rozliší jednotlivé složky hydrosféry a jejich funkci v krajině hodnotí vodstvo a půdní obal Země jako základ života a zdroje rozvoje společnosti rozliší hlavní biomy světa
- rozliší složky a prvky fyzickogeografické sféry a rozpozná vztahy mezi nimi
- porovná složení a strukturu jednotlivých zemských sfér a objasní jejich vzájemné vztahy
- využívá vybrané metody identifikace minerálů

Učivo:

- kinetická teorie látek – charakter pohybu a vzájemných interakcí částic v látkách různých skupenství
- vlastnosti látek – normálové napětí, Hookův zákon; povrchové napětí kapaliny, kapilární jevy; součinitel teplotní roztažnosti pevných látek a kapalin; skupenské a měrné skupenské teplo
- Země jako vesmírné těleso – tvar a pohyby Země, důsledky pohybu Země pro život lidí a organismů, střídání dne a noci, střídání ročních období, časová pásma na Zemi, kalendář
- fyzickogeografická sféra – vzájemné vazby a souvislosti složek fyzickogeografické sféry, základní zákonitosti stavu a vývoje složek fyzickogeografické sféry, důsledky pro přírodní prostředí
- systém fyzickogeografické sféry na planetární a na regionální úrovni – objekty, jevy, procesy, zonalita, azonální jevy

Newtonovská a kvantová fyzika, světlo a vlnění

Očekávané výstupy:

- využívá zákony šíření světla v prostředí k určování vlastností zobrazení předmětů jednoduchými optickými systémy

- užívá základní kinematické vztahy při řešení problémů a úloh o pohybech rovnoměrných a rovnoměrně zrychlených/zpomalených
- určí v konkrétních situacích síly a jejich momenty působící na těleso a určí výslednici sil
- využívá (Newtonovy) pohybové zákony k předvídání pohybu těles
- kvanta a vlny – foton a jeho energie; korpuskulárně vlnová povaha záření a mikročástice
- atomy – kvantování energie elektronů v atomu; spontánní a stimulovaná emise, laser; jaderná energie;

Učivo:

- kinematika pohybu – vztažná soustava; poloha a změna polohy tělesa, jeho rychlost a zrychlení
- dynamika pohybu – hmotnost a síla; první, druhý a třetí pohybový zákon, inerciální soustava; hybnost tělesa; tlaková síla, tlak; třecí síla; síla pružnosti; gravitační a tíhová síla; gravitační pole; moment síly; práce, výkon; souvislost změny mechanické energie s prací; zákony zachování hmotnosti, hybnosti a energie
- mechanické kmitání a vlnění – kmitání mechanického oscilátoru, jeho perioda a frekvence; postupné vlnění, stojaté vlnění, vlnová délka a rychlost vlnění; zvuk, jeho hlasitost a intenzita
- vlnové vlastnosti světla – šíření a rychlost světla v různých prostředích; stálost rychlosti světla v inerciálních soustavách a některé důsledky této zákonitosti; zákony odrazu a lomu světla, index lomu; optické spektrum; interference světla
- elektromagnetické záření – elektromagnetická vlna; spektrum elektromagnetického záření
- optické zobrazování – zobrazení odrazem na rovinném a kulovém zrcadle; zobrazení lomem na tenkých čočkách; zorný úhel; oko jako optický systém; lupa

Elektřina a magnetismus

Očekávané výstupy:

- porovná účinky elektrického pole na vodič a izolant
- využívá Ohmův zákon při řešení praktických problémů
- aplikuje poznatky o mechanismech vedení elektrického proudu v kovech, polovodičích, kapalinách a plynech při analýze chování těles z těchto látek v elektrických obvodech
- využívá zákon elektromagnetické indukce k řešení problémů a k objasnění funkce elektrických zařízení porovná šíření různých druhů elektromagnetického vlnění v rozličných prostředích

Učivo:

- elektrický náboj a elektrické pole – elektrický náboj a jeho zachování; intenzita elektrického pole, elektrické napětí; kondenzátor

- elektrický proud v látkách – proud jako veličina; Ohmův zákon pro část obvodu i uzavřený obvod;
- elektrický odpor; elektrická energie a výkon stejnosměrného proudu; polovodičová dioda
- magnetické pole – pole magnetů a vodičů s proudem, magnetická indukce; indukované napětí
- střídavý proud – harmonické střídavé napětí a proud, jejich frekvence; výkon střídavého proudu;
- generátor střídavého proudu; elektromotor; transformátor

Chemie

Anorganická chemie

Očekávané výstupy:

- využívá názvosloví anorganické chemie při popisu sloučenin
- charakterizuje významné zástupce prvků a jejich sloučeniny, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prostředí
- předvídá průběh typických reakcí anorganických sloučenin
- využívá znalosti základů kvalitativní a kvantitativní analýzy k pochopení jejich praktického významu v anorganické chemii

Učivo:

- vodík a jeho sloučeniny
- s-prvky, p-prvky, d- a f- prvky a jejich sloučeniny

Obecná chemie, mikrosvět, stavba a vlastnosti látek

Očekávané výstupy:

- objasní souvislost mezi vlastnostmi látek různých skupenství a jejich vnitřní strukturou
- využívá stavovou rovnici ideálního plynu stálé hmotnosti při předvídání stavových změn plynu
- analyzuje vznik a průběh procesu pružné deformace pevných těles
- využívá zákon radioaktivní přeměny k předvídání chování radioaktivních látek
- navrhne možné způsoby ochrany člověka před nebezpečnými druhy záření
- využívá poznatky o kvantování energie záření a mikročástic k řešení fyzikálních problémů posoudí jadernou přeměnu z hlediska vstupních a výstupních částic i energetické bilance
- využívá odbornou terminologii při popisu látek a vysvětlování chemických dějů
- provádí chemické výpočty a uplatňuje je při řešení praktických problémů

- předvídá vlastnosti prvků a jejich chování v chemických procesech na základě poznatků o periodické soustavě prvků
- využívá znalosti o částicové struktuře látek a chemických vazbách k předvídání některých fyzikálně chemických vlastností látek a jejich chování v chemických reakcích

Učivo:

- soustavy látek a jejich složení
- veličiny a výpočty v chemii
- stavba atomu
- periodická soustava prvků
- chemická vazba a vlastnosti látek
- tepelné změny při chemických reakcích rychlost chemických reakcí a chemická rovnováha

Biochemie

Očekávané výstupy:

- objasní strukturu a funkci sloučenin nezbytných pro důležité chemické procesy probíhající v organismech
- charakterizuje základní metabolické procesy a jejich význam

Učivo:

- lipidy, sacharidy, proteiny
- nukleové kyseliny
- enzymy, vitaminy a hormony

Organická chemie

Očekávané výstupy:

- zhodnotí vlastnosti atomu uhlíku významné pro strukturu organických sloučenin
- aplikuje pravidla systematického názvosloví organické chemie při popisu sloučenin s možností využití triviálních názvů
- charakterizuje základní skupiny organických sloučenin a jejich významné zástupce, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prostředí
- aplikuje znalosti o průběhu organických reakcí na konkrétních příkladech
- využívá znalosti základů kvalitativní a kvantitativní analýzy k pochopení jejich praktického významu v organické chemii

Učivo:

- uhlovodíky a jejich klasifikace
- deriváty uhlovodíků a jejich klasifikace

- heterocyklické sloučeniny
- syntetické makromolekulární látky
- léčiva, pesticidy, barviva a detergenty

Biologie

Obecná biologie, genetika, biologie virů, bakterií, protistů a hub

Očekávané výstupy:

- odliší živé soustavy od neživých na základě jejich charakteristických vlastností
- porovná významné hypotézy o vzniku a evoluci živých soustav na Zemi
- objasní stavbu a funkci strukturních složek a životní projevy prokaryotních a eukaryotních buněk vysvětlí význam diferenciaci a specializaci buněk pro mnohobuněčné organismy odvodí hierarchii recentních organismů ze znalostí o jejich evoluci
- využívá znalosti o genetických zákonitostech pro pochopení rozmanitosti organismů analyzuje možnosti využití znalostí z oblasti genetiky v běžném životě
- pozná a pojmenuje (s možným využitím různých informačních zdrojů) významné zástupce hub a lišejníků
- posoudí ekologický, zdravotnický a hospodářský význam hub a lišejníků charakterizuje viry jako nebuněčné soustavy
- zhodnotí způsoby ochrany proti virovým onemocněním a metody jejich léčby
- zhodnotí pozitivní a negativní význam virů
- charakterizuje bakterie z ekologického, zdravotnického a hospodářského hlediska zhodnotí způsoby ochrany proti bakteriálním onemocněním a metody jejich léčby

Učivo:

- vznik a vývoj živých soustav; evoluce
- buňka – stavba a funkce
- molekulární a buněčné základy dědičnosti
- dědičnost a proměnlivost
- genetika člověka
- genetika populací
- stavba a funkce virů
- stavba a funkce bakterií

Biologie člověka

Očekávané výstupy:

- podle předloženého schématu popíše a vysvětlí evoluci člověka

- využívá znalosti o orgánových soustavách pro pochopení vztahů mezi procesy probíhajícími v lidském těle
- charakterizuje individuální vývoj člověka a posoudí faktory ovlivňující jej v pozitivním a negativním směru
- používá správně základní ekologické pojmy objasňuje základní ekologické vztahy

Učivo:

- opěrná a pohybová soustava
- soustavy látkové přeměny
- soustavy regulační
- soustavy rozmnožovací
- základní ekologické pojmy
- podmínky života
- biosféra a její členění

Biologie živočichů, ekologie

Očekávané výstupy:

- charakterizuje hlavní taxonomické jednotky živočichů a jejich významné zástupce
- popíše evoluci a adaptaci jednotlivých orgánových soustav
- objasní principy základních způsobů rozmnožování a vývoj živočichů
- pozná a pojmenuje (s možným využitím různých informačních zdrojů) významné živočišné druhy a uvede jejich ekologické nároky
- posoudí význam živočichů v přírodě a v různých odvětvích lidské činnosti
- charakterizuje pozitivní a negativní působení živočišných druhů na lidskou populaci
- charakterizuje základní typy chování živočichů
- zhodnotí problematiku ohrožených živočišných druhů a možnosti jejich ochrany
- používá správně základní ekologické pojmy objasňuje základní ekologické vztahy

Učivo:

- morfologie a anatomie živočichů
- fyziologie živočichů
- systém a evoluce živočichů
- živočichové a prostředí
- etologie
- základní ekologické pojmy

Biologie rostlin

Očekávané výstupy:

- popíše stavbu těl rostlin, stavbu a funkci rostlinných orgánů
- objasní princip životních cyklů a způsoby rozmnožování rostlin

- porovná společné a rozdílné vlastnosti stélkatých a cévnatých rostlin
- pozná a pojmenuje (s možným využitím různých informačních zdrojů) významné rostlinné druhy a uvede jejich ekologické nároky
- zhodnotí rostliny jako primární producenty biomasy a možnosti využití rostlin v různých odvětvích lidské činnosti
- posoudí vliv životních podmínek na stavbu a funkci rostlinného těla
- zhodnotí problematiku ohrožených rostlinných druhů a možnosti jejich ochrany

Učivo:

- morfologie a anatomie rostlin
- fyziologie rostlin
- systém a evoluce rostlin
- rostliny a prostředí

Geografie

Geografické informace a terénní vyučování, geologické procesy v litosféře

Očekávané výstupy:

- používá dostupné kartografické produkty a další geografické zdroje dat a informací v tištěné i elektronické podobě pro řešení geografických problémů
- orientuje se s pomocí map v krajině
- používá s porozuměním vybranou geografickou, topografickou a kartografickou terminologii vytváří a využívá vlastní mentální schémata a mentální mapy pro orientaci v konkrétním území
- čte, interpretuje a sestavuje jednoduché grafy a tabulky, analyzuje a interpretuje číselné geografické údaje
- analyzuje energetickou bilanci Země a příčiny vnitřních a vnějších geologických procesů
- určí nerostné složení a rozpozná strukturu běžných magmatických, sedimentárních a metamorfovaných hornin
- analyzuje různé druhy poruch v litosféře
- využívá geologickou mapu ČR k objasnění geologického vývoje regionů

Učivo:

- geografická kartografie a topografie – praktické aplikace s kartografickými produkty, s mapami různých funkcí, s kartogramy
- geografický a kartografický vyjadřovací jazyk – obecně používané pojmy, kartografické znaky, vysvětlivky, statistická data, ostatní informační, komunikační a dokumentační zdroje dat pro geografii
- geografické informační a navigační systémy – geografický informační systém (GIS), dálkový průzkum
- Země (DPZ), praktické využití GIS, DPZ a satelitních navigačních přístrojů GPS (globální polohový systém)

- terénní geografická výuka, praxe a aplikace – geografické exkurze a terénní cvičení, praktická
- topografie, orientace, bezpečnost pohybu a pobytu v terénu, postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení přírodních a společenských prvků krajiny a jejich interakce
- magmatický proces – vznik magmatu a jeho tuhnutí; krystalizace minerálů z magmatu
- zvětrávání a sedimentační proces – mechanické a chemické zvětrávání, srážení, sedimentace metamorfní procesy – jejich typy; kontaktní a regionální metamorfóza
- deformace litosféry – křehká a plastická deformace geologických objektů, vývoj stavby pevnin a oceánů; mechanismus deskové tektoniky; zemětřesení a vulkanismus, tvary zemského povrchu

Složení, struktura a vývoj země

Učivo:

- základní ekologické pojmy
- podmínky života
- biosféra a její členění
- minerály – jejich vznik a ložiska; krystaly a jejich vnitřní stavba; fyzikální a chemické vlastnosti minerálů
- geologická historie Země – geologická období vývoje Země; změny polohy kontinentů;
- evoluce bioty a prostředí
- Země jako geologické těleso – základní geobiocykly
- zemské sféry – chemické, mineralogické a petrologické složení Země

Regiony, geografie a životní prostředí

Očekávané výstupy:

- rozlišuje na konkrétních územních příkladech mikroregionální, regionální, státní, makroregionální a globální geografickou dimenzi
- vymezí místní region (podle bydliště, školy) na mapě podle zvolených kritérií, zhodnotí přírodní, hospodářské a kulturní poměry mikroregionu a jeho vazby k vyšším územním celkům a regionům
- zhodnotí polohu, přírodní poměry a zdroje České republiky
- lokalizuje na mapách hlavní rozvojová jádra a periferní oblasti České republiky, rozlišuje jejich specifika
- lokalizuje na mapách makroregiony světa, vymezí jejich hranice, zhodnotí jejich přírodní, kulturní, politické a hospodářské vlastnosti a jednotlivé makroregiony vzájemně porovná
- zhodnotí na příkladech různé krajiny jako systém pevninské části krajinné sféry se specifickými znaky, určitými složkami, strukturou, okolím a funkcemi
- analyzuje na konkrétních příkladech přírodní a kulturní (společenské) krajinné složky a prvky krajiny

- zhodnotí některá rizika působení přírodních a společenských faktorů na životní prostředí v lokální, regionální a globální úrovni

Učivo:

- místní region – možnosti rozvoje mikroregionu, strategické a územní plánování
- Česká republika – hospodářské a politické postavení České republiky v Evropě a ve světě, charakteristiky obyvatelstva a sídel, transformační ekonomické procesy, struktura hospodářství, regiony, euroregiony
- makroregiony světa – jádra, periferie, modelový region – modelové problémy s důrazem na Evropu a Evropskou unii
- krajina – vývoj krajiny, přírodní prostředí, společenské prostředí, vývoj ve využívání půdy, kulturní krajina, environmentalistika, krajinná (geografická) ekologie, typy krajiny, krajinný potenciál
- vývoj interakce příroda – společnost – prostorová koexistence, udržitelný rozvoj (život), limity přírodního prostředí, globální problémy lidstva, výchovné, hospodářské a právní nástroje ochrany přírody a životního prostředí

Geografie a sociální prostředí, člověk a anorganická příroda, voda

Očekávané výstupy:

- zhodnotí na příkladech dynamiku vývoje obyvatelstva na Zemi, geografické, demografické a hospodářské aspekty působící na chování, pohyb, rozmístění a zaměstnanost obyvatelstva
- analyzuje hlavní rasová, etnická, jazyková, náboženská, kulturní a politická specifika s ohledem na způsob života a životní úroveň v kulturních regionech světa
- identifikuje obecné základní geografické znaky a funkce sídel a aktuální tendence ve vývoji osídlení
- zhodnotí na příkladech světové hospodářství jako otevřený dynamický systém s určitými složkami, strukturou a funkcemi a zohlední faktory územního rozmístění hospodářských aktivit, vymezení jádrové a periferní oblasti světa
- zhodnotí nerovnoměrné rozmístění, objem a distribuci světových surovinových a energetických zdrojů rozliší a porovnává státy světa a jejich mezinárodní integrační uskupení a organizace podle kritérií, vzájemné podobnosti a odlišnosti
- lokalizuje na politické mapě světa hlavní aktuální geopolitické problémy a změny s přihlédnutím k historickému vývoji
- vyhledá na mapách hlavní světové oblasti cestovního ruchu, porovná jejich lokalizační faktory a potenciál
- určí základní vlastnosti vzorku půdního profilu a navrhne využitelnost a způsob efektivního hospodaření s půdou v daném regionu
- posuzuje geologickou činnost člověka z hlediska možných dopadů na životní prostředí posoudí význam i ekologickou únosnost těžby a zpracovatelských

technologií v daném regionu vyhodnotí bezpečnost ukládání odpadů a efektivitu využívání druhotných surovin v daném regionu

- zhodnotí využitelnost různých druhů vod a posoudí možné způsoby efektivního hospodaření s vodou v příslušném regionu

Učivo:

- obyvatelstvo – základní geografické, demografické, etnické a hospodářské charakteristiky
- kulturní a politické prostředí – struktura obyvatelstva, státní zřízení, geopolitické procesy, hlavní světová ohniska napětí
- sídla a osídlení – sídelní struktura a její vývoj, sídlo, obec, město, jejich funkce
- světové hospodářství – lokalizační faktory, sektorová a odvětvová struktura a její důsledky
- socioekonomická sféra – sociálně geografické systémy, geografické aspekty bohatství a chudoby, globalizace
- vznik a vývoj půd
- interakce mezi přírodou a společností – přístupy environmentální geologie, rekultivace a revitalizace krajiny
- povrchové vody – jejich rozložení na Zemi; chemické složení, pH; hydrogeologický cyklus, geologické působení vody
- podzemní vody – propustnost hornin; hydrogeologické systémy; chemické složení podzemních vod; ochrana podzemních vod

Člověk a společnost

Oblast Člověk a společnost zahrnuje dějepis, základy společenských věd, občanskou nauku a další témata, která se týkají fungování jednotlivce ve společnosti, mezilidských vztahů, kultury, práva, etiky a historie. Věnujeme se tomu, jak se člověk v průběhu času proměňuje, jak se vyvíjejí lidské společnosti, hodnoty a politické systémy, a také tomu, jak rozumět současnému světu. Důraz klademe na dovednosti jako je kritické myšlení, argumentace, porozumění různým perspektivám, společenská odpovědnost a občanská angažovanost.

Tato oblast se ale v naší škole neodehrává pouze v kurzech a výjezdech – je přirozeně propojená se strukturou školního života. Studenti mají příležitost učit se o společnosti tím, že ji sami spoluvytvářejí. Klíčové formáty, které tuto zkušenost zprostředkovávají, jsou:

- **Kolej** – stálá skupina složená ze studentů všech ročníků a jednoho až dvou průvodců. Slouží jako základní sociální jednotka, kde vznikají vztahy, dochází ke sdílení, plánování, diskuzím i reflexi. Koleje plní také politickou a organizační roli – připravují návrhy pro shromáždění, řeší otázky soužití, podílejí se na chodu školy.
- **Shromáždění** – samosprávný orgán složený ze všech studentů a průvodců. Je místem, kde se přijímají rozhodnutí ovlivňující fungování školy. Rozhoduje se konsensem, takže studující zažívají proces demokratického rozhodování, učí se argumentovat, naslouchat, hledat kompromis a nést odpovědnost za rozhodnutí celé komunity.
- **Mentorský kruh** – pravidelné setkání žáků vedené jejich mentorem. Slouží k plánování studijních cest, sebereflexi a rozvoji měkkých dovedností. Je prostorem pro individuální i skupinovou podporu, budování důvěry a vědomé práce s cíli, motivací a pokrokem.

Tímto způsobem oblast Člověk a společnost naplňuje své cíle nejen skrze obsah výuky, ale i prostřednictvím každodenní zkušenosti studentstva s fungováním v demokratickém, podpůrném a spolupracujícím prostředí.

Propojení vzdělávací oblasti s rozvojem ScioCílů

Tato oblast nabízí prostor k hlubokému porozumění společnosti, jejímu historickému vývoji i aktuálním výzvám. Rozvíjí hodnotovou orientaci, občanské postoje a schopnost aktivně se zapojovat do veřejného života. Propojuje se zejména s těmito stavebními kameny ScioCílů:

ScioCíl 2 – Vybírám si, co si pouštím do mysli

- 2.1.1 Posoudím pravdivost informací
- 2.1.3 Pracuji s limity svého poznání
- 2.2.1 Bráním se zkreslenému vnímání a uvažování
- 2.2.2 Odolávám manipulacím

- 2.3.2 Buduji si široký přehled, z čeho mohu vybírat

ScioCíl 3 – Rozumím sám/sama sobě

- 3.3.1 Zním svoje kořeny
- 3.3.2 Vyzním se ve svých hodnotách

ScioCíl 5 – Vytvším a udržuji dobré vztahy

- 5.2.2 Umím řešit konflikty

ScioCíl 6 – Konám dobro a stavím se zlu

- 6.1.1 Pomáhám lidem ve svém okolí
- 6.1.2 Jednám férově a čestně
- 6.2.1 Konám společenské dobro a stavím se zlu

ScioCíl 7 – Jsem tvůrcem budoucnosti světa

- 7.1.1 Promýšlím, jak tvořit lepší budoucnost
- 7.2.1 Umím nastartovat, organizovat a řídit změnu
- 7.2.2 Inspiruji a získávám lidi pro změnu

ScioCíl 8 – Mám život ve svých rukou

- 8.4.1 Zním hranice svobody a umím se v nich pohybovat
- 8.4.2 Nakládám s autoritou

Díky těmto kompetencím se studující učí chápat souvislosti historických i současných jevů, přemýšlet v různých perspektivách a orientovat se ve společenském dění s odpovědností a kritickým odstupem.

Tabulka s časovou dotací a rozložením v jednotlivých ročnících:

Forma výuky	Ročník	Počet jednotek za rok	Odhad hodinové dotace	Kredity (ročník)	RVP – min. dotace
Kurzy – společenské vědy, historie	1.–4.	3–5 kurzů / ročně	~48–80 hod / ročně	11 / 11 / 11 / 9	
Ateliéry – společenská angažovanost	1.–4.	0–2 / ročně	0–80 hod / ročně		
Shromáždění	1.–4.	1 hod týdně (~34 jednotek)	~34 hod / ročně		
Kolej	1.–4.	1 hod týdně (~34 jednotek)	~34 hod / ročně		
Mentorské setkání	1.–4.	1 hod týdně (~34 jednotek)	~34 hod / ročně		
Samorost / individuální projekt	2.–4.	individuálně	individuální		
CELKEM			~1300–1400 hod	42 kreditů	1188 hod

Pravěk a Starověk

Očekávané výstupy:

- charakterizuje smysl historického poznání a jeho povahu jako poznání neuzavřeného a proměnlivého
- rozlišuje různé zdroje historických informací, způsob jejich získávání a úskalí jejich interpretace
- objasní ve shodě s aktuálními vědeckými poznatky materiální a duchovní život lidské společnosti v jednotlivých vývojových etapách pravěku; charakterizuje pojem archeologická kultura
- vysvětlí zásadní zlom ve vývoji lidstva v důsledku cílevědomé zemědělské a řemeslné činnosti

- zařadí časově a prostorově hlavní archeologické kultury pravěku
- zdůvodní civilizační přínos vybraných starověkých společenství, antiky a křesťanství jako základních fenoménů, z nichž vyrůstá evropská civilizace
- objasní židovství (vazbu mezi židovstvím a křesťanstvím) a další neevropské náboženské a kulturní systémy
- popíše určující procesy a události, uvede významné osobnosti starověkých dějin
- objasní podstatu filozofického tázání, porovná východiska filozofie, mýtu, náboženství, vědy a umění k uchopení skutečnosti a člověka
- věcně správně argumentuje v dialogu a diskusi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí
- rozliší hlavní filozofické směry v Antice, uvede jejich klíčové představitele a porovná řešení základních filozofických otázek
- věcně správně argumentuje v dialogu a diskuzi
- rozlišuje významné náboženské systémy
- objasní, v čem spočívá odlišnost mezi morálními a právními normami

Učivo:

- význam historického poznání pro současnost
- práce historika, historické informace, jejich typy, účel a možnost využití
- doba kamenná (paleolit, mezolit, neolit, eneolit), bronzová a železná
- staroorientální státy
- antické Řecko
- antický Řím
- naše země a ostatní Evropa v době římské; civilizovanost a barbarství; limes romanus jako civilizační hranice
- Předsokratovská filosofie, Klasické období athénské filosofie, Helénistické období
- vztah filozofie k mýtu, základní filozofické otázky, náboženství
- podoby víry, znaky náboženské víry, náboženské systémy
- právo a spravedlnost

Středověk

Očekávané výstupy:

- charakterizuje smysl historického poznání a jeho povahu jako poznání neuzavřeného a proměnlivého
- rozlišuje různé zdroje historických informací, způsob jejich získávání a úskalí jejich interpretace
- objasní proces christianizace a její vliv na konstituování raně středověkých států v Evropě;
- vysvětlí podstatu vztahu mezi světskou a církevní mocí v západním i východním kulturním okruhu i projevy vlivu náboženství a církve ve středověké společnosti
- definuje proměny hospodářského a politického uspořádání středověké společnosti 5.–15. století a jeho specifické projevy ve vybraných státních celcích
- charakterizuje základní rysy vývoje na našem území

- vymezí specifika islámské oblasti
- vysvětlí důsledky tatarských a tureckých nájezdů, zejména pro jižní a východní Evropu
- rozliší hlavní filozofické směry, uvede jejich klíčové představitele a porovná řešení základních filozofických otázek ve Středověku
- věcně správně argumentuje v dialogu a diskusi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí
- posuzuje lidské jednání z hlediska etických norem a svědomí jednotlivce, objasní dějinnou proměnlivost základních etických pojmů a norem
- umí popsat základní principy křesťanského myšlení a fungování církve
- dokáže porozumět vztahu mezi filozofií a teologií

Učivo:

- utváření středověké Evropy (byzantsko-slovanská oblast, franská říše a oblast západní, východní a střední Evropy)
- islám a arabská říše, mongolská a turecká expanze
- křesťanství jako nové kulturní a společenské pojítko, vnitřní nejednota křesťanství, papežství a císařství, křížové výpravy, kacířství, husitství
- venkov a zemědělství, kolonizace; rozvoj řemesel a obchodu, urbanizace
- vzdělanost a umění středověké společnosti
- středověké křesťanské filozofické myšlení, arabské myšlení
- teologické myšlení
- právo a spravedlnost

Novověk

Očekávané výstupy:

- charakterizuje smysl historického poznání a jeho povahu jako poznání neuzavřeného a proměnlivého
- rozlišuje různé zdroje historických informací, způsob jejich získávání a úskalí jejich interpretace
- rozpozná nové filozofické a vědecké myšlenky, které byly zformulovány ve 14.–17. století; zhodnotí jejich praktické dopady
- porozumí důsledkům zámořských objevů, jež vedly k podstatným hospodářským i mocensko-politickým změnám
- popíše základní rysy reformace a protireformace, vysvětlí důsledky pro další evropský i světový vývoj
- vymezí základní znaky stavovství a absolutismu; uvede konkrétní projevy v jednotlivých zemích a příklady střetů
- posoudí postavení českého státu uvnitř habsburského soustátí a analyzuje jeho vnitřní sociální, politické a kulturní poměry
- určí a zhodnotí hlavní myšlenky a principy osvícenství, rozpozná jejich uplatnění v revolucích 18. a 19. století

- na konkrétních příkladech jednotlivých států demonstruje postupný rozklad, zánik a proměny dosavadních systémů přes úsilí mocenských struktur o jejich udržení
- posoudí význam ústavy a novou organizaci státu, uvede základní typy parlamentních státních systémů
- vysvětlí emancipační hnutí národů i jednotlivých společenských vrstev; vymezí místo utváření českého novodobého národa v tomto procesu, včetně jeho specifických rysů
- charakterizuje proces modernizace, vysvětlí průběh industrializace a její ekonomické, sociální a politické důsledky; rozpozná její ekologická rizika; určí základní příčiny asymetrického vývoje Evropy a světa v důsledku rozdílného tempa modernizace
- vysvětlí expanzivní záměry velmocí v okrajových částech Evropy a v mimoevropském světě, jež byly příčinou četných střetů a konfliktů daného období
- rozliší hlavní filozofické směry, uvede jejich klíčové představitele a porovná řešení základních filozofických otázek v Novověku

Učivo:

- renesance a humanismus; reformace
- zámořské plavby
- rivalita a kooperace evropských velmocí v raném novověku;
- třicetiletá válka
- absolutismus a stavovství
- barokní kultura, politika, náboženství
- osvícenství
- velké revoluce – francouzská revoluce 1789-1799, vznik USA, rok 1848
- Evropa za napoleonských válek a po Vídeňském kongresu
- rozvoj výroby a vědy, proměna agrární společnosti ve společnost průmyslovou, změny v sociální struktuře
- utváření novodobých národních společností (české, slovenské, německé, italské); emancipační hnutí sociálních skupin
- předpoklady a projevy imperiální (mocenské a koloniální) politiky velmocí; nástup Ruska jako evropské velmoci; USA, jejich vnitřní vývoj a mezinárodní postavení do I. světové války
- vzájemné střetávání velmocí, diplomatické a vojenské aktivity v předvečer I. světové války, mimoevropská ohniska koloniálních konfliktů
- proměny životního stylu, vzdělanost a umění „belle époque“ přelomu 19. a 20. století novověká filosofie; racionalismus a empirismus
- osvícenské myšlení, humanismus, vzdělávání
- právo a spravedlnost

Moderní doba a současnost

Očekávané výstupy:

- charakterizuje vznik, vývoj a rozpad bipolárního světa, jeho vojenská, politická a hospodářská seskupení, vzájemné vztahy a nejvýznamnější konflikty

- vysvětlí základní problémy vnitřního vývoje zemí západního a východního bloku; zejména se zaměří na pochopení vnitřního vývoje a vzájemných vztahů supervelmocí USA, SSSR a na situaci ve střední Evropě a v naší zemi
- porovná a vysvětlí způsob života a chování v nedemokratických společnostech a v demografiích
- popíše mechanismy a prostředky postupného sjednocování Evropy na demokratických principech, vysvětlí lidská práva v souvislosti s evropskou kulturní tradicí; zná základní instituce sjednocující se Evropy, jejich úlohu a fungování
- objasní hlavní problémy specifické cesty vývoje významných postkoloniálních rozvojových zemí; objasní význam islámské, židovské a některé další neevropské kultury v moderním světě
- vysvětlí základní problémy vnitřního vývoje zemí západního a východního bloku; zejména se zaměří na pochopení vnitřního vývoje a vzájemných vztahů supervelmocí USA, SSSR a na situaci ve střední Evropě a v naší zemi
- popíše mechanismy a prostředky postupného sjednocování Evropy na demokratických principech, vysvětlí lidská práva v souvislosti s evropskou kulturní tradicí; zná základní instituce sjednocující se Evropy, jejich úlohu a fungování
- vymezí základní problémy soudobého světa a možnosti jeho dalšího vývoje
- objasní, proč a jak se lidé odlišují ve svých projevech chování, uvede příklady faktorů, které ovlivňují prožívání, chování a činnost člověka
- porovná osobnost v jednotlivých vývojových fázích života, vymezí, co každá etapa přináší do lidského života nového a jaké životní úkoly před člověka staví
- vyloží, jak člověk vnímá, prožívá a poznává skutečnost, sebe i druhé lidi a co může jeho vnímání a poznávání ovlivňovat
- využívá získané poznatky při sebepoznávání, poznávání druhých lidí, volbě profesní orientace
- na příkladech ilustruje vhodné způsoby vyrovnávání se s náročnými životními situacemi
- uplatňuje společensky vhodné způsoby komunikace ve formálních i neformálních vztazích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší konstruktivním způsobem
- respektuje kulturní odlišnosti a rozdíly v projevu příslušníků různých sociálních skupin, na příkladech doloží, k jakým důsledkům mohou vést předsudky
- objasní podstatu některých sociálních problémů současnosti a popíše možné dopady sociálně-patologického chování na jedince a společnost
- posoudí úlohu sociálních změn v individuálním i společenském vývoji, rozlišuje změny konstruktivní a destruktivní
- rozlišuje a porovnává historické i současné typy států (forem vlády)
- objasní, proč je státní moc v ČR rozdělena na tři nezávislé složky, rozlišuje a porovnává funkce a úkoly orgánů státní moci ČR
- vyloží podstatu demokracie, odliší ji od nedemokratických forem řízení sociálních skupin a státu, porovná postavení občana v demokratickém a totalitním státě
- objasní podstatu a význam politického pluralismu pro život ve státě, uvede příklady politického extremismu a objasní, v čem spočívá nebezpečí ideologií
- vyzná se v politickém systému ČR

- objasní, v čem spočívá odlišnost mezi morálními a právními normami, odůvodní účel sankcí při porušení právní normy
- rozumí a dokáže popsat základní rysy právního systému u nás
- posoudí projevy globalizace, uvede příklady globálních problémů současnosti, analyzuje jejich příčiny a domýšlí jejich možné důsledky
- objasní důvody evropské integrace, posoudí její význam pro vývoj Evropy
- zhodnotí význam vědeckého poznání, techniky a nových technologií pro praktický život i možná rizika jejich zneužití
- rozliší hlavní filosofické směry, uvede jejich klíčové představitele a porovná řešení základních filozofických otázek v jednotlivých etapách vývoje filosofického myšlení

Učivo:

- první světová válka, české země v době první světové války, I. odboj
- revoluce v Rusku, upevňování bolševické moci
- versailleský systém a jeho vnitřní rozpory
- vznik Československa, Československo v meziválečném období Evropa a svět ve 20. a 30. letech, světová hospodářská krize ve světě i v ČSR, růst mezinárodního napětí a vznik válečných ohnisek
- mnichovská krize a její důsledky
- druhá světová válka (globální a hospodářský charakter války, věda a technika jako prostředky vedení války, holocaust), Protektorát Čechy a Morava, II. odboj
- Evropa a svět po válce (OSN, princip sociálního státu)
- Východní blok, jeho politický, hospodářský a sociální vývoj; SSSR jako světová velmoc; RVHP, Varšavská smlouva
- euroatlantická spolupráce a vývoj demokracie; USA jako světová velmoc
- životní podmínky na obou stranách „železné opony“
- konflikty na Blízkém východě, vznik státu Izrael
- dekolonizace; „třetí svět“ a modernizační procesy v něm – ekonomické, demografické a politické postavení v globálním světě
- pád komunistických režimů a jeho důsledky; sjednocující se Evropa a její místo v globálním světě
- globální problémy moderní společnosti
- moderní a současná filosofie, krize a ústup filosofického a kritického myšlení
- evropská integrace – podstata a význam; Evropská unie – význam; proces integrace; orgány EU; jednotná evropská měna
- mezinárodní spolupráce – důvody, význam a výhody; významné mezinárodní organizace a společenství – RE, NATO, OSN, jejich účel a náplň činnosti
- proces globalizace – příčiny, projevy, důsledky; globální problémy
- právo a spravedlnost – smysl a účel práva, morálka a právo
- stát – znaky a funkce, formy státu, právní stát; Ústava ČR – přehled základních ustanovení demokracie – principy a podoby; občanská práva a povinnosti, podstata občanské společnosti, její instituce; politické subjekty, politický život ve státě; volby, volební systémy; úřady

- lidská práva – zakotvení lidských práv v dokumentech; porušování a ochrana lidských práv, funkce ombudsmana
- ideologie – znaky a funkce, přehled vybraných ideologií
- společenská podstata člověka – význam začlenění jedince do sociálních vazeb, proces socializace; mezilidská komunikace, problémy v mezilidských vztazích
- sociální struktura společnosti – sociální útvary, společenské instituce; sociální nerovnost, sociální mobilita; jedinec ve skupině (vztahy, role, normy chování)
- podstata lidské psychiky – vědomí; psychologické jevy, procesy, stavy a vlastnosti
- osobnost člověka – charakteristika osobnosti, její typologie; vývoj a formování osobnosti v jednotlivých etapách lidského života; význam celoživotního učení a sebevýchovy

Člověk a svět práce

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce směřuje k tomu, aby studenti a studentky získali dovednosti a postoje, které jim umožní plnohodnotné a sebevědomé uplatnění ve světě práce i v širších společenských a ekonomických souvislostech. Rozvíjí orientaci ve vlastních zájmech a možnostech, znalost pracovního a ekonomického prostředí, schopnost plánovat vlastní cestu a nést za ni odpovědnost. V této oblasti se přirozeně propojují praktické činnosti s reflexí, týmová spolupráce s individuálním rozhodováním a každodenní zkušenost s dlouhodobým plánováním.

Výuka probíhá zejména ve dvou formátech:

Službě – měsíčním bloku praktické péče o školu, a **kurzech kariérního poradenství** vedených výchovnou poradkyní.

V rámci Služby se studenti učí plánovat si práci, koordinovat se v týmu, přebírat zodpovědnost za prostředí školy a vykonávat konkrétní úkoly včetně administrativních, organizačních nebo provozních. Jde o důležitou zkušenost, která rozvíjí pracovní návyky, smysl pro zodpovědnost a vztah ke komunitě.

Kurzy kariérního poradenství poskytují prostor pro sebepoznání, práci s motivací, orientaci v nabídce vzdělávání a světa práce, plánování vlastní cesty a rozhodování o budoucnosti. Studenti mají dále možnost vyzkoušet si pracovní role v rámci pracovních skupin (např. finance, marketing), mohou se účastnit stáží a reálného plánování (např. výjezdů nebo rozpočtů), mohou se zapojit do výběrových řízení na nové průvodce nebo přijímacího řízení uchazečů o studium.

Studenti si mohou do hloubky zkoumat oblasti, které je zajímají, i v rámci individuálních projektů, kde si volí témata, jimž by se rádi věnovali i po škole. Zároveň je podporováno zapojení do zahraničních pobytů a spolupráce se školami v rámci EU, což rozvíjí nejen jazykové a kulturní kompetence, ale i představu o možném uplatnění v evropském prostoru.

Tato oblast podporuje rozvoj celé škály klíčových kompetencí – od schopnosti učit se, komunikovat, plánovat a reflektovat, až po schopnost jednat ekonomicky, právně i s

ohledem na udržitelnost. Naší ambicí je, aby si každý student a každá studentka odnesli ze školy nejen porozumění světu práce, ale především důvěru v to, že v něm najdou své místo.

Propojení vzdělávací oblasti s rozvojem ScioCílů

Výuka v oblasti Člověk a svět práce podporuje samostatnost, orientaci v budoucnosti, schopnost plánovat a nést odpovědnost. Rozvíjí také vztah k práci, komunitě i sobě samému. Opírá se o následující stavební kameny ScioCílů:

ScioCíl 3 – Rozumím sám* sama sobě

- 3.2.1 Pozoruji a poznávám sama sebe
- 3.3.2 Vyznám se ve svých hodnotách

ScioCíl 8 – Mám život ve svých rukou

- 8.1.1 Pracuji se svou motivací
- 8.1.2 Dosahuji svých cílů
- 8.2.2 Jsem finančně gramotný/á
- 8.3.1 Nakládám se svým časem
- 8.3.2 Řídím svou cestu vzděláváním
- 8.3.3 Řídím svou cestu pracovním trhem nebo podnikáním

Tabulka s časovou dotací a rozložením v jednotlivých ročnících:

Forma výuky	Ročník	Počet jednotek za rok (orientačně)	Odhad hodinové dotace	Kredity (ročník)	RVP – min. dotace (hod)
Služba	1.–4.	10 hod/týden po dobu 1 měsíce	~40 hod / ročně	1 / 1 / 1 / 1	
Kurzy kariérního poradenství	1.–4.	1–2 kurzy / ročně	~0–16 hod / ročně	Volitelné	
CELKEM			~160 hod	4 kredity + volitelné	X

Očekávané výstupy:

- kriticky posoudí své zdravotní, osobnostní a kvalifikační předpoklady pro volbu dalšího studia a profesní orientace
- posuzuje profesní a vzdělávací nabídku vztahující se k jeho profesní volbě a kariéře
- vysvětlí na základě konkrétní, reálné a aktuální situace ve společnosti mechanismy fungování trhu

- stanoví cenu jako součet nákladů, zisku a DPH, vysvětlí, jak se cena liší podle typu zákazníků, místa či
- období, objasní důvody kolísání cen zboží či pracovní síly na trhu podle vývoje nabídky a poptávky
- rozpozná běžné cenové triky (cena bez DPH aj.) a klamavé nabídky
- objasní základní principy fungování systému příjmů a výdajů státu
- rozlišuje základní typy daní, rozlišuje, na které jeho činnosti se zdaňovací povinnost vztahuje
- uvede, jakým způsobem podá daňové přiznání především k dani z příjmu, jak provede základní výpočty
- daní a zjistí výši sociálního a zdravotního pojištění
- na základě aktuálních mediálních informací posoudí vliv nejdůležitějších ekonomických ukazatelů (inflace, úroveň HDP, míra nezaměstnanosti) na změny v životní úrovni občanů
- používá nejběžnější platební nástroje, smění peníze za použití kursovního lístku
- uvede principy vývoje ceny akcií a možnosti forem investic do cenných papírů
- rozliší pravidelné a nepravidelné příjmy a výdaje a na základě toho sestaví rozpočet domácnosti
- navrhne, jak řešit schodkový rozpočet a jak naložits přebytkovým rozpočtem domácnost

Učivo:

- peníze - funkce peněz, formy platebního styku v tuzemské i zahraniční měně, cenné papíry, akcie; burza
- hospodaření domácnosti – rozpočet domácnosti, typy rozpočtu a jejich rozdíly, tok peněz v domácnosti;
- spotřební výdaje, práva spotřebitele, předpisy na ochranu spotřebitele
- finanční produkty
- sociální politika - důchodový systém, systém sociálních dávek, životní minimum, nezaměstnanost
- základní ekonomické pojmy – typy ekonomik, ekonomický cyklus, tržní mechanismus, nabídka, poptávka, tvorba ceny, globální ekonomické otázky
- ekonomické subjekty– právní formy podnikání (živnost, typy obchodních společností, družstvo), základní právní normy týkající se podnikání
- marketing– marketing a public relations, reklama, reklamní agentury
- osobní management - plánování osobní práce, time management, zaměstnání a mezilidské vztahy, zaměstnání a rodina, workoholismus
- profesní volba– práce jako seberealizace, hodnocení vlastních schopností, vzdělávání a příprava na volbu profese

Umění a kultura

Umění a kultura jsou v naší škole prostředkem i předmětem poznávání. V této oblasti rozvíjíme estetické cítění, tvořivost, schopnost sebevýjádření i citlivé vnímání světa kolem nás. Věnujeme se různým druhům uměleckého vyjádření – výtvarnému, hudebnímu i pohybovému – a současně vedeme studenty k porozumění kulturním kontextům, významům a proměnám uměleckého sdělení v čase. Umění vnímáme jako způsob poznávání i komunikace, jako prostor pro rozvoj identity i společenské reflexe.

Propojení vzdělávací oblasti s rozvojem ScioCílů

Vzdělávací oblast Umění a kultura podporuje tvořivost, sebevýjádření, schopnost vnímat a interpretovat svět různými smyslovými a symbolickými prostředky. Učí studenty chápat umění jako specifický jazyk, který nese významy, propojuje minulost se současností a pomáhá vyjadřovat to, co se slovy říct nedá. Přispívá k rozvoji identity, empatie i kulturní gramotnosti. Opírá se o následující stavební kameny ScioCílů:

ScioCíl 1 – Řídím a poháním své učení

- 1.1.1 Umím získat poznatky z různých druhů vyjádření

ScioCíl 3 – Rozumím sám/sama sobě

- 3.1.2 Vyznám se ve svých emocích
- 3.2.1 Pozoruji a poznávám sama sebe

ScioCíl 5 – Vytvářím a udržuji dobré vztahy

- 5.1.1 Umím se vyjádřit
- 5.1.3 Vyjadřuji své potřeby a vnímám potřeby ostatních

ScioCíl 6 – Konám dobro a stavím se zlu

- 6.2.2 Chráním přírodní a kulturní dědictví a pečuji o ně

Tabulka s časovou dotací a rozložením v jednotlivých ročnících:

Forma výuky	Ročník	Počet jednotek za rok (orientačně)	Odhad hodinové dotace	Kredity (ročník)	RVP – min. dotace (hod)
Kurzy zaměřené na umění a kulturu	1.–4.	1 kurz / ročně	~16 hod / ročně	1 / 1 / 1 / 1	
Volitelný ateliér (výtvarný, hudební...)	1.–4.	0–1 ateliér / ročně	~40 hod / ročně	Volitelně	
CELKEM			~64–224 hod	4 kredity + volitelné	132 hod

Očekávané výstupy:

- reaguje na hudbu pohybem, ztvárňuje ji úměrně svým hudebním schopnostem a pohybovým dispozicím; pohyb ve spojení s hudbou využívá k vyjádření vlastních představ a pocitů;
- interpretuje hudbu na základě vědomostí a individuálních hudebních schopností; vytváří vlastní soudy a preference, které dokáže v diskusi obhájit
- uvědomuje si rozdílnost přístupů jednotlivých lidí k hudbě a hudební tvorbě, vnímá hudbu jako způsob prezentace vlastních idejí a názorů i idejí, pocitů a názorů ostatních lidí a na základě toho je schopen se s hudbou ztotožnit, či ji odmítnout
- využívá svůj individuální pěvecký potenciál při zpěvu, při mluvním projevu vede svůj hlas zněle a přirozeně, správně artikuluje, logicky člení větu (obsah sdělení), uplatňuje zásady hlasové hygieny v běžném životě
- vyděluje podstatné hudební znaky z proudu znějící hudby, rozpoznává hudebně výrazové prostředky užití ve skladbě, uvědomuje si hudební formu díla a k dílu přistupuje jako k logicky utvářenému celku
- odliší hudbu podle jejího stylového zařazení, významu a funkce, rozpozná vhodnost či nevhodnost využití určité hudby v konkrétních situacích
- využívá jednoduché a podle vybavení školy i složitější hudební nástroje (keyboardy, keyboardy ve spojení s počítačem) při individuálních či společných hudebních aktivitách a přiměřeně svým hudebním schopnostem a dovednostem používá hudební nástroje jako prostředek sdělování hudebních i nehudebních myšlenek a představ
- uvědomuje si roli hudebního průmyslu v současném světě; popíše možnosti využití hudby v „mimohudební“ oblasti a je schopen poukázat na příklady jejího zneužívání

- upozorní na ty znaky hudební tvorby, které s sebou nesou netoleranci, rasismus a xenofobii, a dokáže se od takové hudby distancovat
- orientuje se v zápise jednoduchých, případně i složitějších vokálních, instrumentálních i vokálně-instrumentálních písní a skladeb; na základě svých individuálních hudebních schopností tyto skladby realizuje
- popíše a na vybraných hudebních dílech (částech hudebního díla) ukáže důležité znaky tvorby a interpretace, vysvětlí, v čem tkví originální a nezaměnitelný přínos skladatele a interpreta, možná poselství sdělovaná prostřednictvím hudby na základě svých schopností, znalostí i získaných zkušeností dešifruje a interpretuje
- orientuje se ve vývoji hudebního umění; uvědomuje si rozdílnost hudebního myšlení v jednotlivých etapách, rozlišuje hudební slohy podle charakteristických hudebních znaků, na základě historických, společenských a kulturních kontextů popíše podmínky a okolnosti vzniku hudebního díla
- při vlastní tvorbě uplatňuje osobní prožitky, zkušenosti a znalosti, rozpozná jejich vliv a individuální přínos pro tvorbu, interpretaci a přijetí vizuálně obrazných vyjádření
- pojmenuje účinky vizuálně obrazných vyjádření na smyslové vnímání, vědomě s nimi pracuje při vlastní tvorbě za účelem rozšíření citlivosti svého smyslového vnímání
- nalézá, vybírá a uplatňuje odpovídající prostředky pro uskutečňování svých projektů
- samostatně experimentuje s různými vizuálně obraznými prostředky, při vlastní tvorbě uplatňuje také umělecké vyjadřovací prostředky současného výtvarného umění
- využívá znalosti aktuálních způsobů vyjadřování a technických možností zvoleného média pro vyjádření své představy
- charakterizuje obsahové souvislosti vlastních vizuálně obrazných vyjádření a konkrétních uměleckých děl a porovnává výběr a způsob užití prostředků
- vědomě uplatňuje tvořivost při vlastních aktivitách a chápe ji jako základní faktor rozvoje své osobnosti; dokáže objasnit její význam v procesu umělecké tvorby i v životě
- porovnává různé znakové systémy, např. mluveného i psaného jazyka, hudby, dramatického umění
- rozpoznává specifickosti různých vizuálně obrazných znakových systémů a zároveň vědomě uplatňuje jejich prostředky k vytváření obsahu při vlastní tvorbě a interpretaci
- vysvětlí umělecký znakový systém jako systém vnitřně diferencovaný a dokáže v něm rozpoznat a nalézt umělecké znaky od objevných až po konvenční
- na příkladech vysvětlí umělecký výraz jako neukončený a nedefinitivní ve svém významu; uvědomuje si vztah mezi subjektivním obsahem znaku a významem získaným v komunikaci

- uvědomuje si význam osobně založených podnětů na vznik estetického prožitku; snaží se odhalit vlastní zkušenosti i zkušenosti s uměním, které s jeho vznikem souvisejí
- objasní roli autora, příjemce a interpreta při utváření obsahu a komunikačního účinku vizuálně obrazného vyjádření
- na příkladech vizuálně obrazných vyjádření uvede, rozliší a porovná osobní a společenské zdroje tvorby, identifikuje je při vlastní tvorbě
- své aktivní kontakty a získané poznatky z výtvarného umění uvádí do vztahů jak s aktuálními i historickými uměleckými výtvarnými projevy, tak s ostatními vizuálně obraznými vyjádřeními, uplatňovanými v běžné komunikaci
- na konkrétních příkladech vysvětlí, jak umělecká vizuálně obrazná vyjádření působí v rovině smyslové, subjektivní i sociální a jaký vliv má toto působení na utváření postojů a hodnot
- vytváří si přehled uměleckých vizuálně obrazných vyjádření podle samostatně zvolených kritérií
- na příkladech uvádí příčiny vzniku a proměn uměleckých směrů a objasní širší společenské a filozofické okolnosti vzniku uměleckých děl
- vysvětlí, jaké předpoklady jsou zapotřebí k recepci uměleckého díla a zejména k porozumění uměleckým dílům současnosti
- na příkladech uvede vliv společenských kontextů a jejich proměn na interpretaci obsahu vizuálně obrazného vyjádření a jeho účinku v procesu komunikace
- na příkladech objasní vliv procesu komunikace na přijetí a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření; aktivně vstupuje do procesu komunikace a respektuje jeho pluralitu
- rozlišuje umělecké slohy a umělecké směry (s důrazem na umění od konce 19. století do současnosti), z hlediska podstatných proměn vidění a stavby uměleckých děl a dalších vizuálně obrazných vyjádření
- na konkrétních příkladech vizuálně obrazných vyjádření objasní, zda a jak se umělecké vyjadřovací prostředky výtvarného umění od konce 19. století do současnosti promítají do aktuální obrazové komunikace
- objasní podstatné rysy magického, mytického, univerzalistického, modernistického přístupu k uměleckému procesu, dokáže je rozpoznat v současném umění a na příkladech vysvětlí posun v jejich obsahu
- objasní podstatné rysy aktuálního (pluralitního, postmodernistického) přístupu k uměleckému procesu a na základě toho vysvětlí proces vzniku „obecného vkusu“ a „estetických norem“
- dokáže vystihnout nejpodstatnější rysy dnešních proměn a na příkladech uvést jejich vliv na proměnu komunikace v uměleckém procesu
- umí popsat základní principy křesťanského myšlení a fungování církve
- dokáže popsat středověké výtvarné umění, architekturu a hudbu

Učivo:

- pravěké a starověké umění
- architektura
- hudebně pohybové činnosti – pohyb hudby a gesto, pohybové etudy, tanec jako způsob komunikace
- hudební skladatel a interpret, interpretace v hudbě, umělecký provoz
- hudba jako způsob identifikace, sebe prezentace a druh generační výpovědi
- uplatnění vizuálně obrazného vyjádření v úrovni smyslové, subjektivní a komunikační
- světonázorové, náboženské, filozofické a vědeckotechnické zázemí historických slohů evropského kulturního okruhu
- výtvarné umění jako experimentální praxe z hlediska inovace prostředků, obsahu a účinku
- vokální činnosti – kultivace pěveckého a hlasového projevu, intonační a rytmický výcvik, sólový a sborový zpěv, improvizace jednoduché vokální kompozice (předvětí a závětí, perioda)
- hudba jako organizovaný zvuk – hudební dílo – hudební objekt, hudebně výrazové prostředky, hudební forma, hudební znak, formální struktura a sémantika skladby
- hudební styly a žánry, funkce hudby – hudba a její využití v běžném životě, hudba jako kulturní statek a jako zboží, estetická a umělecká hodnota hudebního díla, hudební průmysl, hudba na objednávku a možnosti jejího zneužití
- vizuálně obrazné znakové systémy z hlediska poznání a komunikace
- role subjektu v uměleckém procesu – smyslové vnímání a jeho rozvoj; předpoklady tvorby, interpretace a recepce uměleckého díla; mimovědomá a uvědomělá recepce uměleckého díla; tvořivá osobnost v roli tvůrce, interpreta a recipienta
- instrumentální činnosti – hra a tvorba instrumentálních doprovodů (rytmicko-melodické doprovody, jednoduchá aranžmá), hra a tvorba jednoduchých instrumentálních kompozic (hudební věta, malá písňová forma, rondo), moderní hudební nástroje a počítač
- hudební nástroje, nové technologie v hudbě, záznam hudby, přímá a nepřímá komunikace hudby
- interpretace hudebního díla – popis hudebního díla v rovině významu, výrazu a výstavby, zařazení díla do historického a sociálního kontextu, hudební dílo jako možné poselství, vlastní hodnocení
- interakce s vizuálně obrazným vyjádřením v roli autora, příjemce, interpreta
- vývoj uměleckých vyjadřovacích prostředků podstatných pro porozumění aktuální obrazové komunikaci
- úloha komunikace v uměleckém procesu – postavení umění ve společnosti, jeho historické proměny
- umělecká a mimoumělecká znakovost, umění jako proces tvorby nových, sociálně dosud nezakotvených znaků; role umělce v societě; publikum a jeho účast v uměleckém procesu
- sociální a technologické proměny dneška (nové technologie, nové umělecké disciplíny a jejich obsahy) a jejich vliv na úlohu komunikace v uměleckém procesu; subjektivní chápání uměleckých hodnot ve vztahu k hodnotám považovaným za společensky uznávané

- kultura 1. poloviny 20. století (zrod moderního umění, nástup masové kultury, sport)
- orientace v notovém (grafickém) zápisu vokálních kompozic, orientace v notovém a grafickém zápisu instrumentálních kompozic
- vznik a vývoj hudby – hudba vokální a instrumentální, periodizace hudebního vývoje (hledisko obecně historické, kulturně historické, hudebně imanentní), charakteristické hudební znaky jednotlivých slohů, průniky, syntézy, hledání nových cest
- chápání vztahů předmětů a tvarů v prostoru (Cézanne), celistvost a rozklad tvaru (analytický kubismus), povrch a konstrukce (syntetický kubismus, konstruktivismus, geometrická abstrakce)
- vytváření iluze prostoru, objemu a pohybu (antická mimesis, fotografie, film)
- proměnlivost obrazu v čase (futurismus, nová média), proměnlivost tvaru (animovaný film, nová média), pohyblivé stanoviště diváka a změny úhlu vidění (umění akce, nová média), časoprostorové chápání a proměna kvalit (kubismus, nová média), princip náhody (dadaismus)
- relativita barevného vidění (pointilismus, impresionismus, postimpresionismus, Cézanne)
- taktilní a haptické kvality díla (informel), zapojení těla, jeho pohybu a gest do procesu tvorby (akční tvorba, body art)
- osvobození obrazu od zavedeného zobrazování viditelného (Kandinskij, Kupka), figurace a nefigurace (neoklasicismus, lyrická abstrakce), vztah slova a obrazu (lettrismus), vznik a uplatnění symbolu (symbolismus, surrealismus, pop-art, konceptuální umění)
- tvůrčí potenciál podvědomí (surrealismus), sebeuvědomování diváka (akční tvorba, osobní mytologie), účast v sociálním prostoru (performance), minority (postmodernismus), stopy člověka v krajině (land-art)
- vztahy s neevropskými kulturami (Gauguin, Picasso, minimal-art), zrušení hranice umění a neumění (Duchamp), neumělecké a neškolené vizuální vyjadřování (insitní umění)
- požadavek a meze obecné srozumitelnosti, vliv reklamy, masovost a autenticita projevu (pop-art, televize, nová média – akční umění, postmodernismus), citace a metaznak (postmodernismus), moduly a jejich spojování, rekombinace, struktury (umění nových médií)
- umělecký proces a jeho vývoj – vliv uměleckého procesu na způsob chápání reality; dynamika chápání uměleckého procesu – její osobnostní a sociální rozměr; znaková podmíněnost chápání světa – znakové systémy jednotlivých druhů umění; historické proměny pojetí uměleckého procesu (magický, mytický, univerzalistický, modernistický a postmodernistický, pluralitní model umění); prezentace uměleckého díla

Člověk a zdraví

Naším cílem je rozvíjet u studentek a studentů vědomou péči o fyzické i duševní zdraví jako nedílnou součást života. Chceme, aby pohyb vnímali jako přirozenou, běžnou a dlouhodobě udržitelnou součást každodennosti – ne jako výjimku nebo povinnost. Nabízíme rozmanité formy pohybu, aby si každý a každá mohli najít způsob, který jim vyhovuje a který je bude těšit.

Stejně důležitá jako fyzická kondice je pro nás i psychická odolnost a celková duševní pohoda. Dospívající se dnes často potýkají s vysokým tlakem, stresem, úzkostmi nebo poruchami spánku či příjmu potravy. Naším cílem je, aby měli k dispozici nástroje, jak tyto výzvy zvládat – jak poznat, co se s nimi děje, jak o sebe pečovat a kde hledat pomoc. Tělesná i duševní rovnováha jsou předpokladem pro spokojený život i pro smysluplné učení.

Věnujeme se také zdravým vztahům, životnímu stylu, spánkovému režimu, výživě i prevenci závislostí. Témata této oblasti se objevují nejen v pohybových kurzech, ale i v ateliérech, expedicích nebo v mentorských rozhovorech, kde je prostor pro individuální reflexi a vedení.

Propojení vzdělávací oblasti s rozvojem ScioCílů

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví se soustředí na rozvoj fyzické i duševní odolnosti, schopnosti pečovat o sebe a své okolí, rozpoznávat náročné situace a zvládat je s respektem k sobě i druhým. Významnou roli hrají i témata prevence, vztahů, stresu a zvládání zátěže. Výuka této oblasti přirozeně staví na následujících stavebních kamenech ScioCílů:

ScioCíl 3 – Rozumím sám/sama sobě

- 3.1.2 Vyznám se ve svých emocích
- 3.2.1 Pozoruji a poznávám sama sebe

ScioCíl 4 – Odolávám neúspěchu, tlaku i nejistotě

- 4.1.1 Pečuji o svou tělesnou pohodu
- 4.1.2 Pečuji o svou duševní pohodu
- 4.2.1 Posiluji svou mentální i fyzickou odolnost
- 4.2.2 Umím se zbavit stresu
- 4.4.1 Vyrovnám se se zátěžovou situací, kterou nemohu změnit
- 4.4.2 Vymaním se ze situace stresu ze zátěže a tlaku

Tabulka s časovou dotací a rozložením v jednotlivých ročnících:

Forma výuky	Ročník	Počet jednotek za rok (orientačně)	Odhad hodinové dotace	Kredity (ročník)	RVP – min. dotace (hod)
Kurzy zaměřené na oblast Člověk a zdraví	1.–4.	2 kurzy / ročně	~32 hod / ročně	2 / 2 / 2 / 2	
Volitelný ateliér (např. pohyb, zdraví, vztahy)	1.–4.	1 ateliér / ročně	~40 hod / ročně	Volitelně	
CELKEM			~128–288 hod*	8 kreditů + volitelné	264 hod

*Časová dotace této oblasti je částečně naplňována prostřednictvím týdenních projektů a lyžařských výjezdů, které nejsou vždy evidovány jako samostatné kurzy, ale významně přispívají k naplnění výstupů RVP.

Očekávané výstupy:

- usiluje o pozitivní změny ve svém životě související s vlastním zdravím a zdravím druhých, orientuje se ve své osobnosti, emocích a potřebách
- zařazuje do denního režimu osvojené způsoby relaxace; v zátěžových situacích uplatňuje osvojené způsoby regenerace
- korektně a citlivě řeší problémy založené na mezilidských vztazích
- projevuje etické a morální postoje k přijetí a ochraně slabších a jedinců se specifickými potřebami
- podle konkrétní situace zasáhne při závažných poraněních a život ohrožujících stavech, poskytne první pomoc
- projevuje odolnost vůči výzvám k sebepoškozujícímu chování a rizikovému životnímu stylu, projevuje k nim odmítavé postoje
- uvede důsledky porušování paragrafů trestního zákona souvisejících s výrobou a držením návykových látek a s činností pod jejich vlivem, sexuálně motivovanou kriminalitou, skrytými formami individuálního násilí a vyvozuje z nich osobní odpovědnost
- prokáže osvojené praktické znalosti a dovednosti související s přípravou na mimořádné události a aktivně chrání své zdraví a zapojuje se do likvidace následků hromadného zasažení obyvatel
- provádí pohybové dovednosti na úrovni individuálních předpokladů a usiluje o své pohybové sebezdokonalení, posoudí kvalitu stěžejních částí pohybu
- respektuje věkové, pohlavní, výkonnostní a jiné pohybové rozdíly a přizpůsobí svou pohybovou činnost dané skladbě sportujících
- volí a používá pro osvojované pohybové činnosti vhodnou výstroj a výzbroj a správně ji ošetřuje

- připraví (ve spolupráci s ostatními žáky) třídní či školní turnaj, soutěž, turistickou akci a podílí se na její realizaci, zaznamenává a zpracovává naměřená data
- respektuje pravidla osvojovaných sportů; respektuje práva a povinnosti vyplývající z různých sportovních rolí
- užívá s porozuměním tělocvičné názvosloví
- aktivně naplňuje olympijské myšlenky jako projev obecné kulturnosti

Učivo:

- vliv životních a pracovních podmínek a životního stylu na zdraví v rodině, škole, obci
- zdravá výživa – specifické potřeby výživy podle věku, zdravotního stavu a profese
- psychohygiena – předcházení stresům v mezilidských vztazích, zvládání stresových situací, efektivní komunikace, hledání pomoci
- vztahy v rodině, mezigenerační soužití, pomoc nemocným a handicapovaným lidem
- rozvoj sociálních dovedností pro život s druhými lidmi – otevřenost vůči druhým, vyjednávání, obhajování a prosazování vlastních názorů, odmítání nehumánních postojů
- způsoby sebereflexe a kontroly emocí
- první pomoc při úrazech a náhlých zdravotních příhodách, hromadných událostech
- civilizační choroby, poruchy příjmu potravy,
- skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání – šikana, brutalita, zanedbávané a týrané děti (CAN)
- autodestruktivní závislosti a kriminalita související s těmito jevy – zdravotní a psychosociální rizika výroba, držení a zprostředkování nelegálních návykových látek; návykové látky a bezpečnost v dopravě
- sociální dovednosti potřebné při řešení problémů v nečekaných, složitých a krizových situacích – duševní hygiena v dlouhodobých zátěžových a stresových situacích, rozhodování se v eticky problematických situacích, rozhodnost, pohotovost, obětavost, efektivní komunikace
- vyhlášení hrozby a vzniku mimořádné události, živelní pohromy, únik nebezpečných látek do životního prostředí, jiné mimořádné události
- rizikové faktory ovlivňující bezpečnost pohybových činností – zásady jednání a chování v různém prostředí; úprava pohybových činností podle aktuálních podmínek (možných rizik)
- pohybové dovednosti a pohybový výkon, pohybové odlišnosti a handicapy – věkové, pohlavní, výkonnostní
- průpravná, kondiční, koordinační, tvořivá, estetická a jinak zaměřená cvičení
- pohybové hry různého zaměření
- turistika a pobyt v přírodě – příprava turistické akce a pobytu v přírodě; orientace v méně přehledné krajině, orientační běh, příprava a likvidace tábořiště
- sportovní hry – herní systémy, herní kombinace a herní činnosti jednotlivce v podmínkách utkání (zařazováno podle podmínek školy a zájmu žáků)
- plavání – zdokonalování osvojených plaveckých technik (další plavecká technika); skoky do vody; dopomoc unavenému plavci, záchrana tonoucího (plavání je zařazováno podle podmínek školy, zájmu a výběru žáků)

- lyžování – běžecké, sjezdové; snowboarding (jednotlivé formy lyžování jsou zařazovány podle aktuálních sněhových podmínek, podle zájmu a výběru žáků)
- další moderní a netradiční pohybové činnosti (činnosti jsou zařazovány podle podmínek školy a zájmu žáků)
- vzájemná komunikace a spolupráce při pohybových činnostech, sportovní role
- sportovní výzbroj a výstroj – účelnost, funkčnost, bezpečnost, finanční dostupnost a kvalita pohybové činnosti, sportovní a turistické akce – organizace, propagace, vyhodnocení, dokumentace pravidla osvojovaných pohybových činností
- olympismus v současném světě: jednání fair play – spolupráce ve sportu a pomoc soupeři, pomoc pohybově znevýhodněným, sport pro každého, sport a ochrana přírody, odmítání podpůrných látek neslučitelných s etikou sportu
- úspěchy našeho sportu na pozadí nejdůležitějších historických sportovních událostí

Informatika

Vzdělávací oblast Informatika rozvíjí schopnost porozumět digitálním technologiím a aktivně je využívat k řešení problémů, komunikaci, tvorbě i reflexi. Učí studující nejen ovládat nástroje, ale také chápat principy jejich fungování, přemýšlet o dopadech digitalizace na společnost a bezpečně se pohybovat v digitálním prostředí.

Výuka se zaměřuje na oblasti jako algoritmizace a programování, práce s daty, digitální kompetence, informatické myšlení a informační etika. Nejde jen o technické dovednosti – klademe důraz také na kritické uvažování, tvořivost a odpovědné digitální chování. Studující se učí nejen vytvářet digitální obsah, ale také ho hodnotit, chránit své soukromí a chápat širší souvislosti digitálního světa.

Informatické dovednosti se rozvíjejí jak v rámci specializovaných kurzů, tak průřezově napříč ostatními oblastmi, kde studující digitální nástroje využívají k tvorbě, výzkumu, prezentaci nebo organizaci své práce.

Propojení vzdělávací oblasti s rozvojem ScioCílů

Informatika se zaměřuje na schopnost porozumět digitálním nástrojům a systémům, efektivně je využívat, kriticky pracovat s informacemi a tvořit digitální obsah. Vede studující k uvědomělému a bezpečnému pohybu v digitálním světě. Výuka této oblasti přirozeně staví na následujících stavebních kamenech ScioCílů:

ScioCíl 1 – Řídím a poháním své učení

- 1.1.3 Vyznám se ve zdrojích i nástrojích učení a umím s nimi pracovat

ScioCíl 2 – Vybírám si, co si pouštím do mysli

- 2.1.1 Posoudím pravdivost informací
- 2.1.2 Principiální poznatky mi pomáhají porozumět tomu, jak svět funguje
- 2.2.1 Bráním se zkreslenému vnímání a uvažování

- 2.2.2 Odolávám manipulacím

ScioCíl 8 – Mám život ve svých rukou

- 8.3.1 Nakládám se svým časem
- 8.3.2 Řídím svou cestu vzděláváním

Tabulka s časovou dotací a rozložením v jednotlivých ročnících:

Forma výuky	Ročník	Počet jednotek za rok (orientačně)	Odhad hodinové dotace	Kredity (ročník)	RVP – min. dotace (hod)
Kurzy zaměřené na informatiku	1.–4.	1 kurz / ročně	~16 hod / ročně	1 / 1 / 1 / 1	
Volitelný ateliér (např. digitální tvorba, programování)	1.–4.	0–1 ateliér / ročně	~40 hod / ročně	Volitelně	
CELKEM			~64–224 hod	4 kredity + volitelné	132 hod

Očekávané výstupy:

- ovládá, propojuje a aplikuje jednotlivé složky hardwaru, je seznámen s jejich funkcí
- orientuje se v potřebných částech softwaru, získává k nim praktické i teoretické poznatky
- organizuje účelně data a chrání je proti poškození či zneužití
- vyhledává informace ke komunikaci, k vlastnímu vzdělávání a týmové spolupráci
- využívá nabídku informačních a vzdělávacích portálů, encyklopedií, knihoven, databází a výukových programů
- posuzuje tvůrčím způsobem aktuálnost, relevanci a věrohodnost informačních zdrojů a informací
- využívá informační a komunikační služby v souladu s etickými, bezpečnostními a legislativními požadavky
- zpracovává a prezentuje výsledky své práce s využitím pokročilých funkcí aplikačního softwaru, multimediálních technologií a internetu
- aplikuje algoritmický přístup k řešení problémů
- aplikuje své poznatky a využívá ICT i v dalších oblastech života

Učivo:

- informatika, hardware, software – funkce jednotlivých částí, systémů a programových aplikací, uživatelské prostředí
- internet a informační sítě – globální a multikulturní charakter, typologie sítí, síťové služby, protokoly a přenos dat
- digitální svět – digitální technologie a možnosti jejich využití v praxi
- údržba a ochrana dat – správa souborů a složek, komprese, antivirová ochrana, firewall, zálohování dat
- ergonomie, hygiena a bezpečnost práce s ICT – ochrana zdraví, možnosti využití prostředků ICT handicapovanými osobami
- informace – vyhledávání a zpracování dat, relevance a věrohodnost informačních zdrojů
- sdílení odborných informací – diskusní skupiny, elektronické konference, e-learning informační etika, legislativa – ochrana autorských práv a osobních údajů
- publikování – formy dokumentů a jejich struktura, zásady grafické a typografické úpravy dokumentu, estetické zásady publikování
- aplikační software pro práci s informacemi – textové editory, tabulkové kalkulátory, grafické editory, databáze, prezentační software, multimedia, modelování a simulace, export a import dat
- algoritmizace úloh – algoritmus, zápis algoritmu, úvod do programování

6. Školní hodnocení

Zásadou naší ScioŠkoly je poskytovat co možná popisnou a neutrální zpětnou vazbu s důrazem na proces učení, nikoli na výsledek. Nikdy nehodnotíme osobu studenta*ky. Pokud to považujeme za užitečné, dáváme zpětnou vazbu k jejich práci, která se opírá o předchozí studentstvou sebereflexi.

Reflexi vlastní práce zanášejí studenti*ky do svých digitálních portfolioů. Postupné naplňování povinných výstupů z ŠVP se pak odráží v portfolio studenta*ky a v hodnocení v Edookitu.

Studentstvo si 2 krát ročně sepisuje reflexi uplynulého pololetí, ke které pak mentor*ka dodává svůj komentář a obojí se tiskne na vysvědčení. Podkladem jsou oboum sebehodnocení studenta*ky, portfolio, zpětná vazba v Edookitu k jednotlivým formátům výuky, záznamy z individuálních rozhovorů a vlastní pozorování a postřehy ostatních průvodců*kyň.

Plnění jednotlivých výstupů ŠVP jsou evidovány v Edookitu. Studentstvo i průvodci*kyně tak mají stálý přehled o tom, jaký posun již student*ka úspěšně zvládla, na kterých aktuálně pracuje a které na něho*ni teprve čekají.

6.1 Zásady a pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žák

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování studentstva musí být jednoznačné, srovnatelné s předem stanovenými cíli a kritérii, srozumitelné, věcné a pedagogicky odůvodnitelné. Hodnocení vychází z jasných cílů a úkolů v jednotlivých oblastech a etapách vzdělávání.

Hodnocení v naší škole:

- zdůrazňuje individuální pokrok žáka;
- popisuje konkrétní zvládnuté oblasti vzdělávání a rozvoj ve ScioCílech;
- podněcuje studenta*ku k dalšímu rozvoji - nabízí další možné cesty;
- je v podstatné míře spoluvytvářeno žákem samotným (sebehodnocením).

6.2 Typy hodnocení a podklady pro výsledné hodnocení

Průběžné ústní hodnocení a vzájemná zpětná vazba

Proces hodnocení se odehrává v první řadě průběžným poskytováním ústní zpětné vazby mezi průvodcem*kyní a studentem*kou. Tento proces je neformální a vzájemný - zpětnou vazbu poskytuje průvodce*kyně studentovi*ce a naopak. Ústní hodnocení a zpětná vazba je nedílnou součástí každodenního života školy a odehrává se pomocí různých metod a technik. Cílem tohoto typu hodnocení je bezprostřední poskytnutí informací a postřehů ke konkrétním aktivitám studenta*ky.

Jako důležitý nástroj reflektování a sebehodnocení považujeme komunitní mentorský kruh, rozhovory s průvodcem*kyní (mentorem*kou), sdílení zkušeností ve skupině a představování výsledků práce ostatním.

Písemná zpětná vazba v Edookitu

Plnění vzdělávacích oblastí a rozvoj ve ScioCílech je vždy uzavíráno sebehodnocením studenta*ky. Ten*ta může jako pomůcku využít podpůrné otázky. K sebehodnocení se vyjadřuje průvodce*kyně, reaguje na něj, komentuje ho a komentář vkládá do systému Edookit, kde je přístupný jak studentovi*ce, tak všem ostatním průvodcům*kyním.

Portfolio

Slouží každému jednotlivému žákovi jako nástroj konstruování vlastního učení a poznávání. Pravidelně se nad ním schází s mentorem*rkou. Student*ka si vede portfolio průběžně, v digitální podobě. Konkrétní podoba či aplikace nejsou předepsány. Naše požadavky na portfolio jsou však následující:

- možnost přehledného ukládání souborů různého typu
- upravování dokumentů
- vyhledávání
- sdílení a prezentace

Tripartitní setkání

Nejméně 2 krát ročně se student*ka, průvodce*kyně a rodič*e (zákonní zástupci*kyně) schází k osobnímu setkání, na kterém společně reflektují dosavadní vzdělávací proces studenta*ky, plánují jeho další cíle a vzájemně si poskytují zpětnou vazbu a jiné důležité informace.

Slovní hodnocení na vysvědčení

Na konci školního roku studentstvo sepisuje s podporou mentorského kruhu sebereflexi rozvoje uplynulého pololetí. se vydává žákovi písemné slovní hodnocení na vysvědčení. Základem je opět sebehodnocení. Mentor*ka se k sebereflexi studenta*ky vyjadřuje a je zodpovědný za finální redakci slovního hodnocení. Slovní hodnocení vychází z následujících podkladů:

- z kritérií hodnocení stanovených ve školním řádu;
- je vyjádřením k rozvoji ve ScioCílech;
- obsahuje ocenění úspěchů studenta*ky, zdůraznění kvalit jeho*její práce, upozornění na oblasti, na které je třeba se zaměřit, a naznačení dalšího rozvoje;
- obsahuje také doporučení, jak předcházet případným neúspěchům a jak je překonávat;
- je adresované studentovi*ce a formulace jsou volené tak, aby mu byly srozumitelné;
- je individualizované vzhledem ke vzdělávacím a osobnostním předpokladům studenta*ky;
- zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání studenta*ky v jeho vývoji;
- obsahuje ohodnocení snahy, zájmu žáka a jeho přístupu ke vzdělávání.

[Pravidla hodnocení 24/25_Holešovice ŠŠ](#), která jsou přílohou Školního řádu.

7. Autoevaluace školy

Autoevaluace je pro nás nástrojem pro průběžnou reflexi a zlepšování všech klíčových oblastí fungování školy. Její smysl nevidíme v administrativním naplňování povinnosti, ale v hledání odpovědí na otázky: co se daří, co je potřeba upravit a kam směřujeme dál. Autoevaluaci vnímáme jako součást kultury učení a spolupráce – celého týmu i školy jako celku.

Sledujeme zejména tyto oblasti:

1. **Obsah a průběh vzdělávání** – hodnotíme, zda zvolené strategie a formy odpovídají koncepci školy a potřebám studujících; zda rozvíjíme klíčové kompetence a naplňujeme očekávané výstupy; zda formy hodnocení dávají smysl, jsou srozumitelné a podporují učení.
2. **Výsledky vzdělávání** – sledujeme, nakolik studující naplňují výstupy ŠVP, rozvíjejí ScioCíle a jak škola odpovídá na jejich potřeby i očekávání rodičů.
3. **Klima školy** – zjišťujeme, zda se studující, průvodci i další pracovníci cítí ve škole bezpečně a přijatě; zda je prostředí podpůrné, motivující a přispívá k vnitřní motivaci.
4. **Materiálně technické zázemí školy** – posuzujeme, zda jsou prostory a vybavení odpovídající potřebám vzdělávání, a rozhodujeme o dalším rozvoji prostředí školy.
5. **Profesní rozvoj týmu** – sledujeme, zda mají průvodkyně a průvodci dostatek prostoru a podpory pro vlastní rozvoj, reflexi i vzájemné učení.

Autoevaluaci realizujeme několika způsoby:

- **Koncepční výjezd celého týmu**
Každoročně na podzim celý tým společně analyzuje stav školy, pomocí SWOT identifikuje oblasti pro zlepšení a plánuje další kroky. Věnujeme se zde i rozvoji týmu jako celku.
- **Pravidelné týmové supervize**
Probíhají za účasti externího supervizora a zaměřují se jak na atmosféru v týmu, tak na kvalitu vzdělávací práce.
- **Individuální rozhovory vedení školy s průvodkyněmi a průvodci**
Dvakrát ročně vedení školy vede individuální rozhovor s každou*ým průvodkyní/průvodcem, v němž společně reflektují vzdělávací práci, klima i profesní rozvoj. Na základě rozhovoru se pak nastavují další pracovní cíle a plán dalšího vzdělávání.
- **Vzájemná zpětná vazba v týmu**
Dvakrát do roka si celý pedagogický tým poskytuje kultivovanou zpětnou vazbu. Ta

slouží k osobnímu i profesnímu růstu, posilování důvěry a zdravého fungování týmu.

- **Mapa školy**

Každoroční dotazníkové šetření zřizovatele, které sbírá data od studujících, rodičů i týmu. Sleduje klima školy, spokojenost i konkrétní oblasti fungování, a poskytuje dlouhodobě srovnatelná data.

- **Reflexe roku**

Dvakrát ročně připravuje vedení školy pro Radu ScioŠkol souhrnnou reflexi fungování školy. Zaměřuje se na priority školy, pedagogickou koncepci, týmovou kulturu, ekonomickou stabilitu i naplňování hodnot sítě ScioŠkol.

Naším cílem je vytvářet prostředí, kde je autoevaluace přirozenou součástí života školy – nikoli formální povinností, ale nástrojem, který podporuje učení, kvalitu vztahů i dlouhodobé směřování.

8. Závěr

Tento školní vzdělávací program je výsledkem společného úsilí týmu lidí, kteří věří, že škola může být prostředím smysluplného učení, bezpečných vztahů a skutečného růstu. Při jeho tvorbě jsme vycházeli z rámcového vzdělávacího programu, z principů ScioŠkol a především z naší každodenní zkušenosti s tím, co vzdělávání může být, když je živé, otevřené a reflektované.

Věříme, že ŠVP není hotovým dokumentem, ale podkladem pro další práci, diskusi a vývoj. Tak jako se mění svět i potřeby studujících, bude se proměňovat i tento program. Zůstáváme v pohybu – v učení, v hledání, v péči o smysl toho, co a jak děláme. Jsme „**Na cestě**”.

